

Bildfesten har börjat

REPORTAGE. Regissören och animatören **Antonia Ringbom** håller i veckan flera kurser i animation för barn. Kurserna ingår i Bildfest för barn och ungdom som Ålands filminstitut arrangerar.

SIDAN 14

Nya Åland

Tisdag

7 november 2006 Nr 216 Pris 1,20 €

Tel 23 444

BUDGETEN 2007

Paf bidrar med 18 miljoner euro

NYHETER. Ålands penningautomatförening bidrar nästa år med 18 miljoner euro till landskapets budget. Det är dubbelt mer än i fjol. Pafs styrelse hade föreslagit 15 miljoner, men enligt vd **Lars Porko** är 18 miljoner inget problem. Och pengar behövs till bygget av kk-huset.

Någon slösaktig budget är det inte, ledamöterna i landskapsregeringen kallar den

gärna för stram. Undantaget är näringsminister **Jörgen Strand** (fs), som påpekar att ökningen från i fjol är 50 miljoner euro. Och det är mycket.

Men från i år till nästa år ökar slutsumman i budgeten med 4,4 procent till 298.131.000 euro. Den stora ökningen kommer nästa år på investeringarna, som ökar med 30 procent. Där måste man enligt finansminister

Lasse Wiklöf (s) prioritera och hålla ögonen på vilka driftsutgifter olika investeringar för med sig.

De stora investeringarna är kk-huset och utbyggnaden av centralsjukhuset med en psykiatrisk enhet bland annat. Etapp II och III av sjukhusbygget beräknas kosta 30 miljoner euro.

SIDORNA 4-5-6

Låsta dörrar i ämbetshuset

Landshövdingen kritisk

NYHETER. Efter krav från justitieministeriet uppdateras säkerheten vid flera avdelningar i Statens ämbetshus i Mariehamn. Det innebär nya, låsta dörrar och begränsad framkomlighet både för besökare och anställda.

På berörda avdelningar, alltså landskapsfogdeämbetet, landskapsåklagarämbetet, tingsrätten och till viss del tullen, är de anställda positivt inställda. Man jämför med säkerhetsnivån i liknande byggnader i Sverige och i riket och tycker det är på tiden med ökad trygghet även på Åland.

Men vid länsstyrelsen är landshövding **Peter Lindbäck** kritisk.

– Det har varit en styrka i det åländska samhället att föra öppna dörrars politik, vi på länsstyrelsen kommer inte att följa efter, säger han.

SIDAN 3

Oväntat. Två vitnosade delfiner har under några dagar simmat runt vid Mariehamnsfamiljen Lindéns brygga vid sommarstället i Skärårdshavet. Foto: PRIVAT

Delfiner i Östersjön!

NYHETER. Familjen **Lindén** i Mariehamn – pappa **Mogens**, mamma **Tanja Reuter** och barnen **Siri**, **Isak**, **Tilda** och **Alma** – var med om en alldeles särskild upplevelse i söndags. Två vitnosade delfiner, nyfikna och lekfulla, simmade i full fart runt deras snugrebåt vid sommarvist i Korpoström i Åbolands skärgård.

– Det var helt fantastiskt. Vi döpte den stora till ”Dell” och den lilla till ”Fina”, berättar barnen med en mun.

Barnen hoppas att de två gästerna var en spaningspatrull och att de tar med sig många fler till familjens brygga nästa sommar.

– Då ska vi simma med dem!

71 år har gått sedan en vitnosad delfin senast siktades i Östersjön. SIDAN 2

Messa Nyan!

Nya Åland 0457-323 44 44

Dagens alänning

Rolf Eriksson - se sista sidan

Nyankortsvinnare

Onni Blomqvist Nr: 51292

Vinner en Bingolott.

Vinsten skickas på posten.

Öppen snipa. Änklingen efter Doris Åkerström, Gösta Åkerström, i en liknade båt som den som sjönk.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Så fick grynnan Lucia sitt namn

REPORTAGE. En mörk november natt år 1951 körde **Ferdinand Silander** med sin snipa till Föglö för att hämta ved. Med sig hade han sin systerdotter **Doris Åkerström**. På vägen hem körde båten rakt i en undervattensgryna och sjönk.

Ferdinand Silander och Doris Åkerström

stod hela natten på grynnan, det var mörkt och kallt och allt de hade att hålla sig i var en fånglina och varandra.

Nästa morgon såg ett fiskarpar något konstigt långt ute till havs, de trodde det var sälar och körde ut. Det blev Ferdinand Silanders och Doris Åkerströms räddning.

– De överlevde, men det måste ha varit fruktansvärt. Doris pratade ofta om händelsen, säger änklingen **Gösta Åkerström**.

Året efter fick grynnan ett alldeles särskilt namn, hoppingivande i mörkret.

SIDORNA 12-13

MARIEHAMN ↔ STOCKHOLM

Morgon och kväll. Varje vardag
Gå in på www.airaland.com för mer information

AirÅland
www.airaland.com

Bokning även på tel. 17 110 eller hos din resebyrå

Barnen Lindén är saliga efter mötet med vitnosade delfinerna "Dell" och "Fina"

"De hade show runt båten"

– Vi har varit med om något helt fantastiskt, berättar Isak Lindén, 8 år, med lysande ögon.

Han och hans systrar tillbringade många timmar i söndags med att följa två delfiner som simmade runt deras snurrebåt.

Familjen Lindén – pappa Mogens, mamma Tanja Reuter och barnen Siri, 10, Isak, 8, Tilda, 6 och Alma, 1 år – åkte med färjan från Mariehamn på lördagseftermiddagen efter att ha fått tips om att något så ovanligt som två delfiner syntes till vid deras sommarställe i Korpoström, alldeles intill gästhamnen och skärgårdscentret.

– Vi såg på nyheterna på fredag kväll att filteamet stod på vår brygga och filmade ner i vattnet. Då tänkte vi att det måste vi se, berättar Tanja.

Barnen är helt saliga efter att ha tillbringat en stor del av söndagen i en liten snurrebåt, i isande kyla och snöoväder, med delfinerna.

– Vi tror att det var en mamma och hennes unge. Vi döpte den stora till "Dell" och den lilla till "Fina". Den lilla var jättenyfiken och hade riktigt show runt oss. Den simmade under båten och kom upp på sidorna, berättar barnen i munnen på varandra.

Hack i ryggfenan

Det var svårt att fotografera delfinerna som var otroligt snabba, berättar de.

– Den lilla var så nära båten att om vi hade sträckt ut handen så hade vi kunnat klappa den. Den stora höll sig lite mer på avstånd.

Den större hade ett hack i ryggfenan, såg barnen.

– Och så såg man tydligt att de tyckte om snön!

Delfinsafari. Delfinsafari vid stugbryggan i början av november i Skärgårdshavet, vem skulle ha trott det? Det var i alla fall vad barnen Lindén i Mariehamn upplevde i söndags i Korpoström i Åbolands skärgård. De lekfulla vitnosade delfinerna showade runt snurrebåten under många timmar.

Foto: PRIVAT

Delfinerna tumlade runt i det höstklara vattnet och visade upp sin ljusa buk. Barnens mormor, som också var med, blev lite skraj när delfinerna kom simmande i full fart mot båten.

– Hon trodde att delfinerna skulle välta båten. Men pappa sa att han aldrig hade läst nå-

got om delfiner som skadat människor, bara att de har räddat människor.

Den stora var cirka 1,5 meter och den mindre en dryg meter lång.

Ville inte åka hem

När det blev dags att återvända till land och hem till Åland

var saknaden stor.

– Vi ville inte fara därifrån. Vi kände att delfinerna hade sån dragningskraft, säger Isak.

– Om jag inte hade haft fest i skolan på måndag så hade vi stannat en dag till, säger Siri.

Barnen tror att delfinerna, som uppenbarligen hållit till

i trakten åtminstone någon vecka, småningom återvänder dit därifrån de har kommit.

– Men vi hoppas att de kommer tillbaka nästa sommar så att vi kan simma med dem. Vi tror att det här var spaningspatrullen och att delfinerna är många fler vid vår brygga när nästa sommar kommer!

I somras tittade familjen på delfinerna på Kolmården, och blev förstås förtjusta.

Nu är de ännu större delfinvänner. Det är inte alla som nästan har klappat delfiner vid stugbryggan!

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Stort. Isak, Tilda och Siri Lindén vet att de varit med om något fantastiskt. Här tittar de på bilder i digitalkameran med mamma Tanja Reuter. Foto: ERKKI SANTAMALA

Favoritdjur. De här teckningarna har Siri och Tilda gjort. Foto: ERKKI SANTAMALA

Bosse Mellberg om delfinbesöket: Helt unikt, jättespännande!

I söndags och i går gav Bosse Mellberg, verksamhetsledare vid Korpoströms skärgårdscentrum, flera radiointervjuer och medverkade i flera tv-kanalers nyhetssändningar. Orsaken var förstås det helt osannolika besöket av två vitnosade delfiner.

Det var i fredags som han var bland de första att upptäcka delfinerna vid bryggan i Korpoström.

– En gosse stod och fiskade på gästhamnsbryggan samtidigt som postiljonen var på väg ut med båten. Båda såg delfinerna, fast de trodde det handlade om tumlare, berättar han.

Först trodde han och postiljonen, som var på väg ut med båten, att djuren var tumlare. Men när Åbo akademis marinbiologer, som är stationerade i skärgårdscentret, kom ut efter en kort stund fick alla en rejäl överraskning.

– När vi tittade på de förstörade bilderna i datorn såg vi direkt att djuren var delfiner.

Bilderna mejlades till olika delfinforskare i norra Europa

och alla var ense: Korpoström hade fått ett mycket ovanligt besök av två exemplar av den vitnosade delfinen. Det har gått 71 år sedan en vitnosad delfin senast observerades i Östersjön, då långt inne i Finska viken. 1997 dök en flasknosdelfin (en varmvattensart) upp utanför Björneborg.

Är tagen

Också Bosse Mellberg, precis som familjen Lindén, är tagen av upplevelsen med de lekfulla och nyfikna djuren.

– Väldigt spännande, något helt unikt på våra breddgrader. Och särskilt att när delfinerna en gång dyker upp i Östersjön, så gör de det precis utanför vår biologiska forskningsstation!

Uppvaktningen från journalister har alltså varit ganska massiv. När Nya Åland ringde i går var Bosse Mellberg på väg ut igen med sin Ålandsbyggda fembelbåt Framtiden med ett reportageteam från Finlands TV 4 ombord. Också lokalbefolkningen har strömmat till, men de flesta har försökt få syn på djuren från stranden.

Men hur har delfinerna hit-

tat till Korpoström, och hur ska de klara sig?

– Den här delfinarten förekommer hela vägen längs norska västkusten ända upp till Svalbard och man antar att de här två har simmat in i Östersjön via de danska sunden. Jag hoppas, för deras egen skull, att de simmar tillbaka därifrån de kom.

Flera hot

Att havsvattnet är kallt är inget problem för delfinerna. Men det finns andra hot.

Ett är att strömmingarna i Skärgårdshavet är för magra och inte förser delfinerna med tillräcklig näring. De har inget tjockt späcklager utan är ganska slanka.

Ett annat är Östersjöns bräckta vatten. Delfinerna måste upp till ytan och andas, och det går åt mera energi när de ska stiga utan att lyftas av saltvattnet. Den här mekanismen borde fungera också när de sover, men det är oklart hur det sker i brackvattnet.

Ett tredje hot är isen.

Också Jörgen Eriksson, landskapets biträdande natur-

Bosse Mellberg är tagen av de många möten han haft med de två gästande delfinerna på Åbolandssidan i Skärgårdshavet under helgen. Foto: ERKKI SANTAMALA

vårdsintendent, fick ett mejl i helgen från miljöministeriet om observationen.

– Men enligt det handlade det om två tumlare. Men kanhända var det en förhastad artbestämning från ministeriets sida, säger han som har svårt att tro att det faktiskt handlar om delfiner.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Hallå där, Henrik Sjöblom, som ställer upp som kandidat i JHL:s representantskapsval.

Vad är du kandidat till?

– JHL är fackförbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena. Vi är två uppställda i Egentliga Finlands valdistrikt, varav jag representerar Åland. I distriktet finns 1.800 medlemmar, varav 1.000 på Åland. Förutom på Åland har jag därför fört kampanj i bland annat Pargas och på Kimitoön.

● Varför ställer du upp?

– Det är viktigt att ha det finns representanter som bevakar de svenskspråkigas intressen och ser till att informationen på svenska fungerar.

● Vad tänker du jobba för om du blir vald?

– Jag vill införa tuffare krav på svenskspråkig information. En annan viktig fråga är familjedagvårdarnas ställning. I dag får de till exempel ingen överförtidsättning eftersom de inte är underställda arbetstidslagen. Det vill jag ändra på. Dessutom vill jag förbättra villkoren för lågavlönade.

● Varför ska man rösta i valet?

– Ju fler svenskspråkiga medlemmar som röstar desto större blir vår fackliga styrka. Åland får inte bli en vit fläck på fackföreningskartan.

Alla medlemmar i JHL, inskrivna före 30.6, får rösta fram till 10 november.

JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax

Frivilliga medlare har gått grundkurs

■ Ålands fredsinstitut har fått i uppdrag av länsstyrelsen att ansvara för medling i brottmål och vissa tvister. I detta syfte har fredsinstitutet inrättat Ålands medlingsbyrå. Under två helger har Ålands medlingsbyrå ordnat utbildning för 14 frivilliga som ska kunna medla i brottmål mellan gärningsman och brottsoffer.

Utbildare var Jens Gellin som arbetar som medlare i Kyrkslätt och Pia Slögs som arbetar som medlare i bland annat Hangö och Ekenäs. De har en lång erfarenhet både av att medla och att utbilda medlare. Utbildningen gav medlare insikt i den nya lagen om medling vid brott och i vissa tvister och praktiska färdigheter i att verka som medlare. Kursen bestod av föreläsningar, olika rollspel och grupparbeten.

I och med att medlarna har avslarat grundkursen kan Ålands medlingsbyrå nu ta emot brottmålsärenden för medling. Initiativet kan komma från polis, åklagare, annan myndighet eller parterna i målet. Andamålet med medling i brottmål är att offret och gärningsmannen ska mötas i medlars närvaro för att behandla de psykiska och materiella skador som brottet orsakat brottsoffret.

För ytterligare information kontakta Anna-Lena Sjölund på medlingsbyrån tel. 21967. (ke)

Ökad säkerhet i ämbetshuset

Uppdaterade nycklar. Fastighetsskötaren Lennart Alexandersson demonstrerar hur de nya elektroniska nycklarna, taggarna, fungerar. Alla taggar är individuellt programmerade med olika behörighet till de olika dörrarna och avdelningarna i ämbetshuset. Tappar någon sin tagg, eller om den blir stulen, går den lätt att spärra.

Nybyggda dörrar, skräddarsydda elektroniska nycklar och larm tas i bruk i statens ämbetshus de närmsta veckorna.

Det är på order av justitieministeriet som säkerheten ska ökas på vissa avdelningar och inställningen bland berörda anställda är positiv.

– Låsta dörrar ger en viss trygghet för oss och ändå det blir inte krångligare för kunderna, säger landskapsåklagare Karl-Johan Nyholm.

Sedan april har ett omfattande renoveringsarbete pågått i Statens ämbetshus i Mariehamn. Bland annat har säkerheten ökat på fyra avdelningar. Nytt larmsystem har satts in och nya dörrar med elektroniska lås ska avskärma tjänstemännens utrymmen i landskapsfogdeämbetet, landskapsåklagarämbetet, tings-

rätten och till viss del tullen.

– Förut har vi haft ett uråldrigt nyckelsystem och haft samma nycklar sedan huset byggdes 1983. De nya taggarna, alltså elektroniska nycklar, kodas individuellt och ger tillträde till olika avdelningar i huset, säger fastighetsskötaren Lennart Alexandersson.

Nya skyltar på väg

Nästan 300 lås har bytts ut och hittills har cirka 140 taggar kodats. Taggarna går att spärra, om de tappas bort eller stjäls, och efter kontorstid krävs dessutom en personlig kod av användaren för att dörrarna ska öppnas.

Det nya systemet innebär förändringar för besökare i ämbetshuset, bland annat spärras vissa korridorer för genomgång mellan avdelningarna, men nya informations-skyltar är på kommande som ska guida kunden rätt.

– Det är ju meningen att

huset ska vara lika tillgängligt men samtidigt säkrare. Den största förändringen blir nog för personalen som inte kan röra sig lika fritt överallt, säger Lennart Alexandersson.

Tryggare ting

Lagman Kenneth Nygård vid tingsrätten är en av dem ser positivt på det nya säkerhetssystemet. Låsta dörrar spärrar numera korridoren till hans och kollegornas arbetsrum. Till själva rättsalen och kansliet är det fortfarande fritt fram för allmänheten under kontorstid.

– Det blir en tryggare miljö för de anställda och personalen är vår största resurs som vi ska sköta om, säger Kenneth Nygård, och berättar att det nog förekommit att folk trasat in i arbetsrummen.

– Men ingen har uppträtt hotfullt eller otrevligt, åtminstone vad jag hört. Men med det här försöker vi förekom-

Ny dörr. Till tingsrättens väntsal, rättsal och kansli är det fortfarande fritt fram för allmänheten under kontorstid. Till själva arbetsrummen finns det dock numera en låst dörr, vilket lagman Kenneth Nygård tycker är bra.

ma istället för förekommas.

En våning upp har landskapsåklagarnas korridor också försetts med en ny låst dörr. Via en ringklocka kan man anmäla sin ankomst och bli insläppt.

– Liknande klockor har satts upp på sex-sju platser i ämbetshuset, säger Lennart Alexandersson.

Landskapsåklagare Karl-Johan Nyholm berättar att han brukar sitta djupt försjunken i texter då besökare stormar in oanmälda i hans arbetsrum. Hittills har det inte hänt någonting allvarligt, men otrevligt har det varit några gånger.

– Visst är det tråkigt att vårt samhälle blir mer slutet, men jag vet inget annat ställe varken i fastlandet eller i Sverige där folk kommer direkt in i rättshuset utan någon som helst kontroll. Det här ökar tryggheten och samtidigt blir vi inte svårare att få tag i hel-

ler för kunderna, det är bara att ringa på dörren.

Även tullens korridor är numera spärrad av en glasdörr. Längst in i korridoren sitter tullinspektör Tom Söderholm och han tycker det är på tiden att säkerheten ökas i huset.

– Jag har aldrig känt mig otrygg, jag är ju utbildad i självförsvar så jag har inte ens tänkt på det. Men i rummet finns ju handlingar, dataprogram och saker från tillslag i förvar, och det vill man ju inte att ska komma alla tillhanda.

Söderholm drar sig till minnes när en mordmisstänkt år 2000 lyckades fly från rättegången i tingsrätten, via tullens korridor och bakre utgång.

– Nu blir ju något sådant omöjligt den här vägen, säger han.

ANNA BJÖRKROOS
redaktion@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Länsstyrelsen är fortsatt oläst

– Jag är den första att beklaga, säger landshövding Peter Lindbäck, som förespråkar öppna dörrar och inte är lika positiv till att vissa avdelningar låses i Statens ämbetshus.

Som besökare till länsstyrelsen måste man, efter att det nya säkerhetssystemet tas i bruk, gå in direkt via ingången i stadshusbacken. Att gå via tingsrättens korridor fungerar inte längre då låsta dörrar spärrar vägen.

Landshövding Peter Lindbäck är inte nöjd med att andra avdelningar i huset delvis stängs.

– Jag är den första att beklaga. Det har varit en styrka i det åländska samhället att föra öppna dörrars politik, vi på länsstyrelsen kommer inte att följa efter, säger han.

Egentligen vill justitieministeriet på grund av hotbilden helt avskilja domstolen från övriga instanser, men genom att spärra av korridoren där tjänstemännen verkar från allmänheten följer man minimikraven.

Det har funnits planer på att bygga en ny lokal för domstolens publika utrymmen, men det stupade på bristande resurser.

Måste ut igen

De låsta dörrarna medför problem för dem som vill besöka övriga utrymmen. Den som går in genom huvudingången i södra delen av huset, når inte länsstyrelsen.

– Det märker man först när man kommer upp till tingsrätten och tänker gå genom korridoren, då måste man gå ut igen, upp för stadshusbacken

och in genom den andra ingången, säger Lindbäck.

Orsaken är att tingsrättens tjänstemäns rum är belägna i korridoren i mitten av andra våningen. Avspärrningen från fogdeämbetet och åklagarämbetet blir lättare då de ligger i utkanterna av byggnaden.

– Där går det smärtfritt, det är bara att ringa på en klocka så blir man insläppt och det går ingen annan trafik där.

Tydlig information

I nedersta planet av huset finns en korridor med låsta dörrar där personalen kan ta sig mellan avdelningarna.

– Inte ens all personal i huset får passerkort att röra sig i domstolens korridor.

För att förhindra ökad trafik på andra avdelningar, till exempel via skattebyråns korridor söderut på tredje vå-

Inte nöjd. Landshövding Peter Lindbäck förespråkar öppna dörrars politik och gillar inte att delar av ämbetshuset utelåses allmänheten.

Foto: ERKKI SANTAMALA

ningen, krävs att skyltningen vid de båda huvudingångarna blir bättre.

– Nu blir det en utmaning för oss att få ut information

med tydliga anvisningar tills folk vänjer sig, säger Peter Lindbäck.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

BUDGETEN 2007

En ekonomiskt ansvarsfull budget, säger finansministern

Men stora investeringar väntar

En budget i balans. En budget där man har stramat åt, men där man också har fått in rekordstora summor från såväl skattegottgörelsen som Paf.

Och en budget där landskapets investeringar fördubblas nästa år och är tre gånger större 2008.

Slutsumman i budgetförslaget för nästa år är 298.131.000 euro. Finansminister **Lasse Wiklöf** (s) brukar ibland ge stora summor också i mark, så litet äldre skall hänga med. Det avstod han från när han presenterade budgetförslag i går, men faktum är att man hamnar på 1,77 miljarder i mark.

Ökningen jämfört med årets budget är 4,4 procent.

Social- och miljöavdelningen är som vanligt störst, nu 99,9 miljoner euro. Utbildning och kultur, som av tradition ligger tvåa, är faktiskt nästan hälften mindre med 52 miljoner euro.

Stora investeringar

Men det som ökar mest är investeringarna, från 15 till 19,5 miljoner nästa år. Och ser man ett år framåt ligger de på 28,7 miljoner. Till detta kommer kommunernas investeringar, som ofta nog får landskapsstöd.

Bygget av kultur- och kongresshuset drar nästa år 7,5 miljoner euro och året därpå 5,9 miljoner.

En ny postterminal kostar 4,3 miljoner nästa år och 2,7 året därpå.

Etapp II och III av sjukhusets om- och tillbyggnad kostar 1,1 miljoner nästa år och 10 miljoner året efter det. Investeringen är inte klar med det. Totalt räknar man med nära 30 miljoner för bygget.

Måste prioritera

Lasse Wiklöf sade vid presentationen att det krävs prioritering av investeringarna framöver lika väl som man måste bedöma vilka driftsutgifter olika investeringar för med sig. I praktiken är landskapet i dag fritt från skulder, men kk-huset och bygget av en ny färja sänker likviditeten.

Kommunreformen arbetar man med. Kommunerna maktar enligt Wiklöf inte med alla problem, men hur det skall bli vet man kanske om ett år.

Wiklöf tror att det framöver blir tryck på högre löner, när utbudet och efterfrågan på arbetskraft inte är i balans.

Rätt nöjda. Finansminister Lasse Wiklöf närmast kameran och finanschef Dan E Eriksson såg inte alltför bekymrade ut när budgetförslaget presenterades. Budgeten skall gå jämnt upp, är det tänkt, och det överskott som från i år överförs till nästa år skall ograverat gå vidare om allt går enligt planerna.

Och så hoppas han på en lösning för Fjärdvägen, som inte får del av sjöfartsstödet och därför måste konkurrera i underläge.

Ber om stramhet

Britt Lundberg (c) kunde informera om att Åland skall få en jämställdhetsombudsman nästa år. Funktionen skall in under diskrimineringsombudsmanen, men det krävs lagändring först. Löneklyftorna skall man också titta på.

Lundberg hoppades att lagtinget och oppositionen skall kunna avstå från att späda på pengar i budgeten när nu landshovsregeringen, valåret till trots har hållit en stram linje.

Jubel skjuts fram

En del stramhet kunde också **Camilla Gunell** (s) förmedla. Hon berättade att självstyrelsens 85-årsjubileum nästa år firas anspråkslöst. Istället satsar

man på invigningen av kk-huset 2008.

Och så lovade hon mer pengar för mediskurser i svenska för inflyttade.

Trendbrott

Harriet Lindeman (fs) konstaterade att det mesta av hennes mycket stora budget handlar om överföring till kommunerna och ÅHS. En tyngdpunkt i arbetet just nu är äldreomsorgen, där man bland annat skall ändra lagen så att ÅHS och kommunerna kan samarbeta bättre.

Och så rapporterade hon om ett trendbrott inom Åhs. Man satsar ordentligt på den förebyggande vården, något som man skall se resultat av om 10-20 år i form av att folk mår bättre.

Sparsam trafik

Runar Karlsson (c) rapporterade att trafikavdelningen sedan år 2000 har sparat in 16 miljoner euro, som man nu kan satsa

på investeringar. Dels handlar det om den nya färjan, tänkt för Föglö, dels om en snabbare utbyggnad av vägnätet.

Sparandet naggas i kanten av det höga oljepriset. Det har stigit från 17 till 50 cent per liter, vilket för landskapsfärjorna betyder en merkostnad på 2,5 miljoner per år.

Tunnelbygget till Föglö finns inte med i budgetförslaget. Det tas upp redan i en tilläggsbudget senare i höst.

Kunde varit stramare

Jörgen Strand (fs) var inte helt säker på att han höll med om att budgeten är stram.

– Budgeten är i balans, men slutsumman är 298 miljoner 2007 mot 249 miljoner 2005. Det är en otrolig ökning.

Beträffande näringarna konstaterade han att havsfisket håller på att försvinna. Nu vill man satsa på hållbar fiskodling, förädling och fisketurism.

Störst. Harriet Lindeman har den överlägset största budgeten. Enbart verksamhetsutgifterna för ÅHS går på 65,5 miljoner euro. Camilla Gunell längst borta kommer bara upp i hälften för utbildning och kultur. Runar Karlsson kan skryta med att hans avdelning har sparat mest medan Jörgen Strand närmast kameran tycker budgeten är på gränsen till slösaktig.

Budgettexter: **HARRIET TUOMINEN**
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Foto: **STEFAN ÖHBERG**
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 470

S-gården renoveras

Och säkerheten skall ses över

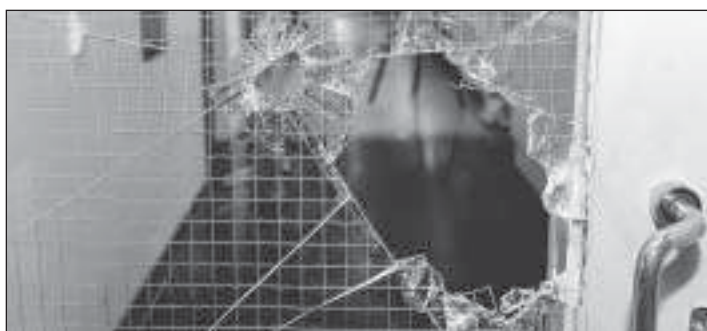
Självstyrelsegården närmar sig 30 år och behöver rustas upp.

Arbetena inleds nästa år på kanslihusidan med förnyelse av ventilationen. För ändamålet finns 500.000 euro i budgeten.

Man planerar också att under de tre närmaste åren förnya datanätverket, förbättra säkerheten, bygga om entrén, renovera caféet med mera. To-

talt har kostnaderna för detta uppskattats till 2,5 miljoner euro.

Men också lagtingssidan behöver åtgärdas. Också där talas om förbättrad reception och information, hur utrymmenas får användas av utomstående, handikappanpassning, förnyelse av arbetsrummen och dylikt. För åtgärderna på lagtingssidan skall det tillsättas en planeringskommitté får man veta i budgeten.

Säkrare. För drygt 2,5 år sedan var det inbrott i Självstyrelsegården. Nu skall säkerheten ses över, lovas det i budgeten.

Foto: **STEFAN ÖHBERG**

Likåså berättas det att det nästa år görs en sakkunnigutredning om säkerhets- och

övervakningsaspekterna för hela Självstyrelsegården. (ht)

Oförändrat för Ålands radio

Tv-avgifterna beräknas nästa år ge 2,1 miljoner euro. Då har man dragit bort 30.000 euro för kontrollörer och 40.000 euro till Posten, som bär upp avgifterna.

Den resterande summan betalas i rater ut till Ålands radio med undantag för 50.000 euro, som tas som delbetalning av kostnaderna för upphovsrätt.

Kostnaderna för upphovsrätt beräknas totalt till 210.000 euro.

Stöd till de politiska partierna

Landskapet får via rikets budget 104.000 euro för att stöda politisk verksamhet och politisk information. Summan motsvarar 1/200 av motsvarande stöd i riket, alltså en andel motsvarande ett riksdagsmandat.

Stödet är 3.000 euro högre än i år och fördelas på Åland i förhållande till partiernas mandat i lagtinget.

BUDGETEN 2007

Kommission för lika löner

■Inte pengar men intresse satsas i budgeten på ökad jämställdhet. Landskapsregeringen föreslår 114.000 euro mot 129.000 hittills i årets budget. Bland annat skall det nästa år tillsättas en likalönskommission och Åsub får i uppdrag att analysera och statistiskt belysa olikheter i lönerna för kvinnor och män på den åländska arbetsmarknaden. Vidare skriver landskapsregeringen att man vill ta över främjandet av jämställdheten inom den privata sektorn. Den biten hör nu till rikets behörighet.

Bostadslån och räntestöd

I bostadslån för i första hand hyreshus finns i budgetförslaget 5 miljoner euro. De pengarna är redan beviljade för byggen som startar nästa år. Enligt förslaget får landskapsregeringen nästa år fullmakt att lova 5 miljoner i bostadslån för hyresbostäder som byggs 2008. För i år var summan 7 miljoner euro. Räntestödet för bostadsproduktion höjs från 500.000 till 640.000 euro. Orsaken är att räntorna stiger. Räntestödet beräknas räcka till lån på sammanlagt 5 miljoner euro och resultera i 55 nya ägarbostäder. Räntestöd för hyresbostäder finns inte i budgetförslaget.

Ny ”nödcentral”

Polisens och alarmcentralens tekniska utrustning och datasystem förnyas för 500.000 euro. Utrustningen är dels föråldrad, dels i utrymmen som inte är skyddade. Nu föreslås att det skaffas ny utrustning av samma slag som används av nödcentralerna i riket och att utrustningen placeras i bergsskyddet. Utrustningen kan användas som separata centraler för polis och alarmcentral eller som en sammanslagen enhet. Kostnaden på 500.000 euro omfattar både alarmcentralens och polisens utrustning.

Saltvik köper husmoderskolan

Landskapet säljer efter hand ut fastigheter som inte behövs. I budgeten föreslås att husmodersskolan säljs till Saltviks kommun. Priset bestäms efter oberoende värdering. Man skriver in som allmän princip att landskapet kan sälja obehövliga fastigheter till den kommun fastigheten i fråga finns i om kommunen använder den för samhällsnyttig verksamhet. Vidare föreslås att lotsstugan med tomt på Stora Båtskär arrenderas ut på 30 år. Försäljning och utarrendering skall nästa år ge 300.000 euro till landskapets kassa.

Postens hus säljs – men inte än

Posten bygger till terminalen i Sviby för cirka 7 miljoner de två närmaste åren. Efter det kan det mesta av verksamheten från Mariehamn flyttas ut. Det är bara själva postkontoret som blir kvar i huset vid Torggatan. Enligt budgetförslaget skall de utrymmen som inte längre behövs säljas ut. Posten får nästa år investera för totalt 5,6 miljoner euro och vinsten beräknas ligga på drygt 2,3 miljoner.

Kommunerna är politiskt heta

Reformen kommer, men hur ser den ut?

Budgetdebatten kommer till stor del att handla om kommunerna och den reform som är på kommande. Det tror flera erfarna bedömare. Och även om det i budgetförslaget ekonomiskt ser litet ljusare ut för kommunerna så kommer man inte ifrån att något nu är på gång.

– En del kommuner får allt svårare att upprätthålla den lagstadgade verksamheten inom skola, vård och omsorg. Landskapsregertingen kommer därför att ta ställning till hur en kommunreform och andra strukturella förändringar kan säkerställa basservicen för medborgarna på Åland, sägs det i budgeten. Eller i klartext: Man kan inte hålla kommunerna vid liv med hjälp av det allmänna finansieringsstödet. Men nästa år finns finansieringsstödet med. Summan är 2,7 miljoner euro liksom i år och används för att jämna ut skatteinkomsterna. Av summan skall knappt 1,6 miljoner euro kunna fördelas enligt prövning. Kommuner i kris skall kunna ansöka om pengar redan inom april. För fördelning då finns 500.000 euro.

Skatteavdrag

Det allmänna skatteavdraget på 5 procent i kommunalbeskattningen återinförs efter några års paus. Motiveringen är att skattegottgörelsen för 2005 var rekordstor och att budgeten är i balans. Avdraget görs på kom-

Hur många? Än så länge har Åland 16 kommunvapen vid sidan av landskapshjorten. Skall vapnen bli färre eller kan man lyfta bort uppgifter från kommunerna? I budget är landskapsregeringen, åtminstone enligt sin egen åsikt, mycket generös mot kommunerna.
Foto: ERKKI SANTAMALA

munalbeskattningen, vilket minskar kommunernas skatteintäkter. De skall därför få kompensation av landskapet. Man räknar med att avdraget totalt handlar om ca 3,5 miljoner euro. En lättnad för kommunerna blir det att förvärvsinkomst-avdraget i kommunalbeskattningen minskar. Det här är ett avdrag som riksdagen fattar beslut om, men som man har följt också på Åland. De som har förvärvsinkomster skall

inte bli lidande, motsvarande avdrag införs i statsbeskattningen. **Billigare på Gullåsen** En stor kostnad för kommunerna har värden på Gullåsen varit. Nu sänks avgifterna. Kommunerna betalar framöver 142,88 euro per dygn för personer som vårdas på Gullåsen mot 169,14 euro i dag. Den nya avgiften motsvarar avgiften på Trobergshemmet och De gamlas

hem höjd med 5 procent istället för 35 procent som nu. Den ekonomiska lättnaden för kommunerna beräknas till drygt 1 miljon euro totalt. Men landskapsregeringen konstaterar att omläggningen av verksamheten på Gullåsen kräver att kommunerna uppgraderar åldringshemmen och kanske serviceboendet, så pengarna behövs där. Ytterligare en sak som kan påverka är att avgifterna på ÅHS sänks. För kommunerna

leder detta sannolikt till lägre sjukkostnadsavdrag i beskattningen. **+ 4 miljoner** När man beaktar alla förändringar i beskattningen – avdrag och kompensationer – ändringar i landskapsandelarna med mera så kommer landskapsregeringen i sin kalkyl till att kommunerna totalt sett får in drygt 4 miljoner euro mer nästa år än i år; 104 miljoner mot 99,3. (ht)

Mer Paf-pengar till kk-huset

Nästa år finns det 18 miljoner att fördela

15 miljoner euro var förslaget, men det blir 18 – den summa som delas ut av Paf-medel nästa år. Det är dubbelt upp jämfört med i fjol! Och kk-huset får ytterligare 4,5 miljoner av pengarna.

Av penningautomatmedlen går nästa år 18 miljoner euro till kultur, idrott, evenemang, projektbidrag med mera. Förslaget från Pafs styrelse var 15 miljoner, men det fanns användning för mer. – Det har under några års tid samlats pengar för framtida utdelning, outdelade vinstmedel, säger Pafs vd **Lars Porko**. De pengarna kan enligt Porko användas för investeringar för att utveckla Paf, men landskapsregeringen kan också sätta in dem i budgeten, som nu har skett. – Det minskar våra disponibla medel, men ur vår synpunkt är det ingen större fråga, säger han. ● **Så det är inte ett försök av**

landskapsregeringen att klippa vingarna på Paf för att ni inte skall bli för framstående och stick i ögonen på inrikesministeriet? – Det tror jag verkligen inte, skrattar Porko. Några viktiga investeringar behöver inte heller skjutas på framtiden för de här 3 miljonernas skull. **Kk-hus och landsbygd** Kultur- och kongresshuset har i årets budget 4,5 miljoner euro av Paf-medel. Nu kommer det lika mycket till under rubriken projektbidrag. Utöver det får kk-huset 2 miljoner från landskapets kassa. Den totala summan för projektbidrag är drygt 8,8 miljoner, men en del skall gå till Mariehamns stad för utbyggnaden av Wiklöf Holding Arena. Ett stort antal frivilligorganisationer inom den sociala sektorn får dela på 1.960.000 euro. Landskapsregeringen konstaterar liksom tidigare år att pengarna inte kan användas för att anställa verksamhetsledare. Is-

In och ut. Pengarna rasslar in hos Ålands penningautomatförening – och rasslar ut igen till allmännyttiga ändamål.
Foto: ERKKI SANTAMALA

tället kommer man nästa år att vid fördelningen särskilt beakta hur stor andel av medlemmarna som är aktiva och hur många frivilliga arbetstimmar som utförs. För ungdomsarbete finns 66.000 euro, för idrott 1.265.000 euro, för kultur 1.470.000 euro, för evenemangsbidrag 100.000 euro och för övriga bidrag 780.000 euro.

För lån ur Paf-medel finns 3.495.000 euro. Nytt är att Paf-medel också skall kunna användas för landsbygdens utveckling. Landskapsregeringen vill satsa 80.000 euro på något som kallas axel 3 och 4, stöd som delfinansieras av EU, och skriver att en del av den summan kan tas av Paf-medel. Axel 3 handlar om att för-

bättra livskvaliteten och stimulera ekonomin på landsbygden med ökat entreprenörskap med mera vid sidan av traditionellt lantbruk. Axel 4, Leader-metoden, skall öka landsbygdens och skärgårdens attraktionskraft genom att stimulera nya, innovativa utvecklingsprojekt på landsbygden. (ht)

BUDGETEN 2007

Politiker och chefslöner

Vad får de betalt som sitter och fattar besluten för vår räkning? Och vad får de som ser till att besluten blir verklighet?

Är politiker och tjänstemän underbetalda? Eller får de betydligt mer än de är värda? Svaret på den frågan kanske varierar med hur nöjd man är med de beslut som fattas.

Lagtingsledamöterna har en gång i tiden haft samma arvode som i riksdagen, men för bara en del av året. I dag får de betalt enligt löneklass A 28 med sex ålderstillägg. Summan är alltså samma för alla oberoende av hur länge man har suttit i lagtinget. A 28 med alla ålderstillägg är 4.704 euro.

Ledamöterna får emellertid inte betalt för hela året. Uppdraget anses täcka ungefär 2/3 av året så arvudet betalas för 220 dagar per år. Den summa man kommer fram till för 220 dagar delas i tolv delar och betalas ut en gång i månaden. Summan är 2.835 euro. Talmannen, som skall vara tillgänglig året runt får fullt betalt. Ett litet extra påslag betalas till utskottsordförandena.

Ännu på 1980-talet betalades arvudet ut bara de månader lagtinget var samlat. Det var nuvarande talmannen **Barbro Sundback** (s) som föreslog att man skulle få en summa varje månad för att lättare kunna hålla ordning på sin ekonomi.

Ministrarna

Ledamöterna i landskapsregeringen skall enligt lagen ha två löneklasser mer betalt än i lagtinget. Och där får man lönen ograverad för 12 månader.

A 30 med alla ålderstillägg ger 5.721 euro per månad.

Tjänar bra. Britt Lundberg som ledamot i landskapsregeringen ligger två klasser över en lagtingsledamot i lön. Ro-ger Nordlund som lantråd har ett påslag på ytterligare 20 procent.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Lantrådet får lönen höjd med 20 procent, vilket gör 6.865 euro. Till det kommer en del representationspengar.

Vice lantrådet får 5 procent extra och hamnar på 6.007 euro.

Tjänstemännen

Lantrådet är inte högst betald inom förvaltningen, men i Självstyrelsegården torde han vara det.

Av tjänstemännen med tabellön ligger kanslichefen högst med löneklassen A 31. Med all ålderstillägg ger den

6.335 euro. Grundlönen i klassen är 4.961 euro.

Finanschefen har löneklass A 30, 5.321 euro med all tillägg, lagtingsdirektören A 29, som ger 5.188 med alla tillägg och de avdelningscheferna A 28 med 4.704 euro.

Några tjänstemän har avtalslön, som inte redovisas. Landskapsläkaren hör till dem. Avtalslön blir det också för den nya förvaltningschefen, men tanken är att personen ifråga skall nöja sig med i stort det som kanslichefen har fått. Avtalslön blir det också för den nyin-

rättade tjänsten som chef för polisärenden.

Bra inom ÅHS

I budgetförslaget finns ingen tjänstetabell över ÅHSs anställda. Förvaltningschef **Björn-Olof Ehrnström** säger att den är litet mer komplicerad.

– Vi har löneintervaller och de anställda placeras någonstans inom det intervallet. Dessutom kommer det erfarenhetstillägg och personliga tillägg.

Men totalt sett har vårdpersonalen på Åland mer betalt än i riket. Ehrnström jämför med Vasa, där lönerna för sjukskö-

tare ligger 200 – 300 euro lägre per månad.

– Nu håller vi på med gropjusteringar och det visar sig att många passerar den övre gränsen i löneintervallet.

● **Men de högsta lönerna då, var ligger de?**

ÅHSs styrelse skrev i fredags avtal med den nya chefläkaren och kom överens om en totallön på 7.582 euro i månaden. Och samtidigt justerades Ehrnströms lön till 7.697 euro.

– Men då kommer det inga erfarenhetstillägg, övertidstillägg eller annat. (ht)

Miljöpengar till vattnet

Också 2007 ligger tyngdpunkten inom landskapets miljöarbete på vattenvården.

Nästan 3 miljoner euro ska användas på att förbättra vattenkvaliteten både i sjöar och hav.

Miljöminister **Harriet Lindeman** (fs) konstaterar att miljösidan fått en relativt bra tilldelning av budgetmedlen under de senaste åren. 2007 är inget undantag. Dessutom finns det, påpekar hon, beredskap att ta in mera pengar via tilläggsbudget om behov uppstår.

En stor sak är den samordning av alla miljöenheter som nu pågår. I dagarna flyttar alla ihop i gamla hälsocentralens andra våning mitt i Mariehamn.

– Det betyder att kunderna slipper springa runt hos olika myndigheter. Nu tillämpar vi endörssprincipen. Vi hoppas också kunna utnyttja personalstyrkan på ett mera ändamålsenligt sätt, säger hon.

Den största enskilda miljöutgiften, 2,9 miljoner euro, läggs alltså på vattenförsörjning och vattenvård. Området prioriteras i enlighet med det miljöhandlingsprogram som antogs när landskapsregeringen tillträdde. De viktigaste områdena är fiskodling, jordbruk, avloppsvattenutsläpp och utsläpp från sjöfarten. Arbetet ska leda till olika åtgärds- och skyddsplaner och målet är att alla vattendrag, inklusive sötvattentäcker, på Åland ska ha god kvalitet 2015.

Misepengar

Avfallshanteringen är ett annat stort utgiftsområde med 1,16 miljoner i budgeten. Här går landskapsregeringen bland annat in med 250.000 euro för att stöda Mise- och andra kommuner.

– Det har visat sig vara orimligt att alla kostnader för avfallshanteringen faller på invånarna. Vi säger också i budgeten att vi är beredda att överlåta våra aktier, motsvarande nästan 40 procent, i Ålands problemavfall ab till Mise.

Lagen om miljötillstånd ses över. Målet är att minska antalet verksamheter som kräver miljötillstånd.

Pengar för tjänsten som biträdande landskapsveterinär finns kvar nästa år.

– Diskussionerna kring behovet av tjänsten fortsätter.

Totalt läggs närmare fem miljoner euro på olika miljöområden nästa år. (ao)

Boka färja via internet

I vår skall det vara möjligt att boka plats på skärgårdsfärjorna hemma vid datorn. Det är åtminstone vad landskapsregeringen hoppas på i budgetförslaget. Ett nytt bokningsprogram har varit i intern provanvändning under hösten.

Och om allt går som planerat skall samtliga skärgårdsfärjor kunna fortsätta med trafiken EUs nya läckdirektiv till trots. I ett skede befarade man att de flesta av färjorna måste bytas ut men nu är en ändring av lagstiftningen på gång på riksidan.

Stödet till jordbruket ökar

Sockerpolitiken kommer i tilläggsbudget

Landskapets andel av stödet till jordbruket ökar med över 4 miljoner euro nästa år. En förklaring är att EUs andel av stöden minskar. För odlarna uppges skillnaden vara obetydlig.

EU har fyra så kallade axlar med insatser för landsbygden. Landskapsregeringen vill satsa på alla fyra, men prioriterar axel 2, som gäller miljöstöd och kompensationsbidrag. För att få bidrag skall odlarna skriva avtal på 5 år med landskapet.

Miljöstödet beräknas nästa år vara 3 miljoner euro. Av den summan står landskapet för 2.150.000 och EU för 850.000 euro.

LFA-kompensationsbidraget beräknas uppgå till 2,7 miljoner, där 1.850.000 är landskapets andel. Till detta

kommer miljötilläggsstödet på 470.000 euro, tilläggsstödet för LFA på 680.000 euro och nya och gamla ordinarie miljöstödsåtgärder på 800.000 euro.

Axel 1 med investeringsstöd och startstöd beräknas uppgå till 2,5 miljoner euro. Landskapets andel är 2.015.000 och EUs 485.000 euro.

Axel 3 och 4 handlar på 80.000 euro handlar om livskvalitet och Leader-metoden.

Dubbelt upp

Totalt ger det här stöd till landsbygden på 10.670.000 euro mot 7.154.000 euro i år och knappt 6,6 miljoner i fjol.

Landskapets andel var i fjol drygt 4 miljoner euro, i år 3,64 miljoner och blir nästa år 8.145.000 euro.

Betberg i Möckelö. Framtiden för sockerbetsodlingen är fortfarande oklar. Landskapsregeringen hoppas på stöd för omstrukturering, men måste återkomma i tilläggsbudget. I budgeten för nästa år ökar landskapet kraftigt sitt stöd till landsbygdsnäringsarna för att kompensera bortfallet av EU-pengar.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Landskapets andel är alltså dubbelt högra nästa år än i år och i fjol.

Sockrets framtid

Hur det blir med sockerbetsodlingen framöver vet man ännu inte med säkerhet. Landskapsregeringen

konstaterar att sockerbetsodlingen på Åland behöver ett omstrukturingsstöd för att producenterna skall få tid att utveckla effektiviteten i odlingen. Marknaden för sockerbeter som energigröda behöver också tid att utvecklas.

Den här typen av stöd hör till rikets behörighet, så där förs diskussioner med riksmyndigheterna för att få tillstånd ett omstrukturingsstöd för Åland. Landskapsregeringen återkommer i en tilläggsbudget när frågan har klarnat. (ht)

Ålänning eller finlandssvensk?

Roger Jansson och Barbro Sundback mötte helsingforsarna

Driver Finlands språkpolitik Åland västerut? Är ålänningar finlandssvenskar?

Evighetsdebatten tog ny fart i Helsingfors i går.

Firandet av riksdagens Svenska vecka inleddes i går med estraddebatt kring temat Åland och finlandssvenskar. Panelen, som bestod av lagtingets talman **Barbro Sundback**, författaren och regissören Bengt Ahlfors, Svenska riksdagsgruppens ordförande, riksdagsledamot **Christina Gestrin** samt riksdagsledamot **Roger Jansson**, hade två timmar på sig att ta ställning till den övergripande frågan om Finlands språkpolitik driver Åland västerut.

Sagt och gjort. Debattordförande Roger Jansson slänger ut första frågan i det halvfulla auditoriet i riksdagens nya annex.

Är ålänningar finlandssvenskar?

– Jag gillar inte ordet finlandssvenskar, det är en klumpig och onödig term. Själv definierar jag mig som helsingforsare i första hand, sedan finländare. Språkligt är jag svensk, konstaterar Bengt Ahlfors.

Robert Jansson kontrar.

– Själv ser jag mig som europeé, nordist och sedan ålänning.

– Och det intalar du dig själv varje morgon framför spegeln? undrar Barbro Sundback och framkallar skrattsalvor bland åhörarna.

Felaktiga bilder

Christina Gestrin tror inte att ålänningar ser sig som finlandssvenskar, även om hon gärna hoppas på det.

– Ni räknas ju som finlandssvenskar, även om alla får identifiera sig själva, säger hon.

Christina Gestrin medger att hennes, liksom många andra finlandssvenskars, uppfattning om Åland begränsar sig till det hon läst och hört. Kvällen innan debatten konsulterade hon sin gamla historiebok i gymnasiet för att kolla vad som egentligen berättas om det självstyrda öriket.

– En och en halv sida handlade om Åland. Det kan ligga

Debattörer. Roger Jansson, Barbro Sundback och Bengt Ahlfors – samt Christina Gestrin som lämnade debatten innan den var slut – var med och inledde riksdagens Svenska vecka.

något i det, menar Gestrin. Finlandssvenskar vet för lite om Åland och har snedvrida och förutfattade uppfattningar, säger hon.

– Samtidigt tror jag att ålänningar har fel bild av finlandssvenskar. Ni tror att alla här är tvåspråkiga och har gett upp sin svenskhet. Därför känner ni kanske inte att ni hör till den finlandssvenska gruppen, funderar hon.

Insnöat

Barbro Sundback hänvisar till det historiska, hur Åland på 20-talet kämpade för att få höra till Sverige.

– Vi tycker väl att Svenskfinland är avlägset och insnöat, säger hon.

– Jag frågade faktiskt runt innan jag kom hit. Mycket beror på vilken relation man har till Svenskfinland från tidigare, till exempel via släktingar.

– Finlandssvenskarna är våra närmaste kusiner och släktingar. Det är väl så vi upplever det hela, tycker Roger Jansson.

Enligt Barbro Sundback ska ålänningar få vara ålänningar, precis som österbottningar är österbottningar och nylänningar nylänningar.

– Och helsingforsarna uppfattas som ett skilt folk ...

Christina Gestrin går genast till mothugg.

– Jag tycker det är förlegat. Vi flyttar så mycket nuförtiden, man kan inte säga sig vara nylänning eller österbottning längre. Finlandssvenskar skulle vara ett naturligt begrepp att använda. Vi är alla svenskar i Finland, varför inte kalla oss finlandssvenskar?

– Det är svårt och onödigt att definiera vad man är. Men om ålänningarna vill kalla sig ålänningar så stör det mig inte, klargör Bengt Ahlfors bestämt.

Dras västerut

Kan ålänningar identifiera sig med finlandssvenskar över huvud taget?

– På Åland ser vi generellt alltid västerut, förklarar Barbro Sundback. Österut förknippas vi med stagnation, Bysans ja, sånt där. Det är väster som är spännande och lockar.

Det finns en viss antipati mot det finska, medger Roger Jansson:

– Förut gick det inte ens att få in annonser på finska i de åländska tidningarna.

I ett nötskal

Barbro Sundback, talman

– Ålänningar känner mer till svenska politiker än finska. Vi ser det svenska språket som mer levande i Sverige. Jag tror färden västerut fortsätter. Åland kommer inte att bli förfinskat, vi är starka.

Roger Jansson, Ålands riksdagsledamot

– Jag tror den utveckling som är på gång är ett större problem för Svenskfinland än för Åland. Det bekymmersamma är hur lite ålänningarna känner till Finland och den finlandssvenska kulturen. Samtidigt är det klart att vi drar västerut där språket fungerar. Det blir allt svårare att klara sig på svenska inom förvaltningen här. – Samtidigt tror jag Svenskfinland behöver Åland. Men 27.000 ålänningar kan ej ensamma informera 5 miljoner människor. Statsmakten borde gripa in.

Bengt Ahlfors, författare och regissör

– Vill ålänningarna västerut så varsågod. Vill ni bli självständiga så är det okej för mig, men var ska gränsen gå, tänk om Kökar vill höra till Finland? Håll styvt på er enspråkiga svenskhet. Men kom ihåg, att man arbetar för ett språk betyder inte att man motarbetar ett annat språk.

Christina Gestrin, ordförande för svenska riksdagsgruppen och riksdagsledamot

– Hur mycket är ni beredda att satsa på att lära er finska? Det är tråkigt att så många ålänningar söker sig till Sverige för att studera. Många har uppfattningen att man inte klarar sig på svenska i Finland, det är tråkigt om ni tror så.

Bengt Ahlfors lägger huvudet på sned.

– Gör som **Jörn Donner** sa, sälj Åland till Sverige då!

– Vi är inte till salu, konstaterar Barbro Sundback.

TEXT & FOTO: JOHANNA LINDFORS
johanna.lindfors@nyan.ax

Skärgårdsbokning fungerar inte

I värsta fall måste upphandlingen göras om

LAGTINGET. Det system landskapet har köpt för bokning av skärgårdsfärjorna på internet fungerar inte.

Nu har landskapet avbrutit betalningarna till det bolag som levererar systemet.

– Det kan gå så att vi måste avbryta samarbetet, säger trafikminister **Runar Karlsson** (c).

Det var för ett år sedan som landskapet upphandlade ett bokningssystem. Det skulle ha tagits i bruk förra vintern, men är fortfarande inte i använd-

ning. I går kom frågan upp i lagtinget på en enkel fråga från **Mats Perämaa** (lib).

Runar Karlsson konstaterade att man inte har varit nöjde med det leverantören har presterat, men han hoppades att man skall komma igång före våren.

– Runar Karlsson säger att han hoppas. Jag säger att det måste vara klart. Annars måste man byta leverantör, ansåg Perämaa.

Kanske på nytt

Karlsson uteslöt inte risken för att det måste bli en ny upphandling, vilket i så fall

betyder att bokningssystemet kan tas i bruk ännu senare än man nu räknar med.

– Jag skall inte stå här och lugna lagtinget, sade Karlsson, som inte ville gå med på brister i upphandlingen.

– Den här leverantören levererar bokningssystem också till stora rederier, så det fanns fog att tro på systemet. Men faktum kvarstår, vi har ett problem.

Försöker få igång

Trafikchef **Niklas Karlman** berättar att det aktuella företaget heter Hogia, med huvudkontor i Stenungsund

i Sverige men leverantören av bokningssystemet finns i Korsholm i Österbotten.

Hogia har bland andra Eckerölinjen som kund, men också en hel del andra stora kunder. Kontraktet skrevs på senhösten i fjol och summan ligger enligt Karlman mellan 25.000 och 30.000 euro.

– Vår första prioritet är att försöka få det här att fungera. Om det inte lyckas så måste vi söka en annan leverantör.

Problemet är enligt Karlman att det i skärgårdstrafiken inte bara finns många mellanhamnar utan också att trafiken går kors och tvärs i skärgården.

Vid upphandlingar av det här slaget följer leveranser och betalningar ett visst schema. Det betyder att landskapet redan har betalat för en del av bokningssystemet.

– I det skedet någondra inte följer schemat så håller man inne med betalningarna.

● Har ni gjort det?

– Det har vi gjort. Vi har också skrivit till dem och jag fick nyss meddelande på e-posten att svar kommer på torsdag, säger Niklas Karlman.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Stöd för allmänna avdraget

LAGTINGET. Det finns ett starkt stöd i lagtinget för att återinföra det allmänna avdraget på 5 procent i kommunalbeskattningen.

Socialdemokraterna, centern, de frisinna, de obundna och Ålands framtid är för. Liberalerna vill ha debatt om fördelningspolitiken i anslutning till avdragsrätten.

Danne Sundman (ob) var mycket nöjd. Han tyckte att man kunde ge större avdrag eftersom det finns pengar. Det finns 32 miljoner i så kallad skattegottgörelse.

Sundman föreslog en lag som möjliggör att avdraget varierar från år till år mellan 0 och 20 procent och så beslutar man om storleken när man ser hur mycket pengar det finns.

Mats Perämaa (lib) var den som ville diskutera vem man beskattar och hur pengarna fördelas. Han tyckte det var vågat med ett flytande avdrag.

Anders Eriksson (Åf) trodde inte riktigt på förklaringen att avdraget slopades på grund av dålig ekonomi och nu kan införas igen för att ekonomin är bättre.

– Det fanns en annan politisk vilja då, inte sant. Ekonomin är det inte så stor skillnad på.

Wiklöf lät nästan sårad när han upplyste om att överskottet nästa år beräknas till 19,5 miljoner euro.

Debatten om avdraget bordlades till måndag nästa vecka så att liberalerna hinner titta på budgetförslaget och se hur avdraget passar in.

Delade meningar

När avdraget infördes 1999 var både liberalerna och socialdemokraterna emot. Liberalerna föreslog ett avdrag på 1.000 mk, lika för alla, och det kunde socialdemokraterna också tänka sig.

När det sedan skulle tas bort så röstade centern och liberalerna för, de frisinna röstade blankt, de obundna på tre olika sätt och socialdemokraterna för att ha avdraget kvar. (ht)

En dag om arbetarskyddet

■ En kurs i psykiskt arbetarskydd ordnas på Åland lördagen den 25 november. Arrangör är Arbetarnas bildningsförbund.

Kursen leds av **Britta Lindblom** från Ingå som rest runt i riket och föreläst om ämnet. Kursen kan vara till stor nytta för arbetsplatsernas förtroendevalda och skyddsombud, sägs i inbjudan. Anmälningstiden går ut 15 november, tel 16 707. (jl)

Skördefesten växer nästa år

■ Skördefesten nästa år växer med en dag.

Det innebär att öppna gårdar håller öppet under fredag och lördag och på söndagen arrangeras marknaden vid Ålands landsbygdscentrum.

Den som vill delta i öppna gårdar skall anmäla sitt intresse senast den 30 november, meddelar projektledare **Lena Brenner**.

Dop

Liam Markus Sunnebrandt döptes i söndags, den 5 november, i Finströms kyrka. Han är son till Eleonore Sunnebrandt och Sami Salo i Finström Bamböle.

Ivar Nils Erik Hagman döptes i lördags, den 4 november, i Margaretagården i Mariehamn. Han är son till Cecilia Erika Hagman och Johnny Anders Snällström i Jomala.

Joanna Helena Sjöholm döptes i lördags, den 4 november, i hemmet i Saltvik. Hon är dotter till Nina Blomqvist och Conny Sjöholm i Saltvik Daglösa.

Lysning

Lysning har kungjort för **Eva Maria Kristina Bertell** och **Tommy David Hemming Häggblom**, båda från Sund Kastelholm.

Gratulerar

50 år

Britt Lundberg-Skantze
Namn: Britt Lundberg-Skantze, f Lundberg.
Född: den 9 november 1956 i Sund Kastelholm.
Bor: i Kastelholm, Skutviken.
Yrke: klasslärare.
Familj: maken **Johan**, barnen **Jonas**, **Jenny** och **Simon** med respektive, samt två barnbarn, **Joel** 5 år och **Elias** 1 år 8 mån.
Födelsedagen: firas med öppet hus i hemmet den 10 november från kl 15.00. Alla vänner önskas hjärtligt välkomna!

GRATTIS

7.11.2006

Kjell Eriksson

30 år

STORT GRATTIS
önskar "Hela familjen"

Britt Lundberg-Skantze utbildade sig till klasslärare vid pedagogiska fakulteten i Vasa och avlade examen 1980. Första året jobbade hon i Kumlinge och sedan 1987 är hon anställd som lärare i Finström. För närvarande är hon klasslärare i nya Bjällbo skola i Godby.

Dans och motion är hennes viktigaste fritidsintressen. Hon har gått många kurser i olika slags dans och dansade squaredans tidigare. Nu har hon återupptagit squaredansen och leder själv kurser i sällskapsdans i Medis regi.

Eftersom Britt gillar att motionera cyklar hon gärna och simmar mycket.

– Det senaste är en kombination, aquabike, man cyklar i vattnet, berättar hon glatt.

Sommartid hör segling till fritidsintressena.

60 år

Peggy Danielsson
Namn: Peggy Danielsson, f Sjöström.
Född: den 11 november 1946 i Kimito.
Bor: i Vårdö Sandö.
Yrke: servicerådgivare på Ålandsbanken.
Familj: maken **Jarl**, sonen **Niklas** med dottern **Paulin** och sambo **Sussie**, sonen **Andreas** med dottern **Amanda** och sambo **Sandra**.
Födelsedagen: firas med öppet hus i hemmet på födelsedagen, klockan 13 till 17.

Döda

Bjarne Helin
Jordbrukaren och seminologen **Karl Odert Bjarne Helin** från Föglö Sonboda, avled oväntat den 5 november 2006. Han var född den 22 juli 1940 i samma socken. Bjarne Helin gick i Ålands lantmannaskola i början på 60-talet och blev sedan bonde på hemgården Nygårds i Sonboda. Där har han ägnat sig åt traditionellt jordbruk med både mjölk- och köttproduktion, fortfarande hade han några dikor och kalvar kvar, samt tidigare också sockerbetsodling.

Tillika med skötseln av gården och djuren har Helin också arbetat som seminolog på Föglö sedan 1963. Trots att han numera var pensionär skötte han fortfarande semineringsarna i kommunen. Han var känd för att ha god hand med djur och djuren var också hans stora intresse.

Fågelskytte och skärgårdsliv var för övrigt hans intresse på lediga stunder.

Närmast sörjande är systern **Dorothy** med familj.

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning
undanbedes

Anders Sundberg

Ålandskt hjärtat
Det gör gott

Kyrkofullmäktigeval i Mariehamn

12-13.11.2006

www.evl.fi/srk/mariehamn

Ålands Invalider

■ Höstmöte lördagen den 18 november kl. 17.00 på Odalgården, bingo och servering. Välkomna!

Lördagen den 25 november åker vi på shoppingresa med Röde orm till Uppsala. Kostnad 25 euro/person inkl sjöfrukost. Anmälan till HandiCampen tfn 527360, sista anmälningssdag 15 november.

Lördagen den 9 december kl. 18.00 är den traditionella julfesten på Pommern. 3 rätters meny, kostnad 28 euro/person. Tag med dina nära och kära. Tag gärna julklapp med. Underhållning. Anmälan till Handicampen senast 27 november.

Fotoklubben Obscura

Fotoklubben Obscura, som firar 30-årsjubileum detta år har nyligen hållit sin jubileumsbankett. Festtalet hölls av **Kristina Hansen** som varit ordförande i klubben under en följd av år. I

samband med banketten uppvaktades alla ordförande som klubben haft under sina tretio år: **Hasse Ekebom**, **Gunnar Hällström**, **Hasse Widing**, **Olle Strömberg**, **Kristina Hansen**, **Marie Romar**, **Stig Christiansson**, **Torbjörn Granlund**, **Mats Söderlund**, **Anders Lindholm**, **Kalle Wetterström**, **Rainer Åkerblom** samt nuvarande ordförande **Lena Wilson-Laajali**.

Även **Gerard Holmström**, som lade grunden till fotoklubben och sammankallade de stiftande mötena uppvaktades, liksom **Karl-Åke "Kalle" Åström**, en stöttepelare som tagit initiativ till många aktiviteter. Åström kallades även till hedersmedlem.

Under jubileumsåret har klubbens medlemsantal ökat markant. Flera ungdomar har kommit med och för några veckor sedan bildades en ungdomsgrupp. Ovanligt många fotoutställningar har hållits, en rullande fotoutställning i skärgården och utställningsutbyte med fotoklubben Focus i Närpes. Just nu håller Obscura en utställning i Jakobstad.

Före årsskiftet skall fotoklubben ännu ha höstmöte, genomföra en kurs i bildspel och hålla julfest.

Den tjugioåttonde årgången av klubbens väggkalender har nyligen kommit ut i handeln.

Nyfiken på dina drömmar?

■ **Torun Tornesel** från Drömgruppsforum i Sverige håller en "drömhelg" på Åland nu i helgen. Den börjar med en öppen föreläsning kl.13 i Mariehamns stadsbibliotek på lördagen.

– Hon är skolad i amerikanska drömforskaren **Montague Ullmans** metod, har studerat jungiansk psykologi och drömtolkning enligt Jung, bland an-

Robin ska gossen heta som föddes den 9 oktober på Karolinska sjukhuset i Stockholm. Han vägde 3.715 gram och var 52 cm lång. Föräldrar är Catharina och Roger Liderfors i Brottbys, Sverige. Farmor är bördig från Finström Tjudö.
Foto: PRIVAT

Blev omvald hos synskadade

■ **Eckeröbon Rolf Söderlund** blev omvald som åländsk representant i Förbundet Finlands svenska synskadades styrelse vid höstmötet i Björneborg för en tid sedan. I verksamhetspla-

nat i Australien, och har lång erfarenhet av drömgruppsarbete, säger **Lita Gustavsson**, initiativtagare till drömhelgen.

Drömgruppsforum är en ideell rikstäckande förening vars syfte bland annat är att sprida kunskap om drömmar och deras betydelse.

Anmälan och frågor kan riktas till Lita Gustavsson på telefon 050-531 87 68. (uw)

Trålarhamn påverkar inte Åland

■ Hangö stad planerar att bygga en stor nationell fiskehamn på Kopparnäsudden. Enligt planerna ska hamnen tjäna hela det nationella havsfisket. Därför hoppas staden att staten finansierar hamnprojektet till 100 procent.

En eventuell trålarhamn påverkar inte det åländska fisket. Det anser **Fredrik Lundberg**, verksamhetsledare för fören-

ingen Ålands Fiskare.

– För tjuo år sedan hade det kanske haft en betydelse, numera har vi inget eget havsfiske. Här idkas bara småskaligt kust- och fjällfiske.

Han har svårt att se den direkta nyttan av en hamn för Hangö stad.

– Just nu verkar det inte ens finnas behov för en sådan hamn, men vi får se, säger han. (jl)

OBS! Det händer

Veckan TISDAG 7.11

Dagens namn

● Kom ihåg att gratulera **Glenn** och **Kevin** på namnsdagen.

Bildfest för barn och ungdom

● **Högskolan Neptunigatan 17 kl 15.00-17.00.** Föreläsning om animation som verktyg i arbetet med barn med speciella behov, Antonia Ringbom.

Bio

● **Bio Savoy kl 18.30.** "Den bästa av mödrar". F-11. Filmen fick fyra stjärnor av Nya Ålands recensent.
● **Bio Savoy kl 20.30.** "Fearless". F-15. Filmen fick tre stjärnor av Nya Ålands recensent.
● **Föglö Bioborgen kl**

19.00. "Matti". F-11. Livet är människans bästa tid. Film om backhopparen Matti Nykänen.

Föreläsning

● **Hotell- och restaurangskolans auditorium kl 13.00-15.00.** David Waldron berättar om hur man i den lilla turistorten Whistler i Canada lyckats kombinera långsiktigt arbete för hållbar utveckling med framgångsrik turism.

Julpaketsinsamling

● **Köpmansgatan 4 kl 19.00-21.00.** Julpaket till Lettland och Vitryssland tas emot.

Nöje

● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
● **Parks bar kl 21.00.** Bländad musik från baren.

Tv

● **FST5 kl 20.20.** Fritidsmagasinet Strömsö. I Strömsö idag ser vi Lee och Susanna syssla med tröjslakt. Det går ut på att göra nya kläder av gamla feltvättade ylletröjor. Jim och Camilla fortsätter att piffa till hallen. Jim gör en

spiegel och Camilla målar stort och festligt direkt på väggen. Michael Björklund ger tips på tre goda smörgåsar, en getostsmörgås, en jägar-smörgås och en bookmaker och Elisabeth åker på säljakt i Kvarken med ett gäng från Replot. Programledare är Susanna Ström-Wilkinson.

ONSDAG 8.11

Dagens namn

● Kom ihåg att gratulera **Styrbjörn** på namnsdagen.

Bildfest för barn och ungdom

● **Högskolan Neptunigatan 17 kl 15-17.00.** Föreläsning om barnen, pedagogik och IT med Birgitta Qvarsell.
● **Bio Savoy kl 18.30.** Kortfilm paket för unga under 7 år.
□ "Parking", Pavel Kassius & Nina König, 5 min.
□ "Klick – med eller utan strumpor", Jonas Myrstrand, 12 min.
□ "Grundkurs i spanska", Johan Wanloo, 4 min.
□ "De sysslolösa", Torbjörn

Edwall, 17 min.

□ "Normal people", Maria Avramova, 4 min.
□ "En utflykt till månens baksida", Stefan Ronge, 17 min.
● **Bio Savoy kl 20.00.** "Kidulthood", Menhaj Hulda, 89 min, F-15.

Stipendieinfo

● **Stadsbiblioteket kl 18-19.00.** Informationskväll om stipendier från Svenska kulturfonden, Mariehamns stad och Ålands landskapsregering.

Nöje

● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Tony.
● **Parks bar kl 21.00.** Trubadur Andreas Norlin.
● **Dinos bar kl 21.00.** Made in Thailand.

Radio

● **Sveriges radio P2 kl 22.00.** "Monitor", som är gjort av åländskan Josefine Jansson och hennes bolag Radiobiten Produktion. Monitor är ett radioprogram om elektronisk musik. Repris torsdag 13.00.

Viktor Klimenko i Jomala kyrka

På lördag kväll sjunger den kände, ryskbördige sångaren Viktor Klimenko i Jomala kyrka.
– Vi har tagit kontakt med gamla väckelsebygder för den här konsertturnén, förklarar arrangören och musikern Mats Backman.

Mats Backman i Åbo är känd för många ålänningar genom att han vuxit upp på Houtskärs kyrkliga folkhögskola där föräldrarna var lärare och för att han har syskon på Åland. När han på 80-talet var verksam som musiklärare på pingströrelsens bibelskola i Tavastehus träffade han sångaren **Viktor Klimenko**. I början på 60-talet steg Klimenko fram i musikvärldens

medvetande och blev känd som den sjungande kosacken. Han representerade Finland i Eurovisionsschlagerfestivalen och gav bland annat ut skivan ”Stenka Rasin” som såldes i över 60 länder. Han framträdde också på Åland.

Andligt genombrott
Mitt i karriären blev Viktor Klimenko utbränd, en djup process startade som ledde till ett andligt genombrott i början på 80-talet då han bland annat gick i bibelskolan i Tavastehus.
– Detta förde även med sig nya sånger som han framförde under sina många resor runt om i världen, skriver Backman i sitt pressmeddelande. Även en djup kärlek till Israel och dess folk följde.

– Nu har vi återknutit kontakten efter 26 år och genomför de här konserterna under rubriken ”En kväll inför evigheten”, berättar Mats Backman.
På tisdag kväll är det konsert i Hangö kyrka, på fredag kväll i Houtskärs kyrka och på lördag kväll i Jomala kyrka. Vid den avslutande konserten medverkar också kantor **Kaj-Gustav Sandholm** från Mariehamn.
– Vi inleder med en älskad sång, ”De komma från öst och väst”, berättar Mats Backman. Kom med och sjung omtyckta andliga sånger tillsammans med oss! (m-ll)

Musikprofil. Viktor Klimenko sjunger kända andliga sånger i Jomala kyrka på lördag.

Fler unga arbetslösa

■ I oktober var den öppna arbetslöshetsgraden 2,5 procent, enligt statistik från Ålands statistik- och utredningsbyrå, Åsub. Den totala arbetslöshetsgraden, inkluderande 48 personer i sysselsättningsåtgärder, var 2,8 procent.
Men 8,7 procent av ungdomarna under 25 år var arbetslösa, vilket är klart högre jämfört med samma månad ifjol. Däremot sjönk arbetslöshetsgraden för de 55 år fyllda något till 2,3 procent. Antalet lediga platser var i oktober 133 stycken, vilket är 26 stycken fler jämfört med situationen ett år tidigare. De lediga platsernas andel av antalet öppet arbetslösa var cirka 40 procent i oktober i år, vilket var 6 procentenheter högre än i oktober ifjol.
Trenden för arbetslösheten har en längre tid varit så gott som oförändrad, medan andelen lediga platser ser ut att nyligen ha stabiliserat sig på en lägre nivå än tidigare, skriver Åsub i sitt meddelande. (uw)

Slarv försenade dagstidningar

■ Lördagens rikstidningar blev ordentligt försenade till Åland. Transmar, som skulle ta iland tidningarna i Mariehamn, gjorde inte det och utdelarna från posten blev utan tidningar att dela ut. Då beslöt Posten att de skulle delas ut på söndagen istället, trots att det var en ”tidningsfri” dag på grund av Allhelgonahelgen på lördagen.
Men containern med tidningarna, som aldrig drogs iland på lördagen, glömdes kvar på kajen i Stockholm.
– Det betydde att utdelarna stod för andra dagen beredda utan att få någonting att dela ut. Det var vi som fick skiten, men det var faktiskt inte vårt fel, säger **Roger Forsberg**, särutdelningsförmän på Posten Åland.
Först i går, måndag, blev lördagstidningarna utdelade, två dygn försenade. (uw)

Kom ihåg

Mariehamns pensionärsförening: Tidningen Nyset skall vi dela ut tisdag 7.11. Hoppas alla utdelare orkar komma och hjälpa till. Tidningen finns på Röda Korsgården från klockan 11.00.

Åland-Rysslands regioner: Höstmöte för medlemmar tisdag 7.11 kl 18.00 på Ålands Hotell- och restaurangskola.

Kvarnbo Lions: Månadsmöte tisdag 7.11 kl 19.30 på Kvarnbo Gästhem. Vid förhinder meddela sekr. Henrik, tel 0457 342 73 40.

Ålands Köpmannaförening (ÅKF): Ordinarie höstmöte på restaurang Arkipelag tisdag 7.11 kl 19.00. Styrelse väljs och verksamhetsplan samt budget m.m. fastställs för år 2007. Traktering. Alla medlemmar hälsas varmt välkomna!

Geta marthaförening: Möte tisdag 7.11 kl 19.00 hos Inger i Finnö. **OBS! tiden.** Vi får smink- och stiltips av ett proffs. Välkomna.

Missionssykretsen i Saltvik: Ljusstöpning onsdag 8.11 kl 12.00 i Mariagården.

Ålands aktiesparare: Information onsdag 8.11 kl. 19.00 i Ålands Hotell- och restaurangskola. Bankfirman FIM informerar om möjligheten till placeringslån: ”Goda avkastningsmöjligheter till låg risk” respektive ”Placeringar med bankfinansiering och beskattning av placeringslån”. Anmälan till Johan Porko, tel. 22 207 eller Folke Sjölund, tel. 14 380.

LC Åland Freja: Månadsmöte torsdag 9.11 kl 18.00 i Ålands hotell- och restaurangskola. Meddela förhinder till Lion/Eva tfn 12 473 eller 0457 313 57 01.

PSA-gruppen: Träff torsdag 9.11 kl 19.00 i HandiCampen.

Haraldsby marthaförening: Månadsmöte hos Ester Karlsson torsdag 9.11 kl. 19.00.

JHL 218, 214, 408: Kom ihåg att rösta, din röst ska vara på postlådan senast fredag 10.11. Rösta på vår enda svenska kandidat Henrik Sjöblom nr 68.

Mariehamns marthaförening: Månadsmöte tisdag 14.11 kl 13.00 i Margaretagården. Välkomna!

Fotoklubben Obscura: Unga fotografer upp till 30 år, var med i fototävlingen B7 och du kan vinna 500e! Mera information se fotoklubbens fönster eller hemsidan. Lämna in bilder på höstmöte 14.11 som är tävlingens sista inlämningsdagen. Ungdomsgruppen håller nästa möte, en timme före höstmöte, alltså kl 18.00 Välkomna! Den 18-19 november visar Mats hur han gjorde sitt bildspel på klubblokalen, anmäl gärna din medverkan till Lena tel.23 249.

Ålands lungskadeförening: Påminnelse till medlemmarna. Vi deltar i Godbymässan 18-19 nov. Vinsten till föreningens lotteri kan lämnas in på HandiCampen eller till Gunnel Boström tel. 21 012.

Folkhälsan i Sund: Familjecafé i eftislokalen mellan skolan och biblioteket tisdag kl 10.00-11.00.

Hammarlands marthaförening: Månadsmöte tisdag 7.11 kl 19.00 i Marthabo.

Ålands HälsoAlternativ r.f. - ÅHA: Höstmöte 7.11 kl. 19.00. Garaget, Ålandsv.40. Val av ny styrelse, förslag finns. Program: ”Vad vårdar vi egentligen?” Den uppriktstående människan eller den liggande människan?

Spec.sköt. Soffi Wetterhoff berättar om sina erfarenheter från skolmedicin / komplementärmedicin i USA. ÅHA bjuder på vickning för medlemmar mot anmälan sekr. Pia-Helen 040 5825888. För ytterligare info se www.aha.aland.fi.

Ålands synskadade: Månadsträff måndag 13.11.2006 kl 18.00 på Ankaret (OBS! tiden). Carina Willberg medverkar. Kaffeservering. Nya och gamla medlemmar hjärtligt välkomna.

Fotoklubben Obscura: Unga fotografer upp till 30 år, var med i fototävlingen B7 och du kan vinna 500e! Mera information se fotoklubbens fönster eller hemsidan. Lämna in bilder på höstmöte 14.11 som är tävlingens sista inlämningsdagen. Ungdomsgruppen håller nästa möte, en timme före höstmöte, alltså kl 18.00 Välkomna! Den 18-19 november visar Mats hur han gjorde sitt bildspel på klubblokalen, anmäl gärna din

medverkan till Lena tel.23 249.

ÅBSK. Höstmöte 15.11 kl 19.00 på Hotell Pommern. Stadgeenliga förhandlingar. Prisutdelning för agilitycupen. Servering.

Ålands Invalider: Höstmöte lördag 18.11 kl 17.00 på Odalgården. Stadgeenliga förhandlingar. Bingo. Servering. Välkomna!

Ålands Trädgårdsförening: Varmt välkomna på ”Föreläsning om surjordsväxter och rhododendron” med Kaarel Voitek från Svenska Rhododendronsällskapet söndag 19.11 kl 14.30-17.30. **OBS!!!** Tiden är ändrad!!! på Folkhälsans Allaktivitetshus på Skeppargatan 11 i Mariehamn. Gratis för medlem som uppvisar sitt medlemskort, övriga endast 5 euro. Kaffe med bulle kostar 1,50. Se hemsidan: www.rhododendron.se

Ålands fåravelsförening: Fårklippare på inkommande vecka

46. Info och bokningar Mia 0457 548 34 91. Hör av dej snarast om du behöver hjälp med klippningen.

Ålands fåravelsförening: Konsulenten kompledig vecka 45 och 46.

Folkhälsans allaktivitetshus: Stavgång måndagar kl 10.00, sittdans tisdagar kl 11.00, seniordans onsdagar kl 11.00. Allsång med Kaj-Gustav Sandholm varannan fredag kl 15.00 från 29.9.

Mariehamns marthaförening: Stavgång måndagar och torsdagar kl 9.30 med start från Balthallen. Även andra intresserade välkomna.

Folkhälsan i Sund: Föräldracafé i eftislokalen i Finby varannan tisdag kl 10.00-12.00.

Al-Anon: Anhöriga och vänner till alkoholister, träffas på Margaretagården ALLA tisdagar och fredagar, kl 19.00.

Luciakandidaterna 2006

Vem vill du se som årets Lucia?

Rösta och ge samtidigt ditt bidrag till luciainsamlingen.

Du kan också bidra till insamlingen genom att köpa lucialotter och luciamärken.

Ej ditt bidrag!

Hjälp lucia hjälpa

Rösta på Ålands Lucia 2006

Jag ger min röst åt kandidat nr _____

Jag understöder årets luciainsamling med _____

skriv summan som bifogas

Årets insamlade luciamedel går till **Enskilda hjälpbehövande på Åland.**

Bidrag kan också sättas in på luciainsamlingens konton i alla banker. Röstsedeln bör vara hos Folkhälsans luciakommitté, Styrmansgatan 10, 22100 Mariehamn senast fredagen den 1 december kl. 12.00.

Namn: _____

Hemkommun: _____

I SAMARBETE MED

DANS PÅ VALBORG

i Lemland, lördag 11 november kl. 20.00.

Musik: Sunnys orkester

Alla som vill dansa är välkomna!

Arr: Dansens vänner

Vill aktivera konstföreningen

Gunilla G Nordlund som återkommer som ordförande för Ålands konstförening ser optimistiskt på sitt uppdrag. Hon vill bredda arbetet och satsa på projekt med olika ledare. Det finns konkreta arbetsuppgifter att ta i tu med och hon ser fram emot ett bra år för föreningen.

Gunilla G Nordlund var vice ordförande och sekreterare i konstföreningen år 2002, därefter ordförande år 2003.

Maggie Holmberg, som senast ledde föreningen ville egentligen sluta redan i våras, men lovade fortsätta som ordförande till höstmötet bara man till dess vaskade fram en efterträdare. Den efterträdaren är alltså, som Nyan tidigare noterat, Gunilla G Nordlund.

Tidskrävande

Att det inte varit så lätt att få någon att ställa sig i spetsen för föreningen tror den nyvalda ordföranden kan hänga samman med att det upplevs som ett tidskrävande uppdrag.

– Det är en stor förening med över 400 medlemmar och det innebär ganska mycket arbete med post och administration.

Något för alla

Hon ser det dock som positivt att det inte varit något problem med att få medlemmar i styrelsen och att det råder enighet om att föreningen behövs. Det hon vill åstadkomma är en plattare organisation där man jobbar med projekt som alla har sina egna dragare. Projekt med olika inriktning är också ett sätt att kunna bjuda alla inom föreningen på aktiviteter som kan intressera.

– Det finns egentligen tre kategorier av medlemmar. Dels de som inte själva målar aktivt, men som är konstinresserade och vill stöda föreningens arbete, dels de som

Ordförande. Gunilla G Nordlund, här i samband med sommarutställningen i galleri Lilla Alexander, återkommer som ordförande i konstföreningen och ser möjligheter till en breddning och aktivering av verksamheten. Foto: JONAS EDSVIK

sysslar professionellt med sin konst och dels de som är fritidsmålare. Alla behövs och är viktiga för föreningen.

Samarbete

En viktig målsättning är, enligt Gunilla G Nordlund, också att få till stånd ett ökat samarbete med andra föreningar som har liknande verksamhet som konstföreningen. Hon nämner konsthantverkarna, Bild- och formskolan och kameraklubben Obscura.

– I samarbete kunde man kanske dela på en verksamhetsledare och även utnyttja lokaler effektivare, menar hon.

Vill nå de unga

Ungdomsarbetet inom konstföreningen vill hon också uppmärksamma. Det finns redan nu en del ungdomar bland medlemmarna så det borde finnas förutsättningar för en aktivare ungdomsverksamhet.

– Att få i gång ett ungdomsprojekt, lett av ungdom-

mar, upplever jag som jätteviktigt, säger hon.

Stimulans

Bland övriga aktiviteter som är på gång och som också från föreningens sida kan utgöra projekt nämner hon treskärddssamarbetet mellan Sverige, Åland och Finland där gemensamma konstläger alternerar och kommer till Åland vart tredje år.

– Det är stimulerande att träffa andra konstutövare och umgås över gränserna, säger hon.

Vårsalongen i Konstmuseet skall tas om han av en särskild arbetsgrupp och dessutom skall en festkommitté fundera över olika trivselskapande aktiviteter under året.

– Det känns jätteviktigt att det finns konkreta arbetsuppgifter att ta i tu med. Det kan nog bli ett riktigt bra år, säger Gunilla G Nordlund som när den nya styrelsen konstituerar sig hoppas kunna bilda ett team med en aktiv vice ordförande.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Intermezzokören i nya kläder

Musik Konsert

Intermezzokören i S:t Görans kyrka den 3 november, dirigent Christian Juslin. Jens Palmqvist och Christian Juslin, sång, Pipsa Juslin, piano, Kaj-Gustav Sandholm, piano, orgel. (Konserten gavs även i Saltviks kyrka den 4 november.)

Ute är det ruggigt och regnigt men inne i kyrkan väntar ljus och värme. En fräsch färggrann kör står framme på podierna. Röda scarfarna lyser upp mot svart och vitt. Ett tjugotal kvinnor och hälften så många män väntar på att stämma in i Gregorio Allegris Miserere. Först hälsar i alla fall körens nya dirigent **Christian Juslin** välkommen genom att berätta lite om de första två verken på programmet.

Lite skämtsamt upplyser han också den 50-hövdade publiken att det inte finns någon röd tråd i programmet och att det blir tvåra kast mellan stilarna. Det kanske var lite onödigt att förminska konsertens tyngd på det

sättet. Juslins relativt långa inledande ord var annars anekdotiskt underhållande. Bland annat berättade han en av de mest seglivade myterna i musikhistorien: Miserere fick endast framföras vid det påvliga hovet, men den unge Mozart sägs ha skrivit ned verket efter endast en genomlysning i kyrkan.

Fylligt och skönt

Så är det då äntligen dags för Musiken. Intermezzokören låter höra en fyllig och skön klang. I Allegris verk alternerar körpartierna med en liten solistgrupp och recitativ. Solistgruppen var placerad uppe på läktaren. Glädjande var att två av körens yngre medlemmar ingick i kvartetten, nämligen **Jens Palmqvist** och **Martin Lundberg**. De sekunderades av sopranerna **Pipsa Juslin** och **Lita Gustavsson**. Christian Juslin sjöng själv recitativet. Verket var skönt att lyssna till och helheten fungerade väl men det kändes lite långt utan textblad. Latin ligger

inte överst bland språkkunskaperna och även om det handlade om en psaltarsalm kan nog inte alla dem utantill.

Christian Juslin sjöng sedan Sulo Salonens ”Herre, upp i himmelen” med benäget bistånd av **Kaj-Gustav Sandholm** vid flygeln. En liten hälsning till alla korister: allt ni gör där framme syns! Det gav ett något förstrött intryck när någon kliade sig i huvudet, några inte riktigt kunde bestämma vad de ville göra av pärmarna och några bara såg allmänt frånvarande ut.

Vilket stöd och vilken energi det skapar om alla lyssnar och tittar på solisten. Nu är Juslin en så pass rutinerad sångare att han klarade sig utan de stödjande blickarna, men jag kände verkligen längre fram under konserten när Jens Palmgren lät oss njuta av sin unga, mjuka röst med en smekande vacker klang i två sånger av Gunnar Frumerie, att körkompisarna kunde ha visat sin

uppskattning genom aktivt lyssnande.

Orgelverk

Allegris Miserere var kvällens mest omfattande verk. Körens övriga insatser bestod av en sats ur Mozarts Requiem, **Nils Lindbergs** ”Shall I Compare Thee to a Summers Day”, Gunnar Nordqvists ”Psaltare och lyra” samt Gabriel Faurés ”Cantique de Jean Racine”, medan Kaj-Gustav Sandholm, på sitt vanliga lugna och kompetenta sätt, framförde ett arrangemang av Schuberts Litanei och Nils Lindbergs ”Den signade dag” på orgel.

I satsen Lacrymosa ur Requeim fanns ansatser till en fin fraserings som säkert blommar upp när verket mognat till sig. ”Shall I Compare thee to a Summers Day” är ett njutbart stycke. Jag tyckte Juslins tempo var onödigt uppskruvat och oroligt: de långa flytande linjerna hackades sönder. Men klangen var fin och det

kändes att kören njöt av att sjunga. Nordqvists ”Psaltare och lyra” satt väl för kören. Ett omedelbart tilltalande stycke.

Klarade övergången

Genomgående stod körens sopraner för en fin och kraftig klang, ibland nästan på gränsen till vass. Herrarna i kören hade en tuff sits eftersom de var så pass få. Det är svårt att riktigt våga då, och det fanns en viss osäkerhet i en del insatser, särskilt i det avslutande stycket av Fauré. Men Christian Juslin som sångare, har säkert förmågan att jobba med att skapa en enhetlig klang och hjälpa upp självförtroendet.

Intermezzokören visade att den klarar övergången från ungdomskör till gospelkör till popkör och nu in på den klassiska banan. Det kommer att bli bra! Ni får rekrytera lite flera män för att uppnå en stabila stämbalans. Eller också skickar ni lite kvinnor till behövande körer...

LENA SVARTSTRÖM

notiser

Öppet hus i Grafikverkstaden

håller Ålands konstförening på torsdag, den 9 november kl. 18–22. Man vänder sig till dem som är nyfikna på grafik och vill pröva på. Adressen till grafikverkstaden är Fabriksgatan 4, Mariehamn. □

Josefina Jansson

och hennes bolag Radiobiten Produktion har gjort programmet Monitor som sänds i Sveriges Radio P2 på onsdag, den 8 november kl. 22, med repris torsdag 9 november kl. 13.30 (åländska tider). Monitor är ett radioprogram om elektronisk musik som sänds varje onsdagskväll i Sveriges Radio P2. Denna vecka handlar programmet om den interaktiva dataspelsmusiken och dess framtid. □

Svenska dagens huvudfest hölls

i Åbo på måndag kväll. Festtalet hölls av journalisten, med mera, **Ruben Stiller** som bland annat berörde sitt eget, sin fars och sin farfars modersmål som växlat mellan jiddisch, svenska och finska. Stiller avslutade sitt tal med följande rader:

”Kära sötnosar! I dag vill jag också lova någonting. När vi träffas nästa gång talar jag mera flytande svenska. Då är förresten också Ålannd självständig. Jag ska flytta dit eftersom jag älskar tvångssvenskan. Må väl! Och kom i håg att människan alltid vistas obehörigt på svenska. (Tidigare i talet hade Stiller jämfört skyltar om obehörig vistelse i Helsingfors spårvagnar.) □

En grundkurs i kördirigering

arrangerar Finlands svenska sång- och musikförbund våren 2007 för intresserade som saknar tidigare erfarenhet av dirigering. På kursen behandlas bland annat grunderna i slagteknik, röstkänedom, repetitionsmetodik och repertoarkänedom. Kursen omfattar fyra veckoslut. Kursen inleds med ett första veckoslut den 9-11 februari. Som lärare fungerar körpedagogen och dirigenten **Karin Arwén Oldgren** från Stockholm. Närmare information fås från FSSMF:s kansli, på telefon 06-3206800 eller på förbundets hemsida www.fssmf.fi. Anmälningar tas emot till den 10 januari. □

Massor med böcker av olika

slag finns i den lagerrensning som museibyrån gjort i sitt lager i Godby. Landskapsregeringen har beslutat avskriva böckerna, som nu tillhandahålls gratis för skolor och institutioner och som också kan fås också av dem som besöker Ålands museum.

I många fall handlar det om stora restupplagor. Till exempel av boken ”Mats Dreijer 80 år” elva lådor böcker, 1000 exemplar av utställningskatalogen till **Stefan Lindfors** utställning sommaren 2005, över 2000 exemplar av broschyren ”Kung Valdemars segelled” och 650 exemplar av den illustrerade boken ”Skotten i tornvillan”. □

Konsert. Nya Helsingfors-kvartetten gav konsert i S:t Görans kyrka på söndag kväll. Taija Kilpiö i bild. Foto: ANDREAS DIENERT

Glansfull stråkkvartett bjöd på livsglädje

Musik **Konsert**
Nya Helsingfors-kvartetten i S:t Görans kyrka söndagen den 5.11 kl 19.00. Arrangör: Kulturföreningen Katrina

Fylld av allhelgonatidens budskap satte jag mig ned i S:t Görans kyrka – altartavlans glans förde mig bort från det vardagliga. Vad skulle musik som var skriven för 216 år sedan ge en kväll som denna?

Helighet

Nya Helsingfors-kvartetten inledde Haydns stråkkvartett op. 64 nr. 5 D-dur "Lärkan" något spant, men genast i andra satsen adagio cantabile blev tonen varm och harmonisk, en klang som lovade en afton när stråkkvartettmusik är som bäst. Haydns musik just i denna sats, uppfattar jag som en klang av helighet.

Det var bara att öppna sina sinnen och låta sig fyllas av innerlighet, glädje och glans.

Och mera glädje och aktivitet fick vi uppleva i menuetten och verklig livsglädje i den sista satsen.

Gåtfullhet

Tillbaka till verkligheten i vardagen blev vi tagna i inledningen till Jouni Kaipainens stråkkvartett nr 4 från år 1994. Något av kvällens råa kalla luft kom genom musiken in i den varma kyrkan. I musiken fanns både kyla och värme, en beslöjad intensitet, sordinerad klang och rytmisk pregnans.

Öronen var på helspänn. Det blev ett stillsamt intimt utforskande av musikens väsen, musikens sällsamma förmåga att belysa det gåtfulla. Åter igen ett skickligt musicerande av Nya Helsingfors-kvartetten.

Salighet

Efter pausen fick vi ta del av ett virtuost framförande av Beethovens stråkkvartett nr. 13. En musik som flödade

fram i 50 minuter. Musikerna **Petri Aarnio, Taija Kilpiö, Ilari Angervo och Joel Laakso** spelade den stora B-dur kvartetten med sina sex satser helt enkelt storslaget.

Första satsen med sina lugna partier avbrutna av snabba passager fick mina tankar att gå till bergspredikan: Saliga de ... en rinnande bäck av glada toner - Saliga de ... glädjefyllda klanger - Saliga de ... Den andra satsen smyger omkring i moll och gör lyssnare något osäker och för över till Andante con moto-satsen som är rytmiskt mångfasetterad. Verkets nästa sats Cavatina har en lugnande inverkan och ger åter igen en känsla av "salighet" innan den sista satsen mynnar ut i en fartfull karusell.

Tack Nya Helsingfors-kvartetten och Kulturföreningen Katrina för mycket god kultur.

KAJ-GUSTAV SANDHOLM

Musikcafé drog stor publik

Källbo skolas musikcafé i torsdag blev en mycket lyckad tillställning, med många uppträdande och stor publik.

– I musikcaféet kunde alla elever i skolan som bara ville, stor och liten, ensam eller i grupp, underhålla gästerna med dans, sång och musik på olika instrument, berättar vikarierande skolföreståndare **Anders "Antti" Eriksson.**

Enligt Eriksson blev det en minnesrik afton för inbjudna föräldrar och vänner. Stämningen i musikcaféet var på topp från början till slut.

– Caféet fylldes till bristningsgränsen och vi uppskattade det sammanlagda antalet besökare till minst 200 personer, berättar han.

Föräldrarna i klass fem ordnade med serveringen. Inkomsterna som man gjorde går till klassens planerade lägerskola nästa höst. (jk)

Sång. Celine, Emmy, Elin och Wilma hörde till dem som uppträdde med sång i musikcaféet i Källbo skola. Foto: JOHANNA FAGERLUND

Rytmer. Martin och Ronny spelade på rytminstrument. Foto: JOHANNA FAGERLUND

Messa Nyan!
0457-323 4444

Ledigt annons-utrymme

Kontakta Nya Ålands annonsavdelning tel. 23 444

Nya Åland
☆☆☆

Ålands
landskapsregering

Ålands
mångkulturella
förening

Mångkulturell kväll

Stadsbiblioteket lördagen den 11.11 kl. 19.00.

- Paneldebatt om hur Åland bemöter sina invandrare
- Musik från Anderna, gruppen "Machu Picchu".
- Åländsk och asiatisk mat, 7 euro.
- Kurdisk dans

VÄLKOMNA – FRI ENTRÉ.

Den trevliga butiken i Kroklund!

MATKROKEN

Saltvik, Kroklund
Tel. 48 177
Fax 48 041

Livsmedel Bankservice Postombud Bensin Blommor
Videofilmuthyrning Tips & Lotto

Veckans erbjudanden 7-11 november

Broilerlår marinerade KARINIEMI	1 kg 89
Flora margarin 400g	1 Pkt 19
Frestelser 300 g	1 St 45
Griskött strimlat färskt & marinerat	6 Kg 95
Lamm framdel	4 Kg 95
Bogfläsk bit-skivor	6 Kg 85
Klementiner	1 Kg 39
Äppel Ida Red Polen	0 Kg 69

Helgspecial torsdag-lördag 9-11 november

Jubileums mocka Kaffe 500g PAULIG	2 Pkt 99
Cola & Jaffa 1,5 l, First Price (+pant 0,40)	0 Fl 99
Ugnsfilé marinerad av gris ca. 1,2 kg	4 Kg 95
Pepparbiff av nöt yttre filé	15 Kg 95
Grissnäckor ostfyllda	10 Kg 95
Nötrullader ostfyllda	11 Kg 95
Körsbärstomater 250g Israel	1 Ask 19
Paprika röd Spanien	2 Kg 75

Gäller hela november

Skinkkorv lätt 300g	1 Pkt 60
Bacon Amerikanskt 170g	1 Pkt 65
Kyckling nuggets panerade 200g KARINIEMI	1 Pkt 55
Köttpiroger 4st, 400g	1 Pkt 09
Ugnslänk 400g	0 St 99
Fanta Free 1,5l (+pant 0,40)	1 Fl 80
Karhu 12x0,33l (+pant 1,20)	9 Fpk 95
Lapin Kulta 12x0,33l (+pant 1,20)	9 Fpk 95

HYR DIN VIDEOFILM PÅ MATKROKEN

Du kan också beställa varor för avhämtning via vår e-post: order@matkroken.aland.fi

Välkommen in!

Här stod de en natt i slutet

En höstkväll i slutet av november 1951 körde Ferdinand Silander i sin snipa från Kökar till Föglö för att hämta ved. Med sig hade han sin systerdotter Doris, 15 år, som ville hem till Kökar direkt för där skulle det vara dans på kvällen.

På vägen hem körde snipan rakt på en grynna. Båten sjönk men Ferdinand och Doris överlevde. Fastklamrade i varandra stod på gynnan hela natten.

– Då vi rörde oss ute på sjön och något krånglade, tänkte Doris på den där händelsen, berättar hennes man, Gösta Åkerström.

Gösta och Doris träffades 1957 genom gemensamma bekanta i Stockholm. De har tre söner tillsammans och vistades ofta ute på sjön.

– Det måste ha varit en fruktansvärd händelse för Doris, för så fort något krånglade då vi var ute på sjön, pratade hon om den där händelsen.

Såg något konstigt

Gösta Åkerström är änklings sedan elva år, och han kan berättelsen om Doris och grynnan.

– De körde hem från Föglö i en öppen snipa och vid 18-tiden på kvällen körde de på grynnan. Båten och all ved sjönk, men de hade en fånglina att hålla sig i. Tidigt på morgonen dagen efter tog ett par upp sina skötar och såg något konstigt på grynnan, det var Ferdinands och Doris räddning.

Gösta Åkerström tror att det var Ferdinand Silander som

höll uppe Doris, men att händelsen tärde på honom.

– Ferdinand levde inte många år efter den där händelsen, han tog nog största stöten.

Grynnan Lucia

Luciainsamlingen året efter händelsen gick till en ny snipa istället för den som hade sjunkit. Av den anledningen kallas grynnan i dag för Lucia.

– Men jag är inte säker på att det är rätt grynna som kallas Lucia.

Efter händelsen 1951 pratade "hela Kökar om vad som hänt", men Gösta Åkerström tror inte att så många känner till historien om hur grynnan fått sitt namn.

– På den tiden fanns det till exempel ingen ved här, man måste fara bort för att hitta bränsle. Sånt är säkert en främmande tanke i dag.

Glad

Doris Åkerström arbetade som lokalvårdare på skär-

Glad. Doris Åkerström under en av alla de båtturer hon och maken gjorde tillsammans. Foto: PRIVAT

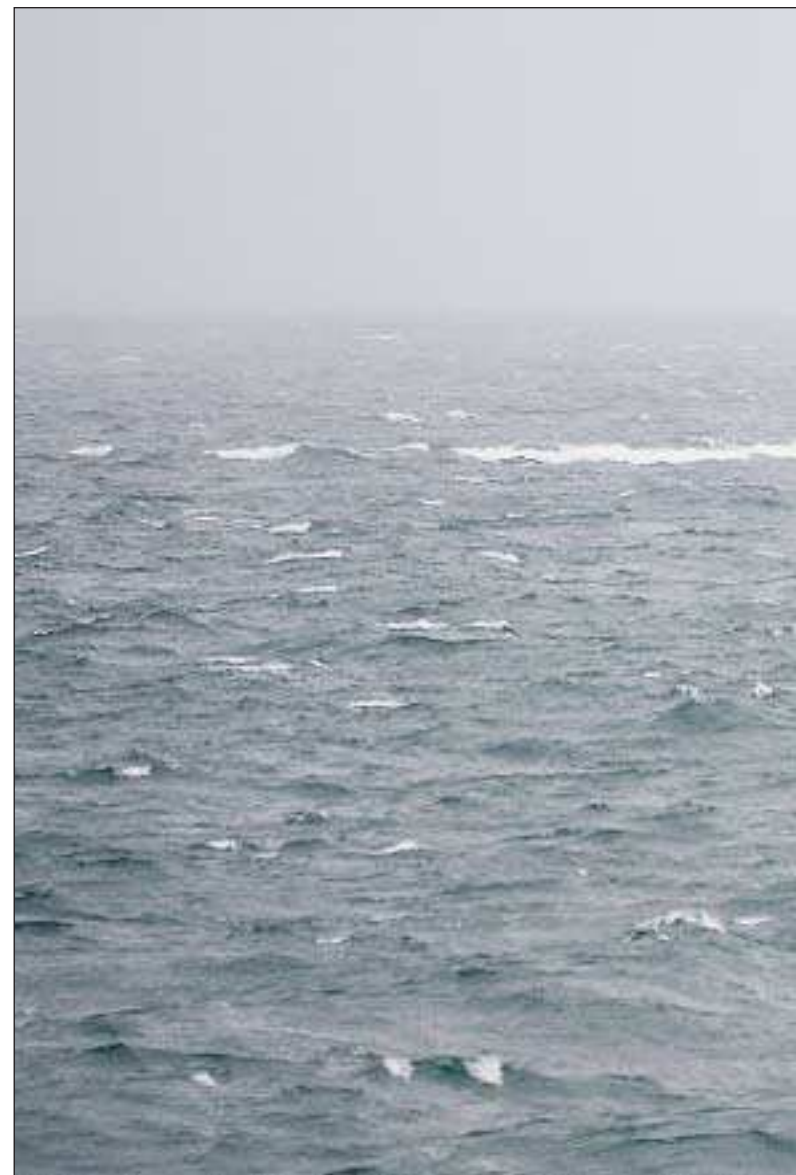
gårdsfärjorna och Gösta Åkerström har arbetat som bland annat elektriker.

– Doris var alltid glad och lätttsam. Hon försökte kämpa fast det var besvärligt ibland. Vi har farit ett hundratal gånger över Ålands hav med

egen båt, så några större problem med att våga sig ut på vattnet hade hon inte.

Text: KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Mitt ute. Grynnan Lucia har fått sitt namn efter att Ferdinand S

Lucia-båten. Kökarborna samlade ihop till en ny båt genom Lucia-insamlingen.

FastighetsKonsult RFM

STRANDGATAN 10. TEL 29 066

– ledande mäklare och fastighetsvärderare –

Åker- och skogsområden i Berdtby, Saltvik säljs mot anbud enligt följande:

Skifte A. Åker-, betes- och skogsskifte om ca 15,2 ha. Åkermarkens digiterade areal omfattar ca 9,6 ha, den digiterade betesarealen ca 2,27 ha och resterande ca 3,3 ha är skogsmark. Marken är i produktion men belastas icke av arrendeavtal utan kan övertas efter köpslut.

Skifte B. Skogsskifte om ca 6,9 ha med bra växtlig skogsmark. Angränsar till väg.

Skifte C. Skogsskifte om ca 18,5 ha delvis med bra växtlig skogsmark och delvis med inslag av bergsbunden mark.

Skifte D. Skogsskifte om ca 63,4 ha. Omväxlande mark med bergspartier, kärr, myrmark och vissa skogsklevar. Landsväg löpet genom skiftet.

På ettvar skifte motses slutna skriftliga anbud vilka senast fredagen de 24 november 2006 skall inlämnas till Ålands fastighetskonsult Ab, Strandgatan 10, Mariehamn. Säljaren förbehåller sig fri rätt anta eller förkasta inlämnade anbud samt även rätt att anordna auktion mellan anbudsgivare. Prospekt med kartor tillhandhålls på vårt kontor. Förfrågningar: Roger Karlsson

Intresserad av våra övriga objekt?

Besök oss på www.fk.aland.fi

Julfestdags

Ett axpock ur vår

Julmeny

Senapsgriljerad jullax med rödkål 19,00

Fyllt ankbröst med sötpotatis 22,00

Äppel- och kanelglaserad oxfilé med morotspuré 24,00

Välkommen!

RESTAURANG

POMMERN

Norragatan 8–10, Telefon 15 555

RÖSTA
alla JHL-medlemmar

SISTA RÖSTNINGS-DAG 10/11

Du avgör genom att lägga Din röst på mig
HENRIK SJÖBLOM

Vad vill jag göra för Dig i representantskapet?

- Bidra till att förbättra och vidareutveckla den svenskspråkiga servicen och det svenska språkets ställning inom vårt förbund
- Arbeta för en lagändring i arbetstidslagen så att den även omfattar familjedagvårdare
- Kämpa mot privatiseringen inom den offentliga sektorn för att få alla bästa och trygghet m.m.

nr68!

av november

Iländer och Doris Åkerström stod på den en natt på 50-talet.

Ombord. Gösta och Doris Åkerström for ofta ut på sjön med sin snipa.

IN-DRÄN

ALTERNATIV FÖR AVLOPPSRENING

Infiltration med IN-DRÄN

- Kompakt
- Enkelt & lätt
- Bättre funktion
- Sparar resurser
- Klarar problem

PRISHÖJNING
fr.o.m 1 februari 2007
Passa på nu!

RÖR DET RÖR RÖR DET...

BOMANSON & CO

Vikingagränd, tel. 23 400, fax 22 841, öppet: måndag-fredag 8-17, lörd 9-13

Alltid nära dig 7-12.11

Entrecôte

..... kg **13,90**

Benfritt sidfläsk

..... kg **4,80**

Steak House Fries

Oolannin 450 g

(EP 3,22/kg) ..... st **1,45**

Ålands specialost

ACA .....kg **7,45**

Nyhet!

Coca-Cola zero

1,5 l, (EP 1,23/l)

.....(inkl. pant 0,40) st **2,25**

Långsamofin hålkaka

320 g (EP 4,83/kg)

**ÅLANDS
BAGÄRN** .....st **1,29**

Blå länk

580 g (EP 3,60/kg)

REGGLES ..... st **2,09**

Smaksatt gräddglass

1 l

REGGLES .....st **2,25**

Rivet efterrugsbröd

Oululainen, 300g

(EP 4,97/kg) .....st **1,49**

Äppel

Golden Delic.....kg **1,39**

PLUSSA

**NOVEMBER
MÅNADS PLUSSA
ERBJUDANDEN**

Pizzor

200 g, olika smaker

MED PLUSSAKORT

(EP 4,45/kg) .....st **0,89**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 5,45/kg) **1,09**

**Frödinge
djupfrysta tårter**

400-565 g

MED PLUSSAKORT

(EP 7,06-9,97/kg) ... st **3,99**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 10,60-14,97/kg) .....st **5,99**

Kultamuna ägg

10 st/580 g

MED PLUSSAKORT

(EP 1,36/kg) .....st **0,79**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 2,05/kg) .....st **1,19**

PLUSSA

**Samla dina
Plussa-poäng
hos oss!**

K

EXTRA

God betjäning. För dig.

• **Mariehamn:** Citylivs,
Klintens Livs,
Malins Livs,

• **Brändö:** Einar Holmberg

Geta: Getaboden

• **Föglö:** Föglöbutiken

• **Jomala:** Sven Mattsson

• **Vårdö:** Vårdö Närbutik

• **Saltvik:** Kvarnbo Butiken

Kartongen blir levande

Ivrigt. Tretton barn i åldern 6-10 år deltar i animationskursen som inleder Bildfesten. Antonia Ringbom lär ut hur icke levande saker kan bli levande.

Regissören och animatören Antonia Ringbom håller under veckan flera kurser för barn hur man kan få till exempel en penal eller en bok att röra sig på film.

I går kväll startade den första kursen i animation och den inleder Bildfesten för barn och ungdom som pågår fram till söndag och arrangeras av Ålands filminstitut.

Kursen Animation med barn smygstartar Bildfesten för barn och ungdom, samtidigt hölls också en kurs med **Arn-Henrik Blomqvist** om att göra rockvide och en kurs i kortfilm med **Johan Karrento**. Under veckan hålls flera olika kurser i animation, barn från fyra år upp till 13 har möjlighet att lära sig hur till exempel lerfigurer eller figurer av kartong kan röra sig på film.

– Kurserna för mindre barn är jättepopulära, men de som vänder sig till ungdomar har inte fått lika stort gensvar som vi hoppades, säger **Minna-Lotta Blomqvist** som är projektledare för Bildfesten.

Göra levande

Antonia Ringbom har jobbat med animation hela sitt vuxna liv.

– Och jag har varit vuxen länge.

Animation är, förklarar hon, att ge liv åt sådant som inte lever på riktigt. I en animation kan en bok röra sig med hjälp av lite tricks och fusk.

– I princip kan allt animeras, men under kursen använder vi modeller och kartong.

Principen är enkel: barnen klipper ut en figur och framför en filmkamera ändrar de lite i taget på figurens rörelser. Då man klipper ihop de många olika bilderna ser det ut som om figuren rör sig. För att filmen skall vara en sekund behövs sex olika bilder med figuren i olika rörelser.

Snurr ger film. Hjulet som Antonia Ringbom visar för Josephine Berg, Tilda Lindén och Alfred Berg innehåller små speglar och bilder på stillastående hästar. Då man snurrar hjulet ser det ut som om hästen skulle galoppa.

– Vanligen förstår barn enklare än vuxna hur enkelt det faktiskt är.

Terapiform

Antonia Ringbom håller animationskurser också i bland annat Afrika och hon har gjort flera olika animationsfilmer, bland annat "Gula giraffen" som visades på YLE nyligen.

– För mig är animation en blandning av flera olika konstformer som jag gillar. Med små medel får man fram humor och känslonyanser som annars skulle behöva många ord.

Antonia Ringbom har också hållit animationskurser för barn med till exempel ADHD.

– Jag har aldrig varit med om att ett barn i en skola inte skulle vilja vara med och animera, och barn med koncentrationssvårigheter klarar av det här bara de är motiverade.

Animation kan också användas som en terapiform, tack vare att figuren kan visa sånt som kanske inte barnet vill eller vågar visa.

– Barnet lever sig in i figuren och processen kan vara oerhört terapeutisk, säger Antonia Ringbom.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Foto: JONAS EDVİK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 470

Penalen lever. I tv-rutan syns den penal som barnen flyttar steg för steg medan Antonia Ringbom filmar. Då filmen visas ser det ut som om penalen rör sig.

Svartbygge på Styrso måste rivas

En bastu och ett hus har olovligt uppförts på Styrso Rönnvik. Byggnadsinspektionen i Mariehamn beslöt under sitt möte i går kväll att byggnaderna måste avlägsnas.

På den västra delen av Styrso byggs just nu två byggnader som Mariehamns byggnadsinspektion anser vara olagliga. I samband med en rutinmässig översyn märkte biträdande byggnadsinspektör **Lars Eklund** att byggnaderna uppförts på den tomt där stugor tidigare hyrdes ut.

– Ägarna anser att det handlar om renoveringsobjekt, men allt har byggts från grunden och utan något som helst tillstånd, säger Lars Eklund.

Måste rivas

Vid sitt möte i går kväll beslöt byggnadsinspektionen att ägarna måste avlägsna de byggnader som uppförts utan lov innan sista april nästa år.

– Byggnaderna strider mot bygglagen och eftersom två hus byggts utan lov på ett område som Styrso som kräver särskild dispens för bygglov, blev beslutet ganska tufft, säger Lars Eklund.

Om en byggnad saknat bygglov men i övrigt uppfyller alla krav och bestämmelser kan byggnadsinspektionen ge lov efter att byggnaden uppförts, men i det här fallet ansågs förseelsen vara för grov.

– Byggnaderna strider mot många paragrafer, säger Lars Eklund.

Övriga ärenden som togs upp på byggnadsinspektionens möte var bland annat byggnadslov för till- och ombyggnad av k-märkt hus vid Skillnadsgränd. Det ärendet sköts upp till nästa möte då alla nödvändiga handlingar ännu inte lämnats in.

KARIN ERLANDSSON

Oljepanna utlöste larm i skola

■ Ett automatiskt brandalarm utlöstes i går på morgonen vid Lumparlands skola. Sannolikt utlösades larmet på grund av en driftstörning på oljepannan. Service för att reparera pannan pågår. (ke)

Medalj till Gun Carlson

■ Lagtingsledamot **Gun Carlson** hör till årets mottagare av Folktingets medalj.

Medaljen delas ut vid en mottagning i Helsingfors.

■ **Ledarskap**, personalarbete, personalrekrytering och samtliga övriga "Human Resource"-områden skall ingå i de konsultåtaganden för arbetsgivare som **Margita Rehnström-Huhtala** i Mariehamn utför i sin nyregistrerade firma Certinova.

■ **Birgitta Holmström** i Föglö har en nyregistrerad firma med sitt namn, för restaurangrörelse, inkvartering, turistservice, produktförsäljning och konsultation.

Gäller t.o.m. 13/11

HerrtröjorStickade och
college**-30%****STORT UTBUD!**

Bogfläsk
..... kg **5,90**

Yttre filé av gris
..... kg **7,95**

Lövbiff
..... kg **11,50**

Entrecôte
..... kg **14,80**

Köttaladåb
..... kg **7,80**

Pepparoxe
i skivor Atria ..... kg **15,30**

Wienerkorv
Dahlmans ..... kg **6,95**

Djupfrysta microsoppor
(5,37/kg)
350 g Oolannin ..... st **1,88**

Krossbröd
(4,53/kg)
320 g Ålandsbagarn ..... st **1,45**

Ålands specialost
500 g ÅCA ..... st **4,25**

Isbergssallad
Spanien ..... kg **1,49**

Körsbärstomater
250 g Spanien ..... ask **1,49**

Jubileums mocca kaffe
500 g ..... pkt **2,69**

PLUSSA**FÖRMÅNER**

Apelsiner Navelinas
Pirkka, 1,5 kg Spanien
U Plussa-kort 1,99/påse ..... påse **1,49**

Päron Abate/Kaiser
Pirkka, 1 kg Italien
U Plussa-kort 1,99/ask ..... ask **1,49**

Frödinge tårtor
400-565 g
U Plussa-kort 5,99/st ..... st **3,99**

Dominokex
350 g LU
U Plussa-kort 2,55/pkt ..... pkt **1,99**

Ristorante pizzor
320-390 g
U Plussa-kort 2,99/st ..... st **2,49**

Gefilus fruktdryck
1 liter
U Plussa-kort 1,90/st ..... st **1,59**

Farsdagstips!**Braun och Philips**Pannlampor, ficklampor,
arbetsbelysning,
rakapparater**Ladda för vintern!**Snöspadar, isskrapor,
lampor, spolarvätska**allt**du behöver
-ändå klöver över**Fiskboden**Henrik Andersson
tisdagar & fredagar 10-17**PLUSSA**

VARD. 09-20, LÖRD. 09-16, SÖND. 12-16

BYGGLAGRET.: VARD. 09-17, LÖRD. 09-14, SÖND. STÄNGT

F:ma**MARKET****ERIK MATTSSON**

GODBY, TEL. 43250, LANTBRUK 432542, JÄRNAVD. 432543

TIPS TILL FAR!**GANT**

U.S.A. 1949

PIKET-TRÖJOR

69,-**MÖSSOR**100 % bomull med
fleecefoder6 olika färger .... **45,-****STRUMPOR**3-pack **35,-****Stenströms**

BOXERSHORTS

i tygpåse **25,-**

www.goaland.net/martins

MARTIN'S

Torggatan 12

Tel. 23 600

Börja pensionsspara tidigt för att vara säker

Låg pension från staten

Skulle du klara dig på 40 procent av din bruttolön? Inte det?

Men så kan det faktiskt vara när du blir pensionär om du är ung nu och inte pensionssparar på egen hand.

De som blir pensionärer i dag kan räkna med att få omkring 60 procent av bruttolönen i pension via staten. Trots det pensionssparar många äldre större eller mindre summor för att dryga ut den kommande pensionen.

Men de som i dag är 25 år får en betydligt lägre pension när de blir gamla, visar Pensionsskyddscentralens färskta beräkningar. Enligt centralen kommer arbetspensionerna att under de närmaste tio åren att stiga i förhållande till lönenivån, men från och med 2020 börjar pensionerna sjunka i förhållande till lönen, rapporterar affärstidningen Taloussanommat.

Är du född 1980 kan du inte räkna med att få mera än cirka 40 procent av bruttolönen i pension, visar beräkningarna. Enda sättet att få ut en högre pension är att

arbeta längre än till 63 års ålder. Förklaringen är den omläggning av pensionssystemet som gjorde för ett par år sedan. Numera räknas pensionen ut på alla år man jobbat, inte enbart på de sista åren som man gjorde tidigare.

Det hjälper inte heller att du förtjänar bra under ditt arbetsliv. Ju mera du tjänar, desto lägre blir din pensionsprocent i förhållande till lönen. Det pensionsindex som används noterar bara en femtedel av löneökningen.

Börja spara!

Så vad kan du som är ung göra åt det här redan i dag? Nya Åland ringde upp placeringsrådgivare Oskar Bergroth på Ålandsbanken för att få tips.

– Jag tycker att man kan börja pensionsspara så tidigt som möjligt, antingen genom direkt fondsparande eller genom en pensionsförsäkring. Många föräldrar fondsparar åt sina barn. När barnen börjar tjäna egna pengar kan de själva börja pensionsspara, säger han.

Den lägsta summan är några tiotal euro per månad,

och pengarna kan inte lyftas förrän innehavaren nått en viss ålder. Åldern har höjts vartefter och är nu 62 år. Pengarna kan dras automatiskt från kontot och man kan själv ändra till exempel summa eller betalningsintervall under spartiden.

Men hur ska man få en ung människa att intressera sig för sin pension? Här kan placeringsrådgivaren själv, 31 år, tjäna som exempel.

– Jag sparar lite både genom en pensionsförsäkring och ett direkt sparande. Första gången jag tänkte på min pension var när jag började jobba på bank, berättar han.

Också pensionsdebatten i Sverige fick in honom på spåret.

Stora utgifter

● Pratar dina jämnåriga om pensionen?

– Inte alla. Många i min ålder bygger hus och har stora utgifter på annat håll och då tummar man kanske på pensionssparandet. Men även små summor blir stora med tiden, och så kan man ju alltid göra ett uppehåll i sin sparplan så det är nog bra att fortsätta pensionsspara långsiktigt.

Tänk pension. Om du vill vara säker på att få en hyfsad pension så ska du börja pensionsspara när du är ung. Det rådet ger Oskar Bergroth, placeringsrådgivare på Ålandsbanken. Foto: ERKKI SANTAMALA

Man behöver inte ha något direkt mål med sitt pensionsparande när man börjar, säger han.

– Det viktigaste är att komma i gång. Men det är heller aldrig för sent att börja pensionsspara, även om man har

mest att tjäna på att börja så tidigt som möjligt.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

BÖRSKOMMENTAR

Vad härnäst, Gardell?

Vi närmar oss slutet av kvartalsrapporteringen för det tredje kvartalet. Både vinster och försäljningstillväxt ser ut att ha svalnat av lite hos våra börsbolag. För den skull finns ingen orsak att gripas av panik, men kanske är tid för lite eftertanke.

Det svenska skogsbolaget/hygienbolaget SCA lämnade sin rapport för det tredje kvartalet i förra veckan. Där varnades för att energipriserna blir högre i kvartal 4 än man tidigare trott, men därefter blir det lite bättre sades det. Ser man till de olika verksamheterna så var det volymerna inom området förpackningar (kartong mm) som inte räckte till, medan verksamheten servetter såg riktigt bra ut.

Effekterna av omstruktureringar bör också synas i resultatet framöver, vilket tillsammans med den positiva pristranden inom bland annat kartong borde bidra till ett bra resultat under 2007. En vindpark med ett 150-tal vindsnurror, tillsammans med Holmen och Boliden, planeras dessutom som bäst för att trygga en del av elförsörjningen i framtiden.

Byggjätten Skanska kom med en rapport i torsdags som påminde oss om att ordertillväxt av den sort som vi har sett hos bolaget inte kan vara för evigt. I rapporten var det just orderintaget, som var 10 procent lägre än marknadens förväntningar, som var besvikelsen. Men även vinst och försäljning kom in lägre än väntat. Aktien backade som

mest med över 7 procent på rapporten, men återhämtade sig successivt under fredagen.

Inflationstendenser och en ökning av priserna på insatsvaror har gjort att affärsflödet har kommit att bromsas upp för Skanska; kunder stannar upp och omvärderar sina projekt med nya värden på parametrarna. Projekt försenas och budgetar måste göras om. Trots detta går verksamheten i USA bra, med goda rörelsemarginaler. De tendenser till avmattnig som bolaget ser på bostadsmarknaden är förvisso inte bra, men kom ihåg att Skanska har väldigt stora anläggningsprojekt globalt som inte påverkas av bostadsbyggandet.

Man bygger skolor, sjukhus och vägar i hela världen. Därför är bolaget i en annan sits än flera andra nordiska byggbolag, som till största delen är beroende av just bostadsbyggandet i en mindre region. Balansräkningen är stark, med nästan 50 procent av marknadsvärdet bestående av kassaliknande tillgångar och fastigheter, som är ganska lätta att omsätta. En dividend på ungefär 6 procent gör aktien än mer till ett "värdecase". Vi behövde inte vänta längre än till fredag morgon innan vi fick se nyheten att Skanska tagit hem en order på att bygga och utveckla sjukhus i England. Ordervärdet; 2,3 mdr Sek.

Kring Metso cirkulerar rykten rörande **Christer Gardell**, som med sin fond Cevian under förra året köpte på sig aktier i bolaget med ambitionen att dela upp

bolaget. Gardell fick plats i styrelsen, men när Metso i torsdags presenterade listan med sina 4 största ägare så var inte Cevian en av de fyra, något väckte frågor. Eftersom Cevians innehav understiger flaggningsgränsen på 5 procent, så kan man redan ha klivit av utan att vi fått reda på det.

Metsos rapport som presenterades för en dryg vecka sen var bra. Orderingången ökade med 44 procent jämfört med samma kvartal 2005 och rörelsemarginalen är mycket god. Från ledningshåll har man gett nya högre mål för verksamheten. Av Gardells försök till uppdelning av bolaget blev intet, däremot blev det en bra resa i aktien och kanske tycker Gardell att läget är det rätta att dra sig ur nu, innan ordertillväxten mattas av?

Vi har tidigare sett hur man genom att stuva om i balansräkningen kan skifta ut kapital till aktieägarna i ett bolag. Ut-talanden från Gardell själv, där han säger sig vilja ha något nytt till julen, gör frågan befogad om det är Skanska han vill hugga klorna i.

Mathias Söderback
Avans Partners

AKTIEMARKNADEN INDELAD GEOGRAFISKT

Procentuell utveckling (i euro) under olika tidsperioder.

Källa MSCI Barra (www.msci.com)

	INDEX	1 vecka	1 mån	3 mån	6 mån	i år	1 år	3 år
Finland	MSCI Finland	-2,0	2,4	5,7	-6,8	11,1	18,5	36,8
Sverige	MSCI Sweden	0,2	7,3	17,1	4,9	18,2	28,8	94,3
Europa	MSCI Europe	0,0	4,2	9,4	6,1	16,0	21,6	67,7
Nordamerika	MSCI North America	-0,7	3,1	7,6	3,7	2,5	7,4	23,7
Japan	MSCI Japan	-2,2	0,7	2,3	-9,3	-5,1	7,7	40,8
Asien	MSCI Asia Pacific	-0,5	2,9	6,5	-4,9	1,8	14,4	52,0
Östeuropa	MSCI Eastern Europe	0,5	7,8	1,4	-6,1	21,0	29,2	152,4
Latinamerika	MSCI EM Latin America	1,2	10,4	11,1	-0,8	18,9	28,3	172,0
Världen	MSCI World Free	-0,6	3,3	7,7	2,8	6,0	12,1	39,1

■I den förra lektionen visade vi varför avkastningarna hos olika typer av räntefonder kan variera. Vi visade också hur du kan låta din marknadstro avgöra vilken räntefond du ska välja.

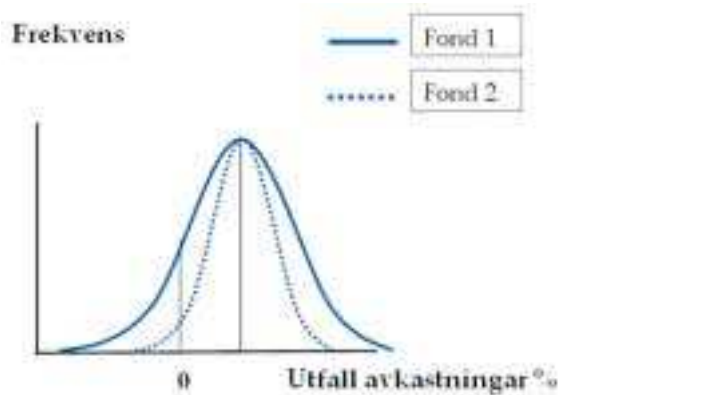
När du vill jämföra olika hedgefonder (lektion 5 den 1/8 och lektion 6 den 15/8) bör du tänka på att dessa skiljer sig en hel del från vanliga fonder, som har ”normala” aktieliknande avkastningar.

De flesta hedgefonder säger sig eftersträva något som de brukar kalla för en absolut avkastning, därför är oftast variationen i avkastningarna (standardavvikelsen) lägre än hos en vanlig aktiefond. I hedgefondssammanhang brukar man tala om den så kallade neråt-standardavvikelsen. Den mäter som namnet antyder avvikelserna i de negativa avkastningarna (månader med minusresultat), något som är angeläget att mäta för den som vill undvika alltför stora sådana.

Ett högt tal betyder stora variationer i de dåliga månaderna, alltså en högre risk. Om syftet med en hedgefondplacering är att få en jämn, positiv avkastning varje månad, så ska du dessutom titta på andelen månader som fonden har haft positiva avkastningar. Minst 70-75 procent sådana bör fonden ha för att kvalificera sig som en bättre fond.

I diagrammet nedan ser vi två hedgefonder och deras fördelning av avkastningarna, som de kan se ut vid en jämförelse. Till vänster i diagrammet ser vi att en del avkastningar är negativa (till vänster om 0) för båda fonderna, medan fonderna har samma genomsnittliga månadsavkastning, vilket ses i mitten av diagrammet.

Fond 2 har en mindre spridning i sina månadsavkastningar och en mindre andel månader med negativ avkastning än fond 1. Kurtosis är ett begrepp som ofta förekommer i dessa sammanhang, ett lägre tal betyder mindre spridning i avkastningarna, vilket alltså fond 2 har i vårt exempel.

Alltså: när du jämför hedgefonder är det bland annat viktigt att titta på hur fonden beter sig i nedgångsperioder. Genom att titta på andelen positiva månader kan du begränsa urvalet av fonder. En jämförelse av neråtstandardavvikelsen visar hur fonden beter sig i nedgångar.

I nästa lektion lyfter vi fram flera nyckeltal som är användbara vid utvärdering av hedgefonder.

Förbjudet ha flytande vätskor i handbagaget

HELINGFORS. Flygpas-sagerarna tog emot de skärpta säkerhetsbestämmelserna med ro då de trädde i kraft på måndagen. De nya EU-bestämmelserna gäller vätskor i handbagaget.

– Början gick till och med bättre än väntat, sade biträdande chef Kari Salonen vid Finavia som upprätthåller flygplatsnätet och flygtrafiktjänstsystemet i Finland.

Enligt de nya bestämmelserna måste vätskor som passagerare tar med sig i kabinen vara förpackade i behållare som rymmer högst 100 milliliter. Behållarna ska i sin tur rymmas i en enliters plastpåse som ska vara återförlutningsbar.

På Helsingfors-Vanda flygplats hade man förberett sig på de nya säkerhetsbestämmelserna genom att utöka personalen samt dela ut skriftlig information samt plastpåsar till passagerarna i avgångshallarna.

Vissa passagerare hade packat sina vätskor i plastpåsar redan hemma. Andra var tvungna att öppna sina väskor och kappsäckar som var ämnade för lastrummet och placera överloppsvätskor eller alltför stora vätskeförpackningar i dem.

I skräpkorgen

En del produkter hamnade i skräpkorgen, exempelvis alltför stora burkar med krämer, raklödder och schampo, flaskor - och även två oöppnade ärtsoppsburkar.

Taina Kalintiv, som var på väg till Moskva, hade hört om de nya bestämmelserna i nyheterna. Själv hade hon av misstag glömt sitt läppstift i handbagaget.

Vätskor på flyget

En passagerare får ta med vätskor som handbagage i flygkabinen om:

● Vätskorna är förpackade i behållare som rymmer högst 100 milliliter.

● Alla behållare ska få plats i en genomskinlig, återförlutningsbar plastpåse på en liter.

● Passagerarna får ha högst en plastpåse.

Med vätskor avses geléer, krämer och salvor, tandkräm, hårgelé, drycker, soppor, läppsmink i geléform, parfymer, raklödder, aerosoler och liknande produkter. Som vätskor räknas inte exempelvis läppstift, läppbalsam, medicintabletter och pulver.

Begränsningen gäller inte

● Barnmat och -dryck som behövs under resan.

● Flytande mediciner som behövs under resan.

● Annan vätska som behövs under resan på läkarordination

Plastpåsen med vätskebehållare, barnmat eller -dryck, mediciner och eventuella andra vätskor som man vill ta med sig i kabinen ska visas upp i säkerhetskontrollen.

Källa: Luftfartsförvaltningen

– Jag tror att bestämmelserna kommer att förvåna människor så här i början, speciellt resenärer som reser reguljärt och som ofta kommer till flygplatsen i sista stund, säger Kalintiv.

– Visst är de här säkerhetsbestämmelserna nödvändiga om någon planerar något olagligt. För en vanlig människa känns de dock lite överdrivna,

Noggrant. Flytande vätskor får inte finnas i handbagaget enligt nya EU-bestämmelser.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

sade i sin tur **Anne Rintala** som var på väg till Kanarieöarna på semester.

Positiva reaktioner

Kari Salonen säger att passagerarna har reagerat förståend och positivt på reformen.

– Många har hört om de nya bestämmelserna och beaktat dem i packningsskedet redan där hemma, säger han.

Salonen påminner om att man såsom hittills får ta med sig alla tillåtna ämnen och saker, men de ska packas i det bagage som placeras i lastrummet.

De nya säkerhetsbestämmelserna berör såväl utrikes- som inrikesflyg. Reglerna tillämpas i alla EU-länder samt i Norge, Island och Schweiz. (FNB)

Snygga politiker har störst chans

HELSINGFORS. Ett bra utseende ger lite större framgång i politiska val. Enligt en färsk undersökning ger ett bra utseende ändå bara några procent fler röster.

I undersökningen, som genomfördes på internet i somras, bad man folk att bedöma politiker enbart efter utseendet på en skala från 1 till 5. Kandidaternas skönhet, kompetens, trevlighet, pålitlighet och intelligens bedömdes. Svaren jämfördes sedan med politikernas framgång i val. De som svarade på undersökningen fick inte bedöma politiker från sitt eget land.

I undersökningen bedömdes över 1 900 finländska riksdags- eller kommunalvalskandidater. De representerade sdp, samlingspartiet, vänsterförbundet och de gröna. Drygt 2 800 personer besvarade enkäten.

Enligt professorn i nationalekonomi **Panu Poutvaara** vid Helsingfors universitet som ledde undersökningen i Finland, innebar ett vitsord högre i undersökningen i medeltal ett par procent högre väljarstöd

jämfört med de övriga kandidaterna i samma parti. Enligt undersökningen var utseendets betydelse för valframgången större för kvinnor än för män.

En politikers partipolitiska ståndpunkt märks en aning på hans utseende. Det har det enligt Poutavaara kommit fram redan i en tidigare undersökning, där finländare bedömde rikssvenskar utifrån fotografier. Där hade de svarande rätt i över hälften av fallen när det gällde att bedöma vänster- eller högerpolitikernas partitillhörighet.

Då de siffror som finländska politiker fick av svenska bedömare jämfördes med de vitsord finländarna gav svenskarna visade det sig att de svenska politikerna i medeltal fick något bättre betyg än finländarna. Enligt Poutavaara är resultaten dock inte helt jämförbara eftersom alla svenska politiker redan var valda medan det bland de finländska politikerna också fanns kandidater.

I omröstningen gynnade både män och kvinnor sitt eget kön. Kvinnor valde dock oftare kvinnor (68 procent) än män (52 procent). (FNB)

Risken för pandemi inte över

TAMMERFORS. Risken för en pandemi har inte minskat, trots att det görs mindre väsen om saken i medierna, anser forskarprofessorn **Tapani Hovi** vid Folkhälsoinstitutet.

– Under år 2006 hade det fram till början av oktober rapporterats fler H5N1-infektioner än under något år tidigare under epidemin, sade Hovi på kursdagarna för smittsamma sjukdomar i Tammerfors på måndagen.

Risken för en pandemi, en global epidemi, fick stora rubriker i pressen år 2003 då en våg av fågelinfluensa spred sig i Sydostasien.

Viruset H5N1, som orsakar fågelinfluensa, har i över 250 registrerade fall smittat från fåglar till människor. Över hälften av de insjuknade har dött. Några tecken på att viruset lätt skulle smitta från människa till människa har dock ännu inte märkts, trots att några enskilda fall har förekommit.

Sjöfåglarnas vårflyttning förde uppenbarligen inte med sig viruset till Finland.

Hos oss har det inte synts några tecken på H5N1-virus, trots att viruset under sommaren påträffades bland annat hos vilda fåglar i Sibirien.

Nya former

Det att viruset inte påträffats hos oss har enligt Hovi inte nödvändigtvis särskilt stor betydelse för pandemi-risken, ifall det förekommer många infektioner på annat håll i världen. Till exempel i Indonesien pågår epidemierna bland fjäderfä fortfarande.

Om den varnande fas som föregår en pandemi drar ut på tiden får man tid att förbereda sig, men det kan också få menliga konsekvenser. Det utvecklas ständigt nya former av viruset och de som utvecklar vacciner har svårt att hänga med i utvecklingen. Om man vill ha vaccin i lager måste man kunna förutse hur viruset utvecklas. Om förutsägelsen inte stämmer överens med verkligheten kan den skyddande effekten av vaccinet bli liten. (FNB)

Världen

Just nu

Klimatmöte i Afrika

■**STOCKHOLM.** Till trummor och dans invigdes på måndagen FN:s stora klimatmöte i Nairobi i Kenya.

Samtidigt meddelade USA att man inte tänker återgå till Kyoto-protokollet – åtminstone inte under president **George W Bushs** tid.

– Jag har ingen indikation på någon förändring i vår position – eller att den kommer att förändras under det här presidentskapet, sade USA-delegationens ledare **Harlan Watson** till journalister.

USA, som släpper ut mest växthusgaser i världen, har hoppat av Kyoto-protokollet som reglerar hur utsläppen av gaserna (främst koldioxid) ska minska. Kyotoavtalets första period löper ut 2012 och bland andra Sverige hoppas att FN-mötet i Kenya ska bli en startpunkt för den process som ska leda fram till en ny skrivelse. Mer än 5 000 delegater från 189 länder har samlats för mötet.

”Allvarligt hot”

Vid invigningen på måndagen stod även frågan om hur utvecklingsländerna ska stå bättre rustade för verkningarna av de ofrånkomliga klimatförändringarna i fokus.

– Klimatförändringarna hotar utvecklingsmålen för miljontals människor bland världens fattigaste, sade Kenyas miljöminister **Kivutha Kibwana** i sitt öppningsanförande.

– De växer snabbt fram som ett av de mest allvarliga hoten som mänskligheten någonsin kommer att möta.

Sveriges delegationsledare **Anders Turesson** sade inför resan till TT att forskare visat på att det i framtiden sannolikt kommer att bli ännu torrare där det redan är öken och översvämningar där det redan är blött.

– Afrika har redan många problem av den karaktären, konstaterade Turesson.

Ännu torrare

Kibwana berättade om att det finns femåriga barn i hans hemby som aldrig sett en majskolv, eftersom landet drabbats av torka flera år i rad. Samtidigt som mötet invigdes presenterade Världsnaturfonden (WWF) en rapport som visar hur den globala uppvärmningen kommer att påverka Afrika. I dystra tongångar talades om ännu torrare klimat vilket påverkar jordbruk och vattenförsörjning. Och höjd havsnivå, till följd av smältande isar, hotar östra Afrikas städer, fiske och turism. (FNB–TT)

Dödsdom överklagas

■**BAGDAD.** Irakiska domare igångsatte på måndagen processen för att överklaga **Saddam Husseins** dödsdom. Samtidigt hävde myndigheterna utgångsförbudet i Bagdad som skulle förhindra attacker efter att den störtade diktatorns dom fallit.

Saddams dömdes på söndagen till döden genom hängning för brott mot mänskligheten.

– Min erfarenhet av den här rättegången visar att det inte lönar sig att överklaga för rättegången är politisk, men vi kommer ändå att göra det, sade Saddams ledande försvarsadvokat **Khalil al-Dulaimi**.

Om Saddams dom står fast kommer han att avrättas inom 30 dagar efter att domen fastställts.

Måktiga irakiska röster krävde på måndagen att domarna inte ska förhålla dödsdomen.

En äldre medarbetare till landets premiärminister **Nuri al-Maliki**, **Bassam Ridha**, sade att han hoppas att Saddam är död före sommaren.

– Vi känner starkt att varje dag han lever inte är bra för det irakiska folket. Vi bör få ett slut på diktatorn, sade Ridha, men tillade att det här var hans personliga åsikt och att han inte försöker påverka domarna.

Utgångsförbudet hävdades

Det utgångsförbud som varit i kraft dygnet runt i Bagdad och två andra provinser, Diyala och Salaheddin, hävdades klockan 16 på måndagen, rapporterade den statliga irakiska televisionen. Men det nattliga utgångsförbudet kvarstod.

Fotgångarna fick börja röra sig utomhus klockan 16, medan fordonstrafiken fick vänta till klockan 6 på tisdagsmorgonen.

Utgångsförbudet infördes tidigt på söndagsmorgonen. (FNB–AFP)

Vaccin övervärderat

■**STOCKHOLM.** Vaccinering har länge uppfattats som en effektiv metod att få ner dödligheten i influensa bland äldre människor. Men nu hävdar forskare att effekterna är kraftigt övervärderade.

I det senaste numret av den medicinska tidskriften *British Medical Journal* skriver läkaren **Tom Jefferson** vid Cochrane Vaccines Field att bevis saknas för att vaccineringarna räddar så många liv som påstås.

Världshälsoorganisationen WHO har räknat med att dödligheten bland äldre minskar med runt 70 procent, enligt Svenska Dagbladet. Men den siffran är på tok för hög, säger Jefferson.

I en stor utvärdering har han gått igenom alla kända studier på området. Den största bristen, enligt Jefferson, är att studierna alltid jämför vaccinerade och icke vaccinerade på ett okritiskt sätt.

Jefferson anser att dessa grupper skiljer sig åt på många punkter. De som aktivt vaccinerar sig har högre utbildning och är friskare redan från början. Skillnaden i dödlighet mellan grupperna blir därför orimligt stor.

Hans påståenden bekräftas delvis av en svensk studie - ännu inte publicerad - av smittskyddsläkaren **Åke Örtqvist** i Stockholm. Enligt Örtqvist minskar dödligheten med som mest 20 procent.

Detta räcker dock mer än väl för att motivera vaccinering, anser han. (FNB–TT)

Sport

Mörn fick fullträff

SKYTTE. Sista utomhustävlingen för säsongen för pistolskyttarna avgjordes i helgen på Bredmo pistolbana. Deltagarna gjorde upp i tävlingsformen fältskytte, där måltavlorna bland annat är placerade på olika avstånd, och det blev fullträff för **Tomas Mörn** som prickade samtliga 48 skott.

Tvåa kom **Rune Karlsson** med 40 skott, trea **Fredrik Blomqvist** med 38 skott, fyra **Niklas Öberg** på 32 skott samt femma **Mikael Johansson** på 27 skott. (mt)

Myllykoski till FM

SIMNING. Nyan berättade i går om de åländska simmare som säkrade finalplatser i riksfinalen i ungdomsmästerskapen som avgörs i Godby 15-17 december. Där missade vi att berätta att **Linda Myllykoski** utöver platsen i 100 meter fjärl även säkrade en plats i 100 meter frisim på hemmaplan.

Utöver det räckte hennes tid i 100 meter frisim till en plats i junior-FM som avgörs nästa år. (mt)

Ursviks IK cupsegrade

FOTBOLL. November Cup för pojkar födda 1993 och senare spelades i helgen i Eckeröhallen. Totalt deltog åtta lag där Sollentunalaget Ursviks IK visade sig vara bäst när man finalslog Boo FF P94 från Nacka med 3-1.

Bronset tog Boo FF 2 hand om efter 1-0-seger över stockholmarna i Hammarby IF. Turneringens Fair Play-pris tilldelades IFK Aspudden från Stockholm.

Arrangörsföreningen IFK Mariehamn slutade sexa att ha förlorat mot Aspudden i placeringsmatchen. (mt)

Ny förlust för Sollentuna

VOLLEYBOLL. Ålänningen **Johan Lindströms** Sollentuna åkte i helgen på sin femte förlust av sju spelade matcher i herrarnas elitserie. Laget mötte i söndags Falkenberg som vann med 3-2 (24-26, 22-25, 25-15, 25-22, 17-15).

Lindström fanns inte med i startsexan, men fick lite speltid. Totalt plockade han hem tre poäng varav två kom i block och ett i anfall.

På söndag möter laget Team Valla som endast mäktat med en seger hittills. (mt)

ISHOCKEY

Väst kustligan division III

IFK Mariehamn-ParSport 3-6 (2-2, 1-0, 0-4)

Målskyttar IFK: 1-1 Daniel Granfors (Manselin), 2-1 Daniel Sederström (Martin Storkärr, Granfors), 3-2 Sam Landström (Daniel Eriksson, Manselin).

Rätt tips

I måndagens tidning föll Jokerranden bort från Rätt tips. Den såg ut enligt följande:

2 1 8 3 0 8 2

Vinstprognos: 7/-, 6/-, 5/7.696,30 (7), 4/456,50, 3/54,00, 2/10,90. (mt)

”Sjölle” kan skriva på i dag

Nära förlängning av kontraktet med IFK Mariehamn

FOTBOLL. Ett utrops-tecken i IFK-truppen under slutet av säsongen var mittfältaren **Peter Sjölund** som fick axla rollen som anfallare.

I dag träffar han klubb-direktören och sätter förmodligen signaturen på pappret för en ny säsong i Grönvitt.

I de sista matcherna i Tip-sligan för IFK Mariehamn, fick Peter Sjölund en nytändning och blev plötsligt en stark karaktär på planen. Ingen missade den tekniske mittfältaren som fick förtroendet att kliva upp i banan som anfallare sedan **David ”Tulle” Carlsson** valt att testa lyckan i Helsingforsklubben HJK.

– Jag bytte position och tydligen passade det väldigt bra just då, säger ”Sjölle”.

Ännu är framtiden i laget osäker, 25-åringen är en av tre som ännu är okontrakterade i klubben. Övriga är mittfältskollegorna **Gabriel Petrovic** och **Mika Niskala** som båda väntar på antagningsbesked från studieorter i Sverige.

– Jag pratar med **Peter Mattsson** i morgon (läs: i dag). Vi bestämde att vi skulle träffas efter säsongen och första veckan har det inte funnits tid.

Behövs anfallare

Peter Sjölund är nöjd med säsongen som varit, både för egen del och för lagets.

– Vi har tränat hårt och bra och inte haft några riktiga skador. Det har gjort att vi haft en bred trupp och hållit oss jämna under säsongen.

Han är optimistisk över IFK i ligan 2007.

– Jag vet inte vad Mattsson och **Lyyski** (tränare **Pekka**) tänkt, vad det ska komma in för något nytt. Men som det ser ut nu stannar de flesta i truppen och vi har en grund att bygga på, säger han och tillägger:

– Vi behöver en anfallare i alla fall.

● **Kan du tänka dig att omskolas till anfallare på heltid?**

– Det beror på hur det blir med Tulle och så. Jag är ju egentligen ingen anfallare även om det gått bra när jag spelat där. Men jag vet inte hur det skulle gå en hel säsong.

● **Men du är inte främmande för det?**

– Nej, det är jag väl inte.

Vore kul

Sjölund har genom åren spelat i juniorallsvenskan och i division I med IK Sirius. Dessutom har han en U20-landskamp på me-

Spelare på uppgång. Fem gånger nätade Peter Sjölund för IFK den här säsongen och visade prov på stor skicklighet när han placerades i anfallet. I dag kan namnet landa på pappret för ytterligare speltid i Mariehamns-klubben. Foto: STEFAN ÖHBERG

ritlistan. Eventuella nysatsningar utomlands eller mot landslaget är dock

inte högaktuella i dag.

– Jag kör på så här ännu, det är inget jag går runt

och funderar på. Men det är klart det vore kul om det skulle hända.

Kom ihåg

IFK-orientering: Höstmöte torsdag 16 november 18.30 i Idrottsgårdens konferensutrymmen. Vi bjuder på kaffe och läsk. Alla välkomna!

ÅSSF: Deltävling 1 i luftgevärcupen avgörs i Bredmo

på tisdag 18.15. Juniorer som skuter med stöd tävlar på onsdag 18.15. Tävlingskalender för luftgevärssäsongen finns också på www.sportskytte.ax.

ÅID-simning: Valmöte på

onsdag i Mariebad 18.30. Stadgeenliga förhandlingar.

MSF: Årsmöte lördag 25 november på Club Marin. Stadgeenliga förhandlingar och fri diskussion. Supé

med måltidsdryck och kaffe 15€. Förhandsanmälan senast 22 november, tfn 15501.

Idrottsforum 2006: Lördag 18 november 09.30-16.30 arrangeras idrottsforum

i Ålands lyceums, hörsalen. Anmäl dig till forumet genom att fylla i formuläret som finns på Ålands Idrottsförbunds hemsida www.aif.aland.fi eller ring till kansliet telefon 17228 senast den 10 november.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Tipsa
SPORTEN
dygnet runt
Tel 0457 324 4444

nyan.ax

Bra för Åland. Öspelen som arrangeras i landskapet 2009 är bra för hela Ålands idrotts- och näringsliv, tycker ÅIG-09:s vd Terese Flöjt och hennes medarbetare som nu jobbar med att hitta sponsorer. Landskapsregeringens anslag hjälper en bit på vägen. Foto: STEFAN ÖHBERG

Öspelen stort som ett vinter-OS!

ÖSPEL. Sedan Terese Flöjt tillträdde som vd för Åland Island Games 2009 i början på mars, har planeringen av spelen tagit fart på allvar. I regeringens budgetförslag har man inför nästa år beviljats 170.000 euro, en summa som räcker en liten bit på vägen för tävlingen – som är i samma storleksklass som ett vinter-OS!

Bolaget Åland Island Games 2009 Ab har sedan i våras arbetat intensivt med planeringen av NatWest Island Games XIII. Det här året har man haft 70.000 euro att röra sig på, medan landskapsregeringens budgetförslag ger organisationen 170.000 euro för nästa år. Totalt under fyra år uppskattar landskapsregeringen att den står för en miljon euro, där merparten av summan delas ut under det egentliga öspelsåret. – Man får rätta munnen efter matsäcken. Spelen 2009 går inte runt på bara en miljon, utan vi är helt beroende av olika sponsorer och av de medlemsavgifter och entrébiljetter som kommer till. Men det är en vacker och bra satsning från landskapets sida, säger ÅIG-09:s vd Terese Flöjt. Hon och bolagets styrelse, som består av ordförande Dick Ekström och ledamöterna Johnny Rosenholm, Peter En-

berg, Håkan Lindén, Robert Mann, Torsten Wikstrand, Fredrika Sundberg, Agneta Erlandsson-Björklund och Katarina Sundberg, arbetar just nu med jakten på sponsorer. – De största utgifterna kommer under öspelsåret, men redan nu till öspelen på Rhodos nästa sommar behöver vi mycket marknadsföringsmaterial så vi kan börja sälja in Åland. Där kommer vår sista chans att göra ett studiebesök till ett öspel där det är viktigt att se, lära och observera, säger hon. **Allt är större** Bemötandet i näringslivet och den offentliga sektorn har varit god. – Vi har besökt företag och försökt skapa ett gemensamt grundtänk kring vad både de och vi vill ha, öspelen måste också passa deras linje. Tongångarna har varit väldigt positiva och vi har bemötts med öppna armar, även om inga kontrakt är skrivna ännu. Terese Flöjt berättar att få har förstått hur stort öspelen är. – De blir väldigt förvånade när vi säger att det är som vinter-OS i storlek. Det kommer 25 medlemsöar hit med omkring 3.000 tävlande. Vi måste vara noga med att informera hur stort det är och vilket medialt intresse det finns. De som minns öspelen på Åland 1991 ska tänka större. – Allt blir ungefär dubbelt så

stort som då. Och kvalitetsnivån höjs med väldigt många snäpp, efter varje tävling höjs ribban. Tänk bara på tekniken; på Gibraltar 1995 fanns knappt några mobiltelefoner, 2009 är det inte otänkbart att vi har tv-sändningar i dem. **Hög köpkraft** Hon ser öspelen som en investering för hela Åland, både sport och näringsliv. – Deltagarna bor här i minst åtta dagar medan till exempel Grönland har sagt att de gärna kommer hit en vecka innan för att få chansen att träna på gräs. Ur konsumeringsynpunkt kan man tänka på att det är en seniortävling vilket höjer köpkraften, säger Flöjt. Ännu återstår några oklarheter kring anläggningarna, men kartan börjar bli klar för tävlingarna. – Det är en ynnet att få jobba med idrottsarrangemanget när det finns så bra alternativ. På vissa platser kommer vi att anpassa anläggningarna med till exempel underlag och läktare, men det mesta är klart. **Iver i föreningarna** Föreningarna i landskapet har utsett kontaktpersoner och är själva med och anpassar sina inrättningar. – Det finns en iver i föreningarna, de vill gärna ha hit evenemanget och erbjuda gästerna det bästa. Kanske har det redan

Så fördelar LR idrottspengarna

Idrottsorganisationers verksamhet	
Anslaget överförs till Ålands idrottsförbund som fördelar enligt följande:	
Verksamhetsbidrag till föreningar och organisationer	640.000
Resebidrag och flygresor	40.000
Administrationskostnader inklusive löner	145.000
Profilidrottsmedel (stipendier)	30.000
Marknadsföring av evenemang	10.000
Utbildning och fortbildning för ledare	40.000
Idrottsgala, seminarier och oförutsedda kostnader	30.000
Ålands deltagande i öspelen på Rhodos	70.000
Åländsk idrottshistorik 1800-2009	20.000
Totalt 1.025.000	
Idrotts- och sportanläggningar	
Anskaffning av organisationernas och kommunernas idrottsredskap- och anläggningar	70.000
Öspelen på Åland 2009	
Lönekostnader, vd	21.000
Övriga arvoden och traktamenten	22.000
Resor	30.000
Representation, Rhodos 2007	10.000
Marknadsföring	45.000
Administrativa kostnader för evenemang, koordinering, transport/logi och ekonomi	24.000
Övriga kostnader, inklusive anskaffningar	18.000
Totalt 170.000	
PAF:s medel för ungdomsarbete och idrott	
Konsumtionsutgifter	36.000
Överföringsutgifter/investeringsutgifter	1.295.000
Lån och övrig finansieringsinvestering	15.000
Totalt 1.346.000	

funnits önskemål att uppgraderas, men nu finns ett bra argument som också kommer till nytta efter att öspelen är över. Nästa sommar arrangeras PAF Open på Åland, en del av världstouren i beachvolleyboll, och året därpå står Åland värd för den nordisk-baltiska idrottsfestivalen för hörselskadade. – Det är jättepositivt att så stora evenemang arrangeras före öspelen. Här finns en möjlighet att utbilda funktionärer och de som är med i de föregående kanske blir bitna och vill hjälpa till igen. När man väl är med en gång märker man att det är en otrolig upplevelse, säger Terese Flöjt och tillägger: – Jag tror vi kan lära oss av varandra och vi kommer att föra täta dialoger där vi kan stärka varandra. Öspelen 2009 arrangeras i landskapet 27 juni-4 juli.

► LEDIGA PLATSER

SUNDS
KOMMUN

lediganslår en
befattning som

FASTIGHETS-
SKÖTARE

Heltid.

Lön enligt tekniska
sektorns avtal.

Behörighetskrav, lämp-
lig utbildning på yrkes-
skolenivå samt erfa-
renhet av byggnadsar-
beten/fastighetssköt-
sel.

Ansökningshandling-
ar inlämnas till Sunds
kommunkansli i Björ-
by **senast den 22
november kl.15.00**

Eventuella förfråg-
ningar besvaras av
kommunkonstniker Tho-
mas Idman
tel 432 728.

Byggnadstekniska
nämnden

► LEDIGA PLATSER

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Ålands centralsjukhus är ett litet centralsjukhus
med 106 vårdplatser. Då nu vår mångårige avdel-
ningsskötare för operations- och anestesienheten,
Sirpa Simons pensioneras lediganslås

en ordinarie tjänst som avdelningsskötare

med aktuell placering vid operations- och
anestesienheten

Kompetenskrav enligt reglemente. Lön enligt gäl-
lande TKA (f.n. 1.911,12-2.570,54 e + allmänt löne-
tillägg 120 €/månad). Tillträde enligt överenskom-
melse.

Ansökan senast fredagen den 1.12.06, kl. 12.00.

Ansökan skickas till överskötare Åsa Friman som
också ger närmare upplysningar, tel: 018-5355.
Adress: Ålands hälso- och sjukvård, överskötars-
kansli, Pb 1055, AX-22111 Mariehamn,
e-post: asa.friman@ahs.ax

Om du är intresserad, ring gärna eller besök opera-
tions- och anestesienheten hälsar Sirpa Simons tel.
018-535 310.

► ANBUD

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ANBUD konstruktions-
el- och vvs-planering

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) har för avsikt att
låta projektera om- och tillbyggnader för befintliga
avdelningar inom centralsjukhuset samt nybyggnad-
er för bl.a. den psykiatriska enheten.

Arkitektplaneringen pågår och nu skall övrig pro-
jektering starta i december 2006.

Härmed inbjudes intresserade konsultbyråer med
erfarenhet av sjukhusplanering att lämna anbud på
planeringen.

Underlag och närmare upplysningar kan erhållas
från projektledare Erik Hjärne, Godbyvägen 271,
Dalkarby, AX 22150 Jomala, tel. +358 (0)18 31134, fax
+358 (0)18 31934, e-post: erik.hjarne@vantenn.net

Anbuden skall inlämnas i slutet kuvert och vara
ÅHS förvaltningskansli, PB 1091, AX 22111 Marie-
hamn tillhanda **senast den 4 december 2006 kl.
16.00**

Förvaltningschef Björn-Olof Ehrnström/
planeringskommitténs ordförande

Det går inte att gömma sig

■**Det undrades** i en in-
sändare i torsdagens tidning
vilka som skall evakueras från
Åland vid en eventuell kärn-
kraftsolycka. Jag läser också
Ulla Klötzers bok och den går
i mårgen.

► MÖTEN

Ålands Energi och
Sjöfartstekniska förening
r.f (ÅESF) och

Ålandskretsen av Finlands
Skeppsbefälsförbund r.f,

håller gemensamt

HÖSTMÖTE

tisdagen den 14 november
kl. 19.00 i hotell Arkipelag

Verksamhetsledarna från
vardera förbund informerar
om aktuella frågor.

Styrelserna

Sanningen är den att det
inte går att evakuera folk.
Vart skall vi evakuera männis-
kor när radioaktiviteten sprids
överallt. Det finns ingenstans
att gömma sig.

Se hur det gått i Hiroshima,
strålningen har gått i generna
på människorna.

Man skall ha ett hopp för-
stås, men mer kärnkraft är på
gång hela tiden. GA

► LEDIGA PLATSER

Ålands
polis-
myndighet

lediganslår härmed:

En ordinarie tjänst
som äldre konstapel

(avlöningsklass A19)
samt

fem ordinarie tjänster
som äldre konstapel

(avlöningsklass A 18)

Kompetenskrav:
grundexamen för polis
eller annan motsvaran-
de utbildning.

Ansökan insändes
till Ålands polismyn-
dighet, PB 73, 22101
Mariehamn med biläg-
gande av sedvanliga
ansökningshandling-
ar.

Ansökningstiden ut-
går den 22.11.2006 kl.
16.15.

Närmare information
om tjänsterna lämnas
av tf. kommissarie Eva
Fellman tfn 018-527 110.

Mariehamn den
6 november 2006

Ålands polismyndighet

► LEDIGA PLATSER

Ålands
landskapsregering

lediganslår en tillfällig
tjänst som

IT-assistent

vid finansavdelning-
ens allmänna byrå,
med tillträde sna-
rast och fram t.o.m.
12.8.2007 med eventu-
ell förlängning.

Behörighetskrav är ut-
bildning på gymna-
sialstadienivå som
innehåller en lämplig
ämneskombination.

Kontaktperson:IT-chef
Ronny Lundström, tel.
25224.

Ansökningshand-
lingarna skall vara
landskapsregering-
ens registratorskontor
tillhanda **senast den
20 november 2006 kl.
16.15**

Ålands
landskapsregering
PB 1060 AX-22111
MARIEHAMN

www.regeringen.ax

Hausen fotograferade Åland

Reinhold Hausen. Kastelholms slott på 1870-talet. Museiverket, Helsingfors.

■**I sin mycket** intressanta
och lärarika artikel om foto-
grafiets historia skriver **Håkan
Skogsjö** (NÅ den 3 november
2006) om fotografins betydelse
för vår förståelse av historien
och kunskaper om samhällets
utveckling, inte minst i vårt
landskap.

Bland annat berättar Skog-
sjö om att fotografen kom till
Åland senare än i Sverige och
att fotografisk dokumentation
av Åland från 1870-talet och
tidigare är mycket ovanlig. Han
beklagar avsaknaden av 1800-
tals bilder av åländska miljöer
och viktigare byggnader.

Skogsjö nämner också fäst-
ningssamhället Skarpans som
den plats där det åländska do-
kumentationsfotografiet kunde
ha utvecklats.

Och så har det faktiskt varit!
År 1850 föddes nämligen just
i Skarpans Reinhold Theodor
Hausen, son till stabsläkaren
Carl Hausen och Julia Aejm-
elaus. Reinhold har porträtt-
terats med föräldrarna på ett
fotografi redan i slutet av 1850-
talet (jmf bilden). Familjen, som
efter fästningens fall flyttade till
moderns släktgård, Germundö i

Bilden ur Ålands museums
utställningskatalog, Stock-
holm 2000.

Saltvik, fotograferades ofta i sin
hemmiljö.

Reinhold Hausen har un-
der 1870-talet utbildat sig till ar-
keolog, historiker och arkivarie.
Han började dock själv fotogra-
fera redan på sextioalet och in-
såg snart hur användbar denna
nya teknik var för dokumen-
tation av arkeologiskt, bygg-
nadshistoriskt eller etnografiskt
material. Reinholds historiska
intresse och forskning gör ho-
nom till en av de mest namn-
kunniga skildrarna av Åland,
inte bara i ord, men även i bild.

Med sin kamera har han i
olika omgångar, professionellt
dokumenterat åländska bygg-
nadsverk och miljöer. Hausens
många fotografier av bland an-
nat Kastelholms slott, tagna i
början av 1870-talet, har beva-
rats tills i dag i form av negativ
(glasplåtar, idag i museiverkets
byggnadshistoriska bildarkiv i
Helsingfors) och de förvånar
med sin höga kvalitet och detalj-
rikedom. De utgör ett för Åland
ovärderligt forskningsmaterial.

Hausens intresse för Bo-
marsund återspeglas i de tidiga
skildringarna av den raserade
fästningen, en serie häpnads-
väckande bilder från 1890-talet,
som år 2000 visats i Ålands mu-
seum i en särskild utställning:
Reinhold Hausen. Ålänningen,
forskaren, fotografen, histori-
kern - 150 år.

Utställningskatalogen, skri-
ven av hans barnbarn fillic.
Marika Hausen, ger många fler
vitnesbörd över det faktum att
Åland, tack vare Reinhold Hau-
sen, kan mycket tidigt sättas på
kartan över dokumentationsfo-
tografiets historia.

Elisabeth Palamarz

Bonden och BMW-mannen

■**Jag fick** en så bra historia
om bonden, EU-kontrollanten
och satelliter med mera, och vill
gärna dela med mig av histo-
rien. Jag tror att många bönder
känner igen sig:

En bonde står och passar en
stor flock med får som betar på
kullarna.

Då kommer det plötsligt
en splitter ny BMW på vägen
nedanför. En kille i Broni-kos-
tym, Gucci-skor, med Ray Ban
solglasögon och en YSL-slips
sticker ut huvudet ur bilen och
ropar till bonden:

– Om jag kan räkna ut hur
många får du har på betet, kan
jag ta med mig ett av fåren då?

Bonden tittar på killen och
på den spridda flocken med får
och svarar:

– Det är OK för mig!

Killen kör fram sin BMW
till bonden, tar fram en Dell
Notebook som han öppnar på
motorhuv. Med hjälp av No-
kias senaste 3G-telefon kopplar
han upp sig mot en NASA-sida
på Internet. Med GPS hämtar
han den exakta positionen och
matar in den i en NASA-satellit
som skannar betesområdet med
en högupplösningskamera.

Efter en stund öppnar han
den digitala bild han fått med
mej, importerar bilden till
Adobe Photoshop, fixar till den
lite och skickar den till Image
Processing Facility i Hamburg.
Inom några sekunder får han
ett nytt svar per mejl, där står
det:

Picture processed and data
stored.

Så loggar han in på en MS-
SQL databas via ODBC och
kopplar upp ett Excel-doku-
ment med flera hundra avance-
rade formler. När detta är gjort
kör han all data med e-post till
en Xircom och på ett ögonblick

får han respons.

Avslutningsvis skriver han ut
en 150 sidors 4-färgs rapport på
sin minimala HP Colour La-
serJet och kastar ett öga på den
sista sidan.

– Du har exakt 1586 djur sä-
ger han.

– Det stämmer, säger bonden,
så du kan ta med ett av fåren.

Så tittar bonden på när kil-
len går runt för att välja ut ett av
fåren som han sen jobbar hårt
med att få ner i bagageutrym-
met på BMWn.

Då säger bonden:

– Du, om jag kan säga exakt
vad du jobbar med, kan jag då
få tillbaka fåret?

Killen tänker en stund på det-
ta och säger att det är OK.

– Du är konsult, säger bonden.

– Det stämmer. Hur kunde
du veta det, säger killen.

– Det var inga problem, sä-
ger bonden. Du kom hit utan
att någon bett dig. Du tar betalt
för något som jag redan visste,
svarar på en fråga jag inte ställt.
Dessutom har du ingen aning
om hur den här branschen
fungerar!

Så var nu snäll och öppna ba-
gageluckan och ge mig tillbaka
min Border Collie...

Ann-Charlotte Sundblom

TV-programmet

tisdag 7 november

7.00 Gomorron Sverige [88909303]
10.30–12.30 UR-program [4055945]
    10.30 Makalösa monu-
    ment (R) [1200] **11.00** Om barn och
    böcker (R) [2129] **11.30** Orden med
    Anna Charlotta (R) [5216] **12.00–**
    12.30 Vetenskap –
    universum i provrör (R) [6945]
13.00 Rapport [14194]
13.05–14.05 Brevgrottan i öknen (R)
    [1132945]
15.50 Herr Arnes penningar [7571310]
    FILM Svenskt drama från 1954. Tre
    skotska adelsmän flyr från Gripsholms
    fångtorn på 1570-talet och bryter sig
    in hos herr Arne i Solberga prästgård.
    I rollerna: Ulla Jacobsson, Ulf Palme,
    Anders Henrikson.
17.00 Rapport [24644]
17.10 Gomorron Sverige [225113]
    Gäster och debatter från dagens sänd-
    ning i sammandrag.
18.00 Bajo el cielo de Madrid [90378]
    UR. Medio ambiente. Även 8/10, 10/11
    och 12/11.
18.15 Le Maroc qui bouge [2245397]
    UR. Ramdane, le roi du désert.
18.25 Les petits animaux sauvages
    [7305668] UR. Rosie, l'hyène.
18.30 Krokodill [8552]
    Barnprogram från UR.
19.00 Bolibompa [2656]
    19.00 Säsongsavslutning: Myror
    i brallan [755]
    19.30 Allt och lite till (R) [246]
20.00 Bobster [939]
    20.00 Lilla Aktuellt – kortnyheter
    [43397] **20.05** Trackslistan [360945]
20.30 Uppdrag [910]
21.00 Uppdrag granskning [66804]
    Samhällsprogram. Del 11 av 16.
    Även 9/11 och 11/11.
22.00 Poliser [68216]
    Svensk dramaserie från 2006.
    Del 8 av 8. Även 12/11.
23.00 Argument [86668]
    Debattprogram. Del 8 av 14.
0.00 Rapport [22682]
0.10 Kulturnyheterna (R) [9014137]
0.20 Kobra (R) [57514]
    Kulturmagasin. Även 12/11.
0.50 Yizo, yizo (R) [8852779]
1.15–7.00 SVT24 [49269934]

10.30–16.00 24 direkt
    [41349571]
16.30 Anslagstavlan [60736]
16.35 Fråga doktorn (R)
    [9225194]
17.20 Gunnels gröna (R) [73858]
17.50 Hockeykväll (R) [27552]
18.20 Nyhetstecken [7193397]
18.30 Oddasat [75571]
18.45 Uutiset [6102552]
18.55 Regionala nyheter [9077823]
19.00 Aktuellt [54991]
19.15 Go'kväll [617945]
    Magasin. Personligt samtal om mot-
    gångar och glädjeämnen i livet. Möte
    med deckarförfattare på brottsplatsen.
    Hundskola och matlagning.
20.00 Kulturnyheterna [97674]
20.10 Regionala nyheter [8839552]
20.30 Musikbyrån (R) [9910]
    Musikmagasin. Del 2 av 10. Den nya
    klubbhybriden sprids via band som
    Spank Rock och djs som Disco D.
21.00 Säsongstart: Bokbussen [1991]
    Bokprogram. Del 1 av 8. ”Bokbussen”
    träffar de kända som skriver om de
    kända så de blir ännu mer kända. Med
    bland andra Stina Dabrowski och Staf-
    fan Heimersson.
21.30 Arty [8642]
    Konstmagasin. Dockan är konstnärens
    bästa vän. I Laurie Simmons film spe-
    lar dockor rollerna. Thomas Broomé
    skapar en skulptur. Del 2 av 8.
22.00 Aktuellt [81007]
22.25 A-ekonomi [5094736]
22.30 Toppform [2674]
    Hälsoprogram. Ida och Tobbe träffar
    armbryterskan Heidi Andersson och
    får tips på hur man kan träna på ett an-
    norlunda sätt. Marielle tränar simning.
    Del 4 av 10. Även 8/11 och 11/11.
23.00 Nyhetssammanfattning [94668]
23.03 Sportnytt [300076216]
23.15 Regionala nyheter [6620533]
23.25 Väder [2231179]
23.30 Spider [7502910]
    FILM Brittisk-kanadensiskt drama
    från 2002. Spider är en ensam och
    märklig man. Efter en lång vistelse på
    mentalsjukhus återvänder han ut i li-
    vet. I rollerna: Ralph Fiennes, Miranda
    Richardson, Gabriel Byrne.
1.05–1.35 Filmkrönikan (R) [4785446]

7.30 Ed, Edd & Eddy [4455823]
8.00 Masken [456552]
8.30 Simpsons (R) [5636668]
9.55 Operah Winfrey show
    [3072484]
10.50 Våra bästa år (R) [2271533]
11.40 Everwood [5607741]
12.30 Ensamma hemma [7309804]
13.25 Lyckochansen [2583674]
13.50 Våra bästa år [4455945]
14.40 Operah Winfrey show [5693113]
15.35 The Bondi beach block [6096281]
16.30 Från koja till slott (R) [245533]
17.30 Cityakuten [4856133]
18.25 Nanny [785216]
18.55 Simpsons [808179]
19.25 Du är vad du äter [397281]
19.55 Update [5606939]
20.00 Extreme home makeover
    [464571] Amerikansk inredningsserie
    från 2004. Del 2 av 2. Efter mamma
    Loris bortgång har Brandon och Carla
    bott hos sina
    morföräldrar i deras husvagn.
21.00 Bones [180587]
    Amerikansk kriminalserie från 2006.
    Del 3 av 22. I en sopbil som krockat och
    hamnat upp och ner, hittas
    kroppen av en ung man som varit
    försvunnen i nästan tre veckor.
22.00 Vanished [301741]
    Amerikansk kriminaldramaserie
    från 2006. Del 4 av 13. FBI förhör en
    självklar misstänkt. Marcys hemlig-
    het avslöjas och Judy Nash åker till
    Gloucester för att ta reda på vem Sara
    verkligen är.
23.00 Programstart:Ondska [373910]
    Svensk serie från 2006.
    Här granskas de bakomliggande
    orsakerna till några av de senaste årens
    mest omskriva mord i Sverige. Pro-
    grammet studerar händelseförloppen
    och gärningsmännen, deras bakgrund,
    tankar och känslor. Del 1 av 6.
0.10 Cityakuten (R) [7611446]
1.05 Sex and the city [7052601]
1.45 Navy CIS (R) [8997205]
2.40 Drew Carey show [9337069]
3.10 CIA-the agency [7539971]
4.05 Presidio Med [9295866]
4.55 Britney and Kevin: Chaotic
    [8376750]
5.20 Floor filler [8240798]
6.10–6.55 Ellen DeGeneres [1995953]

6.50 Nyhetsmorgon
    [9752465]
11.00 Nyhetsmorgon efter
    tio [976552]
12.30 Jackpot [7403674]
13.25 Hem till gården [742991]
13.55 Nyheterna [3626649]
14.00 Direkt: Dagens rätt [553465]
14.25 Nya tider (R) [911910]
14.55 Ordjakten [5672620]
15.50 Nyheterna [7669378]
15.55 Martha [6187587]
16.50 Lattjo lajban: Totally spies
    [3827755]
17.15 Doktorn kan komma (R) [9926755]
18.15 That '70s show (R) [353264]
    Amerikansk komediserie från 2002.
18.45 Förkväll [5225303]
    Svenskt underhållningsprogram från
    2006.
18.55 Lokala nyheter och väder
    [4685736]
19.00 Förkväll, forts [905939]
19.50 Lokala nyheter [1209194]
20.00 Nyheterna och ekonomi-
    nyheterna [569945]
20.30 Trälen [568216]
    Svensk realityserie från 2006. D
    el 11 av 33. Även senare i dag.
21.00 Äntligen hemma [188129]
    Svenskt inredningsprogram från 2006.
    Del 7 av 12. Lulu hjälper en
    tittare att förvandla sitt sovrum till en
    grön oas. Även 11/11.
22.00 House [706620]
    Amerikansk dramaserie från 2004-05.
    Del 10 av 22. Doktor Foreman misstän-
    ker att en hemlös kvinna låtsas få anfall
    bara för att få stanna kvar på sjukhuset.
22.55 Nyheter [1220910]
23.35 Alias [349113]
    Amerikansk thrillerserie från 2005.
    Del 15 av 17. Sydney och Sark försöker
    tillsammans avslöja Rambaldi-gåtans
    sista ledtråd innan de andra gör det.
    Även 11/11.
0.30 Anna Pihl (R) [2324175]
1.20 Trälen (R) [5415224]
1.50 Lost (R) [7320330]
2.40 Nattpöpet [6636935]
3.45 House (R) [2811392]
4.30 CBS 60 minutes (R) [6617040]
5.15 Will & Grace (R) [7285663]
5.35–6.50 Nattpöpet [6433088]

17.15 Kortnytt
17.16 Zon5: Loppshop
    Morgonmål och present
    åt en pappa, det fixar
    Fanny och Ricarda i köket.
    Testloppet testar väckarklockor och i
    Hästabäst
17.45 Buu-klubben
    Heidi tittar med dig på Kossan Connie,
    Olle, Olivia och Dracula och Maggan
    och Måns.
18.15 Tv-nytt
18.30 Krönikan
    Dansk dramaserie om efterkrigstidens
    nya generationer. Del 6 av 22. 1953. Søs
    upptäcker att hon är gravid och föräld-
    rarna hjälper henne på sitt sätt.
19.30 Människans vägar
    Del 11. Efter andra världskriget flydde
    många Italienare undan krigets förö-
    delse till Argentina.
20.00 Tv-nytt
20.20 Strömsö
    Fritidsmagasin om bland annat mat,
    trädgård, hobby och verkstad. Textat.
    I Strömsö gör Lee och Susanna nya
    kläder av felvtvättade ylletröjor. Jim och
    Camilla fortsätter att piffa till hallen
    och Michael ger tips på tre goda smör-
    gåsar, en getostsmörgås, en jägarsmör-
    gås och en bookmaker.
21.00 Sportmagasinet
    Människor i idrottens värld.
21.30 Kandidaterna
    Del 1 av 6. Jakten på årets australier.
    Den australiensiske skämtdoku-
    mentärserien Kandidaterna (The
    Nominees) handlar om jakten på årets
    australier. Serien driver med sökandet
    efter hjältar i tv-program. Den aus-
    traliensiske improvisationskomikern
    Chris Lilley spelar fem karaktärer
    som gjort fantastiska insatser för sina
    medmänniskor. Bland kandidaterna
    finns en skolflicka som jobbar med
    välgörenhet, en hemmafru som blivit
    elitidrottare, en polisman, en kinesisk
    skådespelare och två bondpojkar med
    nedsatt hörsel.
22.00–23.30 Nero Wolfe: Lätt dams
    död
    Amerikansk kriminalserie. Del 7 av
    19. Archie Goodwin hittar ett lik i en
    lägenhet dit Orrie Cather har skickat
    honon.

5.55 Ettans mor-
    gon-tv [15587378]
9.15 Läkarna på
    landet [8126259]
    Svår diagnos.
10.15–10.30 Finsk
    skol-tv: Finländska melodier
    Jr. [4212194]
    Del 5 av 5. Något för alla.
11.00 Tv-nyheter [52823]
11.05–12.05 Gudstjänst
    [7099378]
12.35 Go Yoyo Go [603262]
    Del 24 av 26. Come to my party!
12.45 Es español 2 [101674]
    Del 11 av 12.
13.00–13.05 Tv-nyheter [39002]
14.00 K-kont: Reportage [18823]
    En ryggsäck med kultur, lätt att
    bära.
14.15 Arto Nyberg [69397]
    Det väsentliga förmedlas.
15.00 Tv-nyheter [87939]
15.05 Mord och inga visor
    [5872649]
    Brittisk kriminalserie.
15.50 Ettans salong [3624026]
16.10 A-punkt [7148228]
16.30 MOT [3484]
    TV 1:s undersökande team mak-
    ten och maktlösheten på spåren.
17.00 Tv-nyheter och ekonomi-
    nyheter [93552]
17.10 Rullande stenar [64571]
17.40 Nyheter på teckenspråk
    [7389620]
17.45 FST: BUU-klubben [51007]
18.15 FST: TV-nytt [821571]
18.30 Nyhetsrubriker [97281]
18.34 Man får vänja sig vid en-
    samheten [400098910]
18.40 Moppebombarna [48718]

Kvinnor och gubbmoppar – inte
en helt vanlig kombination!
19.10 K-trappan [7482656]
    Mångsidigt kulturprogram.
20.00 En sann historia: Snö-
    stormen [197] År 1969 åkte fem
    sovjetiska kvinnor på en unik
    skidfärd från Moskva till Torneå.
    För Sovjetunionen var färden
    utmärkt propaganda och för
    deltagarna ett spännande och
    utmanande äventyr.
20.30 Tv-nyheter och väder
    [37736]
20.55 Sporttrutan [5226007]
21.00 Körsbärsdrottningen
    [30465]
    Del 1 av 3. En ung judisk kvinna
    från Berlin drömmer om att odla
    körsbär.
22.30 Seriestart: Trist, herr
    minister [842] Brittisk komedi-
    serie. Del 1 av 6. Man planerar
    att byta ut den sittande social-
    ministern mot gulnåbben Hugh
    Abbot som inte har mycket över
    för protokollet. Ämbetsmännen
    skriker till verket och medierna
    frossar i ministeriets nya öppna
    linje.
23.00 Tv-nyheter [11823]
23.10 Kulturnyheter [1644281]
23.15 FST: Kvällsnytt [1641194]
23.20 Ny film: Jona/Tomberry
    [7391129]
23.32 Ny film: Dutch Schultz
    sista ord [200004736]
0.00–0.10 Euronews [17750]

6.30 Ylekax [86596610]
10.00 Revolver [75026]
11.00 Dolt ord + Spelpåse
    [22910]
12.00 Tellus-frågesport [84007]
12.50 Dagens rubriker [3425668]
13.45 Förträffliga finländare [295858]
14.15 Kankkulan kaivolla [9672587]
    FILM Finsk komedi från 1960. I rollerna: Oke
    Tuuri, Leni Katajakoski, Kauko Nokkonen.
16.00 Superfarmen [9133]
16.30 Drake & Josh [66910]
16.55 Puss och kram, Felix [6959649]
17.20 Lilla tvåan [93668]
17.50 Regionala nyheter [7196484]
18.00 Tv-nyheter och ekonominytt [58858]
18.15 Tvåans höstväder [9081026]
18.20 Akuten [803179]
19.00 I Paavolainens fotspår (R) [4465]
19.30 Långt från trädet: Paola och Senja Suho-
    nen [66736]
19.45 Nikolaj och Julie [514804]
    Julie tas in på en psykiatrisk avdelning för en tid
    framöver.
20.30 Djuren i mitt liv: Hunden eller jag? [2620]
    I dag måste hundinstruktören Victoria Stilwell in-
    gripa i en känslig sak. Rebecca Harris och hennes
    terrier Rex är alltid tillsammans och Rex betraktar
    sig själv som Rebeccas livvakt.
21.00 Aktuella tv-år [11571]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [1891194]
22.05 Dokumentärprojekt: Medborgaren Jussila
    [3453587]
    Råmjölksmannen Petteri Jussila var mediestjärna i
    den gula pressen.
23.00 Pressklubben [9939]
    Vad var veckans intressantaste nyhet? Varför blev
    den en nyhet? Pressklubben svarar.
23.30–0.15 Musik-tv [47194]
    Listan top3. Olika band, artister och musikvideo-
    regissörer presenterar sina favoritvideor.

6.25 Godmorgon Finland [62765910]
9.10 Vinstpotten [6654228]
10.10 Köpkanalen [2011823]
12.10 MTV3 Chatt [9686397]
13.00 Drop 3 [534804]
13.30 Word Puzzle [472620]
14.05 Nallen i det blåa huset [3711587]
14.30 Brorsan är ett geni [292842]
14.55 Vinstpotten [724991]
15.25 Intensiven [2600587]
16.20 Matstället (R) [591755]
16.35 Vinstpotten [6766939]
17.00 Emmerdale [903910]
17.30 De vackra och de djärva [913397]
18.00 Sexans nyheter, väder och sport [705910]
18.15 Nöjesnytt [396262]
18.30 Fräscha upp hemmet [975295]
19.00 Sjuans nyheter [916939]
19.15 Kauppalehtis ekonomiska
    nyheter [551262]
19.25 Dagens väder [8494129]
19.30 Dolda liv [739262]
20.00 OC [735571]
    Amerikansk dramaserie. Välgörenhet.
21.00 Flykten [451587]
    Amerikansk actionserie. Utstött. Aruzzi mister sin
    plats i fängelsehierarkin och gruppens flyktplan är
    åter i farozonen. Agenterna Hale och Kellerman
    kommer LJ på spåren.
22.00 Tians nyheter [733668]
22.20 Resultatrutan [5077587]
22.30 Levi special [364552]
    Levi Extra. Fyra dagar till säsongstart. Stämningar
    från Levi.
22.35 Sex fot under [5661200]
    Amerikansk dramaserie. Persikan.
23.40 Kodnamn: Evighet [331674]
    Amerikansk actionserie. ABC i kärlek.
0.35 Nöjesnytt (R) [3311040]
0.50 Köpkanalen [7467243]
1.20–6.20 MTV3 Chatt [46204885]
6.20 Köpkanalen [93340214]

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 Gomorron. Program-
ledare: Kjell Brändström. **6.55**
Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30**
Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30**
Ålandsnytt. **9.00** TT-nyheter. **9.02**
Musikpaletten: Spelmansmusik.
9.30 Ålandsnytt. **9.45** Sago-
stunden. I dag lyssnar vi till andra
delen av sagan Mor Britas tomté,
skriven av Anna Wahlenberg
och uppläst av Astrid Olhagen.
Veckans samtliga avsnitt sänds
även på fredag 12:30. **10.00** TT-
nyheter. **10.02–15.00** Mitt på
dan. Programledare: Tom Wiklund.
10.30 Ålandsnytt. **11.00** TT-ny-
heter. **11.30** Ålandsnytt. **11.40**
Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Mu-
sik. **12.15** Kulturen. Även 17:45
och lördag 10.15. **13.00** TT-ny-
heter och Ålandsnytt. **13.05** Rätt
skall vara rätt. Frågetävling. **14.00**
TT-nyheter och Ålandsnytt. **14.05**
Lyssnarnas telefonönskemusik.
15.00 TT-nyheter och Ålandsnytt.
15.05 Min Musik. Red: Eva Ring-
bom. Även söndag 13:00. **16.00**
Aktuellt. **16.15–17.45** Åland i
dag. Programledare: Anders Hall-
bäck. **16.15** Utesändning. Även
söndag 14:30. **17.00** TT-nyheter.
17.02 Ålandsnytt. Även 18:03.
17.45 Kulturen. Repris. **18.00**
Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Repris
från 17:02. **18.15–19.00** Musik.
5.30 Musik.

TV ÅLAND

INFOKANALEN

Lätt till fest för två
å la Forss, del 2.
Dags för höstmiddag i det glada
köket, på åländska råvaror. Kaj
Forss sätter smak i utmaningen
rådjursfilé och mycket annat.

Applåd till Brändö grundskola

■**Tänk dig** att du är riktigt ung och oväntat får se ditt alster - det som du knåpat ihop med kompisarna - publicerat i tidningen. ”Va grymt”, tjoar du på ungas vis.

Tänk dig att du i nästa andetag får syn på bildtexten där det står ett helt annat namn än ditt. Det är verkligen grymt - på gammalt vis!

Det var vad som hände elever i Brändö grundskola. De fick se sitt eget bildcollage i Nyan, men med bildtexten ”Årskurs nio i Eckerö grundskola har gjort arbeten

som belyser olika aspekter på kvinnors rösträtt”. Va, Eckerö grundskola?!

Jo, Nyans reporter hade tagit ett jättekliv över hela Åland till den skola som ligger allra längst bort från Brändö och på vägen helt resolut ryckt med sig Eckerö-niorna från Kyrkby högstadieskola och placerat dem i grundskolan hemma i Eckerö.

Sammanblandningen av skolorna är så helt utan logik att det måste vara fråga om ett rent och skärt och förlåtligt tryckfel. Det

märkliga är bara att Nyan inte inför en synlig rättelse. (En mikroskopisk sådan lär ha funnits.)

Tänk dig att Nyan publicerar en stor bild av en socialdemokratisk affisch och att till exempel Ålands Framtid råkar hamna i bildtexten under och får hela äran av reklamen. Då är det otänkbart att inte affischen omgående införs på nytt i större format och med tydlig text som utförligt berättar att affischen är sossarnas och ingen annans! Skärgårds-unga skall be-

handlas lika respektfullt. De har ju dessutom framtiden för sig!

En stor applåd till **Sara Bäcksbäck, Rebecka Englund, Dennis Karlsson, Alexander Nordman, Joonas Snellman, Julia Thörnroos** och **Ann-Sofi Åberg** i **BRÄNDÖ GRUNDSKOLA**. Ni gjorde det! Ni startade upp de åländska skolornas projektarbeten kring 100-årsfirandet av allmän och lika rösträtt och ni är tillsammans med elever från Föglö grundskola inspira-

törer för övriga skolor på Åland.

Ni skulle säkert redan ha utmanat ”Årskurs nio i Eckerö grundskola” - om den bara hade existerat i sinnevärlden och inte enbart under ert bildcollage i Nyan! Men det finns ju många skolor runt om på Åland och ännu flera elever – som kanske just nu väntar på en rejäl utmaning.

Gunnevi Nordman, projektgruppens för ”Kvinnors rösträtt 100 år” kontaktperson till skolorna

Bara på finska. Vad handlar det här om, undrar insändarskribenten som inte kan finska.

Varför reklam bara på finska?

■**När jag får** en räkning från Teboil kommer det alltid med en del reklammaterial. Detta reklammaterial är alltid bara på finska.

Varför inte åtminstone några rader på svenska? Det har de andra oljebolagen.

Lars Westeson
Hammarland

Verklig beredskap för snöröjning

■**I tidningen** har man kunnat läsa att nu är snöröjningen beredd att agera.

Några dagar senare får man läsa att snöröjningen togs på sängen av första snön.

”Det är alltid lite ringrostigt i början” säger vägunderhållschef **Björn Ekblom** enligt Nya Åland.

På lördagseftermiddagen

kom det snö som bildade sådana mittvallar att alla möjligheter till omkörningar på huvudlederna i det närmaste blev omöjliga.

Snön övergick i regn under natten och vägarna blev svårframkomliga med så mycket snömodd på vägarna att det skrapade i underredet

på bilarna, och gjorde att det blev svårt att hållas kvar på vägen, om man alls såg den.

En resa Mariehamn-Sund-Mariehamn som normalt tar ca 50 minuter tog nu det dubbla. Någon snöröjning såg man inte till före vid 5-tiden på söndagsmorgonen. Var de igen tagna på sängen, eller var dom kvar i den?

En söndag morgon kanske man tror att trafiken är så liten att det inte behöver plogas? Fel, då är ju en stor del av de åländska taxibilarna i trafik och kör över hela Åland. Nu blev arbetsförutsättningarna mycket svåra, om inte rent av farliga, skulle någon annan yrkesgrupp ha fått arbeta under sådana förhållanden hade nog

arbetsskyddsinspektören gripit in!

Nu ber jag någon ansvarig svara: vad har snöröjningen verkligen för beredskap, vem ansvarar för att den kommer igång när den behövs och varifrån får den information om väglaget nattetid?

”Taxichaufför”

sms

Messa Nyan

0457-323 4444

● Varför säger alla att rökning dödar? Det är lika farligt som att köra bil utan bälte! Så skarp er! Xx och Yy, vad ni är omogna. Skarp er! Måste ni komma till Föglö och till Borgen varje helg? Dra era fjortisar! x

● Visst fotboll är en stor sport, men det finns andra sporter och idrotter också, men man börjar tvivla då man läser tidningarna. Har stora mittuppslag med fotboll, en liten notis om det handlar om gymnastik eller simning eller dans eller vad för nåt annat som helst. Trist så man blir less.@

● Syyyynnd AIK...ha ha! Så j-vla skönt...man riktigt trivs! H. **Batan**

● Vem e du? **040**

● Har hört att Eckerölinjen rengör bollarna i bollhaven varje tisdag. Hur är det med Viking och Silja? **040**

● Fem röda rosor till dig som hittade min ros med dikt, på kyrkogården efter stormen! Rosar gör den **ledsna men sen glada flickan**

● Vill ha kille nu! 13-15 års-åldern och singelkille? Messa då in till Messa Nyan! Puss och kram. **En som söker!**

● I helgen har jag sett en massa diabilder tagna på 60-talet i Mariehamn. Nog var staden en idyll då. ”**Kino**”

● Det kör en del fylltrattar runt i Saltvik på kvällarna... Skulle det inte vara bäst med en liten alko-blåsning? Eller hur, polisen...? **040**

● Vilken fantastiskt mysig postfest

vi - festkommittén och alla gästerna - gjorde! Fy f-n va vi e bra. **040**

● Tack Forss för tipset med laxen. Det blev jättegott. Det där med smöret behöver man inte haka upp sig på, byt ut eller sätt mindre. Tack för ett naturligt matprogram. **En som tänker på vikten -men inte alltid**

● En tjej som kom med Ålfen från Sverige den 25e, du är blond, hade mycket packning, satt bakom mig i bussen från centralen, du vet vem jag är, har du lust att ses ngn gång? Kram **JAG.**

● Du Gucki, att färjan var försenad finns det en orsak till... Och du kom ju i tid till Åbo, inte sant!? Ditt ordval; kanske dags att gå om grundskolan?! Moget... Silja- det bästa rederiet. **0457**

● Vi vattenabonnenter i Tjenan betalade för kolfiltret redan i juni. Andra raten i september. Filtret installerades i november. Varför tog det så länge? **040**

● Grattis Kjell, på 30-årsdagen! Hoppas att du får en riktigt bra dag. Från två som älskar dej, **Johanna o Anni.i**

● Vem var du den blonda killen som var i Godbyhallen och tittade på de små som var i lilla bassängen vid 10... Du var snygg... Singel? **0457**

● Dagens ris till Åland för att det är en ö, att man måste flyga eller åka båt för att komma bort... **050**

● Till mitt älskade gosetroll, tack för dom åren som har gått, dom har varit dom bästa i mitt liv även om

livet inte är alltid en dans på rosor. Vi har gjort våra misstag men vi har lärt oss att säga förlåt. Du är allt i mitt liv och därför är du värd tiotusen röda rosor! Pussar i miljoner! H: **Din myysmupp**

● MatKaj lagar ju för egen bjudning och dessutom festmat, så sluta klaga att han har klocka och ringar och lagar för fet mat. Ställ upp själv kanske?!**GO KAJ!** Orka. **040**

● Ingby- och Karrbölebor. Kom ihåg att anmäla er till julfesten. Onsdag är sista dagen. Det hänger på er om vi ska ha nån fest i fortsättningen. Spring till telefon nu. **Anders.**

● Lördagens Hufvudstadsblad kommer på måndagen. Bra service, lite helg och hela kobben blir isolerad! **Förundrad prenumerant!**
– Se nyhetsnotis på annan plats i dagens tidning. **Red.**

● Varför är en planka röd på det vita staketet mittemot Emmaus? Jag och min vän stör oss mycket på det.. **XD**

● Iron Waves ni är jättebra! **0400**

● Amanda och Josefin för alltid. **0457**

● Vilken bartender var slö? Hon i runda baren var duktig för att vara ny i baren, var glad att ni ens får er drink!! **040**

● Famnen full av rosor till Gerda i ÅBSK som gjort ett hundjobb med våra träningsgrupper och -tider! Du är guld värd. Dela med dej av rosorna till gäbben som ställer upp hela tiden med allt möjligt, till ex-

● Brorsan och Björn på Arken. Från **040**.

empel transport av hinder. ”**Voff! Tacksam agilityhund med förare**”.

● Du som köpte en alfa 75 med regnummer ÅLO 510. Ring åt mig. Tel. **044-594 04 77.**

● Du blonda tjej, vit keps, beige väska grön jacka, gick på stan måndag, vem är du, singel, du var söt vill träffa dig. Kram **91:an.**

● Nej! Shs har ingen värme, det är ju svinkallt! ”**Annu argare**”.

● Haha, jo tydligen är det skillnad på senior- och seniorlag. För IFK´s herrar säljer då inte några julkalendrar. **044.**

● Såg en uggla på en lyktstolpe i Sviby. **Kisses Flabb.**

● Styrman Thomas lär vara singel. **040.**

Nya Åland tar gärna emot insändare som e-post eller på diskett. Det går också bra att skriva eller faxa.

Adressen till Nya Åland är:
Pb 21, 22 101 Mariehamn
Fax:
(018)-23 449
Tfn:
(018)-23 444
e-post:
redaktion@nyan.ax

i hemknuten

Maj-Len Lindholm

Ännu är blå belgare hemliga

För någon vecka sedan var det stor jordbruksmässan i Sverige, den lockade också flera intresserade från Åland. Många far särskilt för att titta på de välskötta vackra djuren, verkliga elitdjur från alla aktuella raser.

Jag har aldrig varit till Elmiamässan, men jag vet i alla fall att där inte visats några djur av rasen belgisk blå ännu. Monster-rasen ni vet, framavlad till riktiga köttberg med dubbla skinkor och som bieffekt svåra, för att inte säga omöjliga kalvningar. Kejsarsnitt är det vanligaste sättet att få ut kalvarna.

Nu lär det finnas belgisk blå-uppfödare i minst tjugo kommuner i Sverige, men de vågar inte visa upp sig och sina djur offentligt. Ännu. Ågarna är rädda för repressalier, de bondeägda mejerierna och slakterierna har officiellt bojkottat djur från uppfödare med belgisk blå i sin besättning.

Varför i all sin dar vill vanliga bönder hålla denna onaturliga och kontroversiella kreatursras? Om man kan bortse från uppfödningsetik så handlar det självklart om pengar. De anonyma bönder som i tidningen ATL berättar om sin uppfödning av de blå belgarna, talar om cirka tjugo procent bättre betalt.

Javisst, pengar är pengar och pengar behövs alltid. Men på bekostnad av vad?

I Belgien tar man ut alla kalvar av den här rasen genom kejsarsnitt. Det är mest ekonomiskt, vare sig det behövs eller inte. Rasen är nämligen avlad på en defekt gen som gör att den egentligen inte kan kalva på ett naturligt sätt. En naturlig kalvning riskerar alltid både kons och kalvens liv. Forskarna jobbar förstås med problemet och i Danmark där man har en rasförening för belgisk blå försöker man komma ned till "bara" tio procent kejsarsnitt.

Lagligt men hemligt är det i Sverige att föda upp denna monsterras. På tio år har den ändå spritt sig ganska bra och man räknar med att det föds mer än 500 kalvar i året med inslag av rasen i landet. Inom tio år finns det säkert en rasförening och man kan beskåda de onaturliga djuren på Elmia. Man hur är det i vårt land? Det skulle förvåna mig om ingen provat på åtminstone insemination med belgisk blå. Förmodligen trampar det omkring monsterdjur i riket också fastän man varken sett eller hört någon debatt i våra bondekretsar.

Jag kan lätt förstå människor som kämpar för olika ursprungsraser, som jobbar hårt med avelsarbetet för att bibehålla hotade djurraser. Det är ett värdefullt och etiskt arbete som är mycket värt. Däremot begriper jag mig inte på folk som föder upp och avlar på defekta djur för pengarnas skull.

Det finns många friska raser att välja mellan och resultatet behöver inte bli fy skam om man sköter dem bra.

Konstigt är det i alla fall att det enligt det rikssvenska djurregistret finns bara två Belgian Blue i landet! I regelverkets Sverige går det tydligen att fejka registret.

Så gör man inte i Finland där är EU:s regelverk lag.

Nya Åland har varken vänner eller fiender

Liberalernas partiordförande konstaterar – än en gång i en insändare i måndagens tidning att Nya Åland och Nina Fellman är språkrör för majoritetsblocket, och främst socialdemokraterna.

Detta händer regelmässigt de gånger liberalerna nämns i samma andetag som socialdemokraterna eller Barbro Sundback, detta ständigt röda skynke. Viveka Eriksson tycks övertygad om att varje form av analys som inte odelat är till liberalernas fördel måste vara skriven med baktanken att föra någon annans talan.

Låt mig redogöra för Nya Ålands och min egen absoluta ståndpunkt. Nya Åland är en partipolitiskt obunden tidning. Tidningen har inga kontakter, ekonomiska, institutionella eller andra med något parti i den åländska politiken. Vårt uppdrag, så som vi själva definierat det, är att granska, beskriva och analysera den politiska makten på Åland så att medborgarna, våra läsare, har bredast möjliga information. I det uppdraget är en given komponent att landskapsregeringen granskas mer närgånget än oppositionen, men även oppositionspartierna ingår i den rådande maktstrukturen och åtnjuter genom sin oppositionsställning ingen automatiskt immunitet mot granskning.

Min uppfattning om ledarskrivandet och debattsidorna är att det mer än något annat ska vara ett utbyte av åsikter, en diskussion där alla parter får delta. Det jag skriver ska alltså läsas som inlägg i en debatt, inte som nedskrivna sanningar som behöver tolkas som Moses stentavlor.

I sin oppositionsroll har liberalerna, som jag uppfattar det, främst koncentrerat sig på socialdemokraternas politik och politiker. Jag tror att det finns en förklaring till det; Ideologiskt är skillnaderna mellan sossar på högerkanten och socialliberaler hårfin, om ens det. Det är för en betraktare som bara går på sakfrågorna ytterst svårt att se varför det inte kommit till stånd ett närmare samarbete mellan partierna.

Den enda förklaring jag kan hitta är att det på det personliga planet finns en rivalitet och ett misstroende mellan liberaler och socialdemokrater som hittills inte låtit sig överbryggas, och kanske inte gör det heller innan den nu styrande generationen politiker går i pension. Därmed inte sagt att det skulle vara önskvärt med ett närmare samarbete, bara att det för en politisk kommentator är intressant att notera att så är fallet.

klippt & skuret

Iraks ex-diktator Saddam Hussein har dömts till döden genom hängning.

Den stundtals farsartade rättegången har därmed nått sitt slut. Bara att rättegången trots allt hållits och att Iraks folk fått se att det inte finns någon, hur högt uppsatt man än är, som kommer

Bara jobb. I Ålands lagting har Nya Åland inga vänner, men heller inga fiender. Så måste det vara om vi ska kunna sköta vårt jobb. Foto: JONAS EDSVIK

Kanske handlar det helt enkelt om vanlig syskonrivalitet, att det är den som står en närmast som man hårdast måste distansera sig ifrån, om inte annat så för att förklara för väljarna varför det ena eller det andra alternativet är bättre.

I en tidnings granskande uppdrag ingår många saker, både ett refererande element, ett informerande element och ett avslöjande element. Däremot finns det inte vad jag vet

någon regel om att man för att uppfylla sitt uppdrag måste tycka att allt regeringen gör per definition är dåligt. Icke heller att allt Finlands riksdag eller regering gör är fel. Jag tror rentav att kritik, när den uttalas, biter bättre om man kan upprätthålla någon form av balans mellan det som är bra och det som är dåligt.

Viveka Eriksson är, som alltid, välkommen med sina synpunkter och med sin kritik. Jag vill ändå påminna om en sak: Nya Åland har

inga vänner men heller inga ovänner bland åländska politiker. Faktiskt inte ens bland liberalerna. Vi gör vårt jobb, bra eller dåligt.

NINA FELLMAN
nina.fellman@nyan.ax
528 441

KOMMENTARER
TILL LEDAREN
www.nyan.ax

I ljuset av det vansinne Saddam Hussein varit ansvarig för att skapa kan det tyckas trivialt att ifrågasätta dödsstraffet. Ändå måste man. Rätten att släcka liv ska ingen domstol ha, ingen demokratisk regering ska mörda i lagligt ordning. Saddam Hussein som levande

livstidsdömd fånge, fråntagen maktens sista skrud att få dö martyrdöden, är mera värd för freden. Och freden är viktigare än hämnden.

NINA FELLMAN
nina.fellman@nyan.ax
528 441

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2005:
7.256 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl. 8.30-16.15)
Nyhetstips: tfn 0457-313 4444
Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax
DISTRIBUTION
Blir du utan din tidning ring Posten, tfn 636 751 (kl 7.00-8.30) eller Nya Åland, tfn 23444 (efter kl 8.30)
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax
Ansvarig nyhetschef: Ulf Weman tfn (018) 528 442

redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör: Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax
Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Annonssändaren: Delice Lindegren
annons@nyan.ax
tfn (018) 528 457
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef: Katrin Lindqvist
tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI C-Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2006
Fortlöpande helår..... 159 €
halvår..... 85 €
kvartal ..... 44 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 11.00 ⁴⁾ → 17.00/18.30 03.45 L → 08.00/09.10	ÅBO → 23.20 L → 14.35	M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00	H:FORS → 04.15	M:HAMN → 04.15

M:HAMN 04.25 → 14.45 23.30 L	STOCKHOLM → 09.30/17.00 → 19.15/20.15 → 06.00K ¹⁾ /07.30K ²⁾	M:HAMN → 23.45 → 03.35 L → 10.50 ³⁾

L=Långnäs K=Kapellskär
Biljettförsäljning och incheckning avslutas 10 min. före avgång.
Bokad bil skall vara incheckad och klar 30 min. före avgång.

- 1) 25.11 ank. Sto 05.00. 26.11 ank. Kap 07.30
- 2) 25.11 avg. Sto 06.00. 26.11 avg. Kap 08.30
- 3) 25.11 och 26.11 ank. Långnäs 12.20
- 4) 25.11 och 26.11 avg. Långnäs 12.30

Jul-/nyårs-
trafiken:
kontakta
vår bokning!

SILJA LINE
Torgg. 14. Tel 16 711 eller 06001 74552 www.silja.fi

TALLINK

**3 DAGARS SPA-RESA
TILL TALLINN**
Fr. 399 € /person

inkl. del i B2-hytt och del i dbl-rum
Erbjudandet gäller t.o.m. 30.11.2006

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

18.00 ♦ 00.50 ♦ 01.00 ♦ 10.00
10.00 ♦ 05.00 ♦ 04.50 ♦ 18.00

Vi rekommenderar våra resenärer att
checka in senast 30 min. före avgång.

Bokning och information:
destinationÅland
Elverksgatan 5 tfn 040 3008 000
info@destinationaland.com

Turlista t.o.m. 31.12.2006

OBS! Lokala tider

	Från Eckerö	Från Grisslehamn
Mån	8.30 13.30 18.30	10.00 15.00
Tis, ons	13.30 18.30	10.00 15.00
Tor	13.30 18.30	10.00 15.00 20.00
Fre, lö, sö	8.30 13.30 18.30	10.00 15.00 20.00

Extra turer under självständighetshelgen: Från Grisslehamn
4-6.12 kl. 20.00. Från Eckerö 5-7.12 kl. 8.30.

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via
Cityterminalen. Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 tim.
före alla båtavgångar. Till Uppsala från 13.30- och 18.30-turen.
Ank. Uppsala kl. 16.15 resp. 21.15 lokal tid. Från Uppsala Hjal-
mar Brantingsgatan vid Willy's kl. 8.00 och 13.00 till 10.00-
resp. 15.00-turen. Från Mariehamn 1 tim. före båtavgång till
alla turer. Till Mariehamn från alla båtankomster.

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn.
Bokning tel. 28 300, växel 28 000,
Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckeroerlinjen.ax

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn Sto
10.30 ⇒ 16.00

Sto M:hamn
18.00 ⇒ 02.00

Månd-onsd
Torsd-sönd
18.00 ⇒ 03.30

**BIRKA
CRUISES**
Ö SPANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

STADSBUSSEN

VINTERTRAFIK fr. 21.8
Måndag - fredag

07.00 ABCD	15.00 ABCD
07.30 ABCD	15.30 ABCD
08.00 ABCD	16.00 ABCD
08.30 ABCD	16.30 ABCD
09.00 ABCD	17.00 ABCD
09.30 ABCD	17.30 ABCD
10.00 AB	18.00 B
10.30 AB	18.30 A
11.00 AB	19.00 B
11.30 AB	19.30 A
12.00 AB	20.00 B
12.30 AB	20.30 A
13.00 AB	21.00 B
13.30 AB	21.30 A
14.00 AB	22.00 B
14.30 AB	22.30 A

**Fet bok-
stav =
lördags-
trafik**

ROCKEORM
Tel 0457 5244 551

ÅLANDSTRAFIKEN 14.8.2006-7.1.2007

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR

Måndag-torsdag Fredag-söndag

MARIEHAMN	KAPELLSKÄR	MARIEHAMN	KAPELLSKÄR
08.00	09.30	07.00 I)	08.30
16.00	17.30	13.00	14.30
15.30	12.00	19.00	20.15
22.30	19.00	12.30	09.00 I)
		18.30	15.00
		00.05	20.30

Kombinerar med landsortsbussar linje 2, 3 och 4. Ej helgdagar.

I) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!
Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär
ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter
fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen ÅLAND-FINLAND dagligen

ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L	06.30	03.30 L	07.35	
04.35 M	09.40	14.25 M	19.50	
10.15 M	15.30	23.45 M	→ 10.00	
14.25 M	18.55	14.10 M	08.45	
14.10 M	07.45	01.00 L	21.00	
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30	
07.45 M	18.00			
03.20 L	20.10			

Jultrafiken: kontakta vår bokning!

M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstig-
ning avslutas 10 min. före avgång. Bokad bil
skall vara incheckad och klar att köras ombord
senast 30 min. (i M:hamn 20 min. vid avg.
kl. 07.00) före avgång. Transfer Mariehamn
(Storag. 2)-Långnäs 1 timme före avgång.
Även Långnäs-Mariehamn, förhandsbokning
10 EUR/person. Barnrabbat.

VIKING LINE
Storag. 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI! DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111

Tisdag 7 november 2006

Dagens ålänning: "Jag blir bara yngre"

Dagens ålänning, Rolf Eriksson från Hinderböle träffar vi utanför Kalmers i Sittkoffs. Hans bil är på service så han har tagit bussen till stan tillsammans med sin fru, Anna Eriksson. Rolf är 75 år, men säger som Kekkonen;

- Jag kommer bara längre och längre bort från pensionsåldern.

● Vad gör du i stan idag?

- Jag har varit och köpt batterier till brandvarnaren, och väntar på min fru som är och provar kläder på KappAhl.

● Har du något arbete eller är du pensionerad?

- Jag är en glad pensionär, skrattar han. Sommarstugan på Föglö, där vi bor under sommarhalvåret, är tillräckligt med arbete för mig. Men som ung var jag sjökapten. Både min son, Ove, och min sonson, Fredrik, som nyss fyllt 18, har nu fört den traditionen vidare.

● Vad ska ni göra när ni är klara på stan?

- Det blir väl att ta bussen hem. Det är bra med bussar,

Ansvarsfull. Gamle sjökaptenen Rolf Eriksson har köpt batterier till sin brandvarnare och väntar just nu på att hans fru ska shoppa klart. Foto: KENT ERIKSSON (prao)

det märker man nu när bilen är på reparation.

● Vintern har ju kommit nu, har du några planer för i vinter?

- Jo, den 20 januari reser jag och frugan till Teneriffa och blir där i två veckor. Annars ska vi väl bara vara hemma och ta det lugnt. Fira jul med

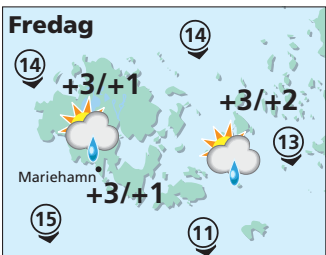
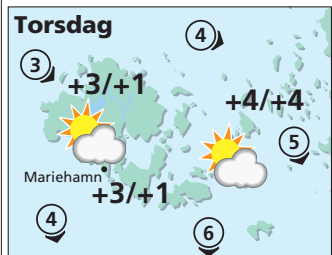
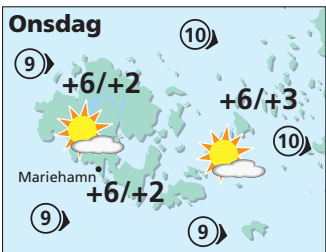
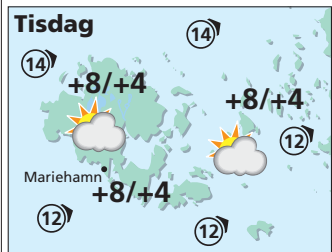
mina nära och kära.

● Väldigt roligt att prata med dig. Vem vill du hälsa till?

- Då hälsar jag till de glada och trevliga praoeleverna och till Anna, hoppas att hon hittar någonting att köpa, säger han med ett skratt.

TEXT: IDA KRONHOLM (PRAO)

Vädret på Åland

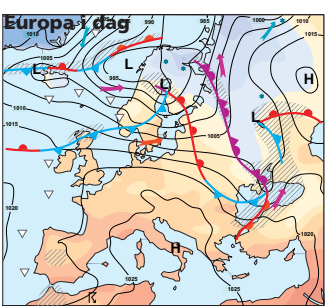

I går kl 14

	temp.	moln.
Jomala	6	nk
Åbo	4	nm
Helsingfors	-0	nm
Stockholm	8	

	temp.	vind	m/s
Nyhamn	7	VNV	12
Märket	6	V	9
Kumlinge	6	VNV	8

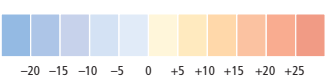

Vattenståndet i går kl 14

	Föglö - cm	Åbo - cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	8:17	16:30
Helsingfors	7:58	16:09
Stockholm	7:22	15:41

Värdertjänsten Tel.060010600 3,95 /min +Isa
METEOROLOGISKA INSTITUTET

Dagens rätt

Leverpanna

- 400 g lever, ugnrot
- 4 lökar
- 2-3 msk margarin
- 1 tsk salt
- 2 krm svartpeppar
- 1 tsk salvia
- 1 msk vetemjöl
- 1 dl vatten
- 0,5 msk soja
- 1 msk vinäger

Skär bort ev hinnor och blodkärlet och strimla levern. Skiva löken, fräs upp hälften av fett och bryn leverstrimlorna runt om. Tag upp dem och bryn löken i resten av fett. Lägg i levern, krydda med salt, peppar och smula salvia. Strö över mjölet och rör om. Späd med vatten och soja, rör om och koka sakta 3-4 min. Smaka av med vinäger. Kokt ris eller pasta och grönsallad till.

LUNCHBUFFÉ
måndag-fredag 11.00-14.00

Tisdag 7.11

Kryddig korvsås, GL
Stekt fisk m. kokos/limesås, GL
Bakpotatis m. grönsaksröra, GL

Salladsbord, 3 varmrätter,
kaffe 8,50€

Arkipelag
Strandgatan 31, tel. 24 020
www.hotellarkipelag.com

Komplett maskinskåp

731€

BALTIC PRODUKTER AB
Torggatan 13A (ovanpå Sittkoffs)
Tel. 16 929 - Fax 16 429

Öppnare än någonsin!
måndag-torsdag
8.30-17

ALANDIA BOLAGEN
Ålandsvägen 31, tel. 29 000
mån-to 8.30-17, fr 8.30-16.30
alandiabolagen.com

Michelin ger dig vinterdäck som behåller greppet från första till sista kilometern.

FÄRG-skrivare, -kopiator, -scanner, -fax!

Brother MFC-9420CN
Professionella skrivare-, kopierings-, skanner- och fax- funktioner, över nätverk, allt i samma maskin, allt i färg.

Skriv ut 8 sidor per minut i färg med äkta 600 x 600 dpi upplösning. Kopiera och fäxa i färg eller svartvitt med en enkel knapptryckning. Skanna i färg med upplösningen 9 600 dpi.

995,-
inkl. moms

brother

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

Packas i trälåda med träull

Koppskärsdricka
Rönnbärssenap
Björnbärste
Himalaja salt

27,50

Signes
Öst & Delikatesser
i Sittkoff tel. 22 501

Änglar

Med värmeljus 12,60
Med ett ljus 21,20

Butik Hemtrevligt
Emkarbyvägen 786, tel 38 795
Måndag-torsdag: 18.00-20.00,
lördag 11.00-15.00

KUMHO

FÖRMÅNLIGA VINTER-DÄCK

J-S DÄCK
Jomala, Torp
Tel 040 729 4200, 0400 804190

MICHELIN X-ICE NORTH
Dubbdäck med extremt bra grepp och bromsförmåga på is.

Rollic Ab
Karlbergsvägen 2. Tel 23 611

Rundbergs Bil & Service Ab
Tel 15 222

Gjorda för att tåla det åländska klimatet

LapinPuu
hög virkeskvalitet från Lappland

Vi tillverkar fönster enligt kundens behov och önskemål

KARVIA FÖNSTER
www.karvia.net

Solängsvägen, Bamböle
Ring 0405 834 449, Buba Sjölund,
helst kvällar och helger
E-post: buba.sjolund@karvia.net